

KENNISCENTRUM
VLAAMSE STEDEN

interlokale vereniging

COMPLEXE STADSPROJECTEN

draaiboek

Naam website KCVS

MASTERPLAN

Oorspronkelijke naam document

Masterplan openbaar domein en wintercircus stadsdeel
de Waalse krook

Project

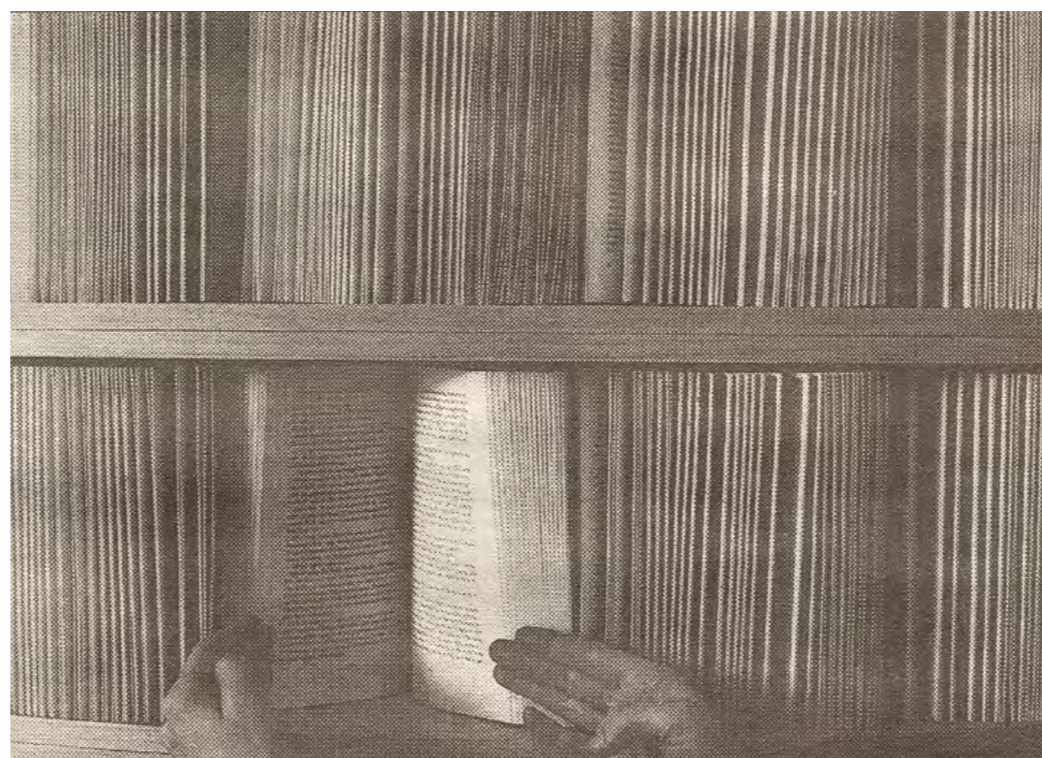
Waalse Krook Gent

MASTERPLAN **OPENBAAR DOMEIN** EN **WINTERCIRCUS** STADSDEEL DE WAALSE KROOK GENT

RCR ARANDA PIGEM VILALTA architectes - COUSSÉE & GORIS architecten

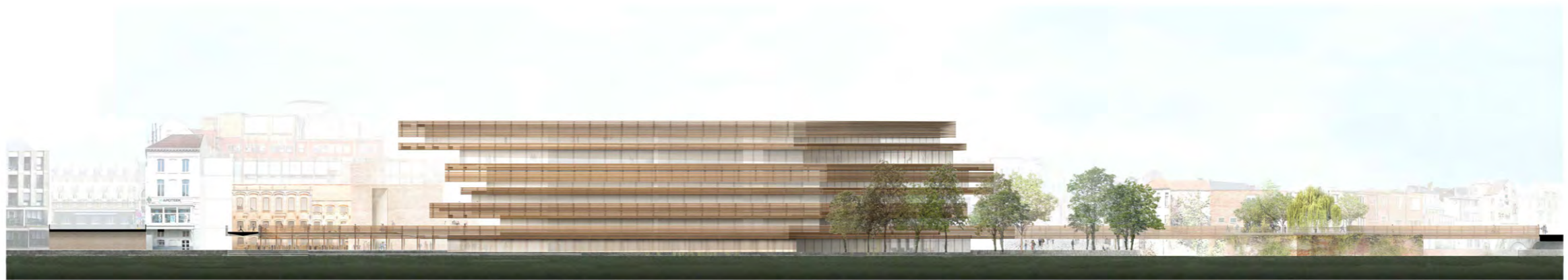
mei 2011

Index

Inleiding	Situatieplan 1: 20.000 Omgevingsplan 1: 8.000 Verkenning van de site
Analyse en inventarisatie	Historische analyse Bestaande toestand der gebouwen Functies op de site Verkeerssituatie Autoverkeer Fietsverkeer Voetgangersverkeer Parkeermogelijkheid Ruimtelijkheid Materiaalgebruik Zichten
Globale visie	Stedelijke oase Stedelijke connectie Siteplan 1: 1750 Beleving
Openbaar domein	Juridische zonering Ontsluiting brandweer Nieuwe verkeerssituatie Autoverkeer Fietsverkeer Voetgangersverkeer Terrassen Materialisatie openbaar domein Concept en visie Materialisatie niveau historische stad Materialisatie niveau verhoogd plein Oevers en verlaagde kades Groen Bruggen
Wintercircus	Opbouw van het Wintercircus Concept en visie Nieuwe functies Wintercircus Lichtinval Circulatie Wintercircus Brandevacuatie Ontsluiting en toegankelijkheid mindervaliden

Inleiding

1. SINT PIETERSSTATION
P. PARKING

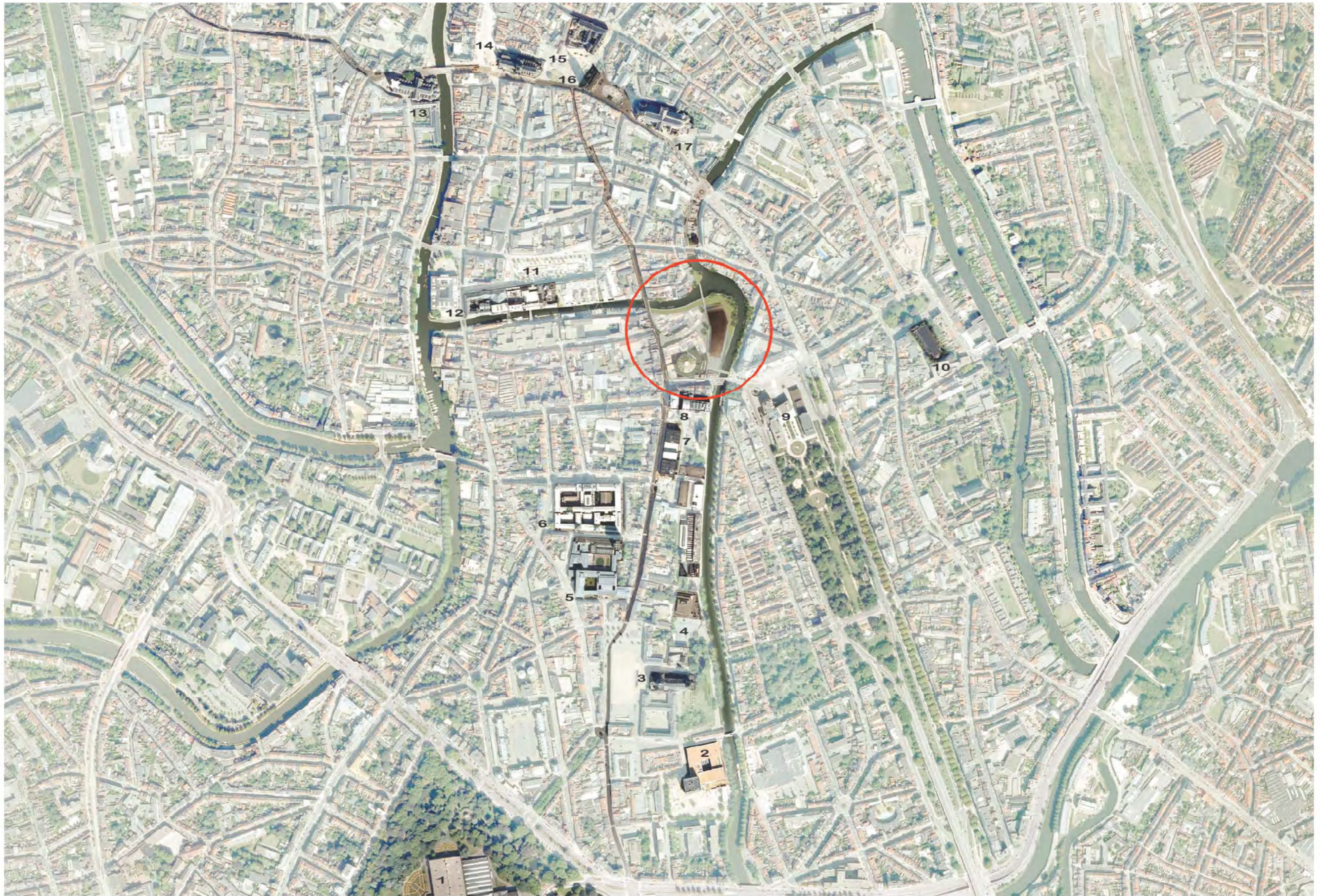
2. TOEGANG TOT HET CENTRUM VAN GENT VANAF E40

3. HISTORISCH CENTRUM

4. VOORMALIGE HAVEN VAN GENT

0 500M

DE WAALSEKROOK
SITUATIEPLAN

1. SMAK / MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN 2. ARTEVELDE HOGESCHOOL 3. SINT PIETERSABDIJ 4. UNIVERSITEIT VAN GENT /RUG 5. BOEKENTOREN 6. UNIVERSITEIT GENT/PLATEN 7. UNIVERSITEIT GENT/UFO 8. DE VOORUIT
9. KONING ALBERTPARK 10. SINT ANNAKERK 11. DE HANDELSBEURS 12. VLAAMSE OPERA GENT 13. SINT MICHIËLSKERK 14. SINT NIKLAASKERK 15. STADHUIS 16. BELFORT 17. SINT BAAFSKATHEDRAAL

0 100M

DE WAALSEKROOK
OMGEVINGSPLAN

Verkenning van de site.

Luchtfoto van de Waalse Krook

De site is gelegen aan de ontmoeting van Schelde en Ketelvaart, een 12de eeuwse verdedigingsgracht als verbinding tussen de westelijk gelegen Leie en de oostelijk gelegen Schelde. Het 9de eeuwse en 10de eeuwse historische centrum met 3 torens bevindt zich op loopafstand. Toch is dit stadsdeel door het water en het grote hoogteverschil afgesneden van het historische centrum, het oostelijk gelegen deel rond het voormalig Zuidstation en de zuidelijk gelegen universiteitscampussen.

Juist dit geïsoleerd karakter van de site maakt het een bijzondere plek middenin het bruisende centrum van de stad.

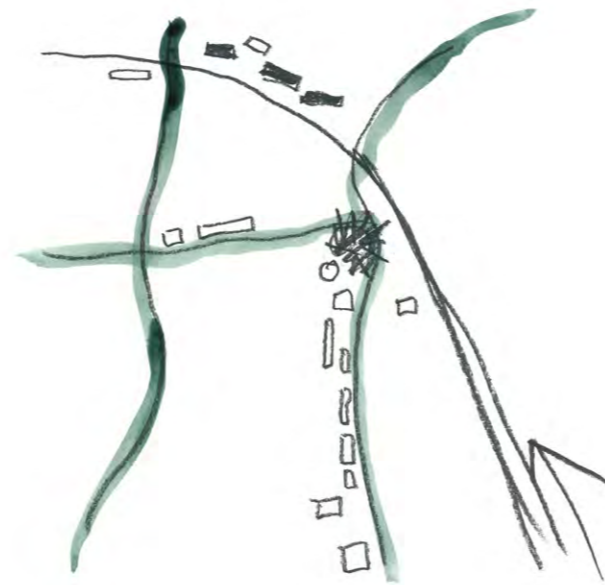
De site betreft een stadsdeel aan twee zijden omgrensd door water: de Schelde en de Ketelvaart. De Walpoort- en Lammerstraat, die ze begrenzen, vormen als het ware muren omheen de site en geven het zijn besloten karakter. Twee aflopende straten: de Grote Huidevettershoek en de Korianderstraat en één grote trappenpartij naar de Platteberg dringen binnen in het hart van dit "ilot" in de richting van de Schelde. Een opmerkelijk groot hoogteverschil karakteriseert dit stadsdeel en geeft

het zijn besloten, soms intieme karakter. Met een maximum hoogteverschil van 8,50 meter creëert het een eigenheid in het centrum van de stad.

Het water dat langs dit stadsdeel loopt is als een rode draad doorheen het centrum van de stad geweven. Het is dit water, waarlangs de site is gelegen, die ze omarmt en ze tegelijkertijd afschermt.

Het Nieuw Circus en de Minardschouwburg zijn als twee grote publieke culturele gebouwen tussen de huizen verweven, temidden van de twee grote huizenblokken langsheen de Walpoortstraat.

De Minardschouwburg, een tempel van het Gents volkstheater, is met het stedelijke weefsel verbonden door middel van een plaatselijke verbreding in de Walpoortstraat die vóór de trappen van de schouwburg, een driehoekig pleintje doet ontstaan. Het Wintercircus heeft zijn originele toegang tevens langsheen de Walpoortstraat door middel van een monumentale toegangspoort die onder de woningen naar een grote cirkel vormige ruimte binnenloopt. Een latere toegang situeert zich aan de Lammerstraat.

Analyse en inventarisatie

Historische analyse

7^e- 9^e eeuw

11^e- 12^e eeuw

13^e- 15^e eeuw

16^e eeuw

17^e- 18^e eeuw

19^e eeuw

3 kernen van stadsontwikkeling rondom de Waalse kreek:
 1. St-Baafsabdij
 2. St-Pietersabdij
 3. Portus I

Ontstaan van watergordel rondom de historische stad. De Waalse kreek valt net buiten deze verdedigingsgordel (extramuros). Op de plek van de huidige Walpoortbrug bevindt zich een stadspoort. (zie oranje lijn)

Grote ruimtelijke en economische expansie van Gent. Op de site van de kreek is er een grote aanwezigheid van nijverheid in dierenhuiden.

Er wordt een nieuwe verdedigingsgordel aangelegd als bescherming tegen de Spaanse vijand, hierdoor vervalt de functie van de grachtengordel als militair bolwerk. Later in 1540 beveelt Keizer Karel tot het afbreken van de Walpoort.

Economische heropleving na een periode van oorlog. Bouw van de opera Grand Théâtre aan de Kouter maakt van het gebied een sociaal cultureel centrum.

1837-1847
 Bouw van het Zuidstation.
1865
 Bouw van de Marcellisbrug als belangrijke verbinding met het Zuidstation.
1883-1889
 Herontwikkeling van het stadsgebied tussen het Zuidstation en de stadskern naar Hausmannmodel, bv. de verbreding van de Vlaanderenstraat die een zicht-as wordt naar de St-Baafskathedraal.

Historische expansie van Gent in de Middeleeuwen

Gent, 1576

Zicht vanuit Muinkkaai ca.1845

Zuidstation ca. 1900

Opera Grand Théâtre op de Kouter

Historische analyse

20e eeuw (eerste helft)

1895 - 1920
 Aanleg St-Baafsplein
 Aanleg E.Braunplein
1913
 Wereldtentoonstelling, aanleg St-Michielsbrug en grootschalige stadsvernieuwing.
1911-1914
 Bouw van de Vooruit (Architect Dierkens)
1932
 Bouw van de Capitale als een van de eerste bioscopen. (Architect Geo Henderick)

Bouw van het eerste circus (1894)

Wintercircus eerste periode

eind 19e eeuw
 Er is een sterke aanwezigheid van textielindustrie op de site.
1894
 Oude Katoenspinnerij op de site brandt af. Bouw van het "Nouveau Cirque" in Art Nouveau stijl.
1920
 Grote brand verwoest het circus.
1923
 Nieuw circus in eclectische stijl (architect Jules-Pascal Ledoux)
1939
 Ghislain Mahy huurt het circus.

Zicht van aan het Zuid

Wintercircus tweede periode

1939 - 1949
 Oorlog, leegstand
 Verbouwingen met het oog op gebruik als garage.
1949
 Mahy koopt het circus.

Gebruik van betonnen hellingsbaan

Wintercircus derde periode

1949 - 1978
 Gebruik als garage, doorheen de jaren worden diverse restanten van de circusfunctie afgebroken of verbouwd.
 Verbouwing naar een moderne garage met o.a. betonnen hellingen.
1978
 Einde van de Fiat garage.

Gevel in de Lammerstraat, 1950

Wintercircus vierde periode

1978
 Bescherming als stadszicht.
 Opslag van oldtimers.
 Begin van vervalperiode.

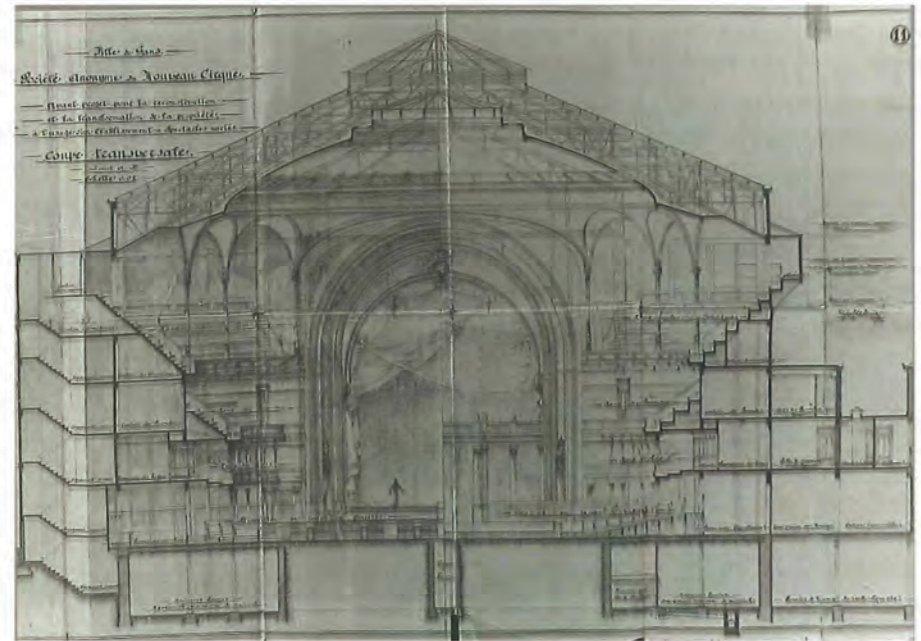
Arena als auto uitstalplaats

Wintercircus vijfde periode

Verval en aantasting van het gebouw gedurende 26 jaar.
2004
 Algemeen stadsontwikkelingsbedrijf koopt het pand.

Verval en leegstand

Tweede circus in eclectische stijl met de ontubbelde koepelstructuur 1923 architect Jules-Pascal Ledoux

Brand van 1920 vernield 1e circus.

Arena van het "nouveau cirque"

Gevel in de Lammerstraat, 1950

Gevel van de Lammerstraat met verhoogde facade. Fiat concessie tot 1978

Bestaande toestand der gebouwen

Funcities

De belangrijkste nieuwe functies in het gebied worden de bibliotheek en het wintercircus, twee locaties met een grote culturele waarde. Daar naast vinden we in de onmiddellijke omgeving de Minardschouburg en Kunstcentrum Vooruit terug, en wat verderop onder andere de Capitole, Handelsbeurs en het Operagebouw.

Kunstcentrum Vooruit

Minardschouburg

De Capitole

Handelsbeurs concertzaal

De handelszaken en horeca zijn voornamelijk gesitueerd in de drukke straten die langs de wijk lopen, de Walpoortstraat en de Lammerstraat. In het binnengebied en in de Grote Huidevettershoek zijn vooral woningen gelegen. Uitzonderingen hierop zijn het Sioux Café, een feestzaal met een capaciteit van 200 personen, en de Gruut, stadsbrouwerij en brasserie op het einde van de Grote Huidevettershoek.

Verkeerssituatie

Autoverkeer

Het ontwerpgebied wordt begrensd door twee drukke verkeersassen. De Lammerstraat, een belangrijke stedelijke as met tweerichtingsverkeer, en de Walpoortstraat, enkel bestemd voor verkeer dat het stadscentrum verlaat. Het binnengebied is voor autoverkeer enkel toegankelijk langs de Grote Huidevettershoek. De Korianderstraat is voetgangerszone, en de Platteberg en Waalsekrook beide doodlopende straten. Aan de overkant van het water (Kuiperskaai) verlaat het autoverkeer over twee rijstroken het stadscentrum richting E17 en E40.

In de bestaande situatie verloopt het autoverkeer voornamelijk langs en niet door de site, iets wat de karakteristiek van deze plek mee bepaalt en waar dus niet aan gewijzigd wordt.

Fietsverkeer

De as die het historisch centrum met de studentenbuurt rond het Sint-Pietersplein verbindt, en de zijstraten naar het Zuid en richting Nederkouter, zijn zowel voor voetgangers als voor fietsers veel gebruikte routes. Het contrast is groot met de straten in het binnengebied van de Krook, waar bijzonder weinig verkeerscirculatie is voor een plaats in het centrum van Gent. Zowel aan noordelijke als aan oostelijke zijde is de site begrensd door water en vanuit de Lammerstraat geeft slechts een smalle trap toegang tot de lager gelegen straten.

Er zijn in de directe omgeving van het gebied zo'n 700 plaatsen in fietsenstallingen beschikbaar, waarvan de helft aan het Zuid. Toch wordt er nog een tekort aan fietsenstallingen geconstateerd, zeker in en rond de drukke verkeersas in het verlengde van de Walpoortstraat.

Voetgangersverkeer

Er wordt een enorme densiteit van voetgangers en fietsers vastgesteld, vooral langs de Korte Dagsteeg, Walpoortstraat en Sint-Pietersnieuwstraat. Maar ook van en naar het tram/bus station aan het Zuid via de Lammerstraat. Deze densiteit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door zeer grote hoeveelheden studenten van universitair, hoger en middelbaar onderwijs, maar ook toeristen en pendelaars maken vaak gebruik van deze route.

Circulatie door het binnengebied van punt A naar punt B komt bijna niet voor. Door de aanwezigheid van nieuwe culturele functies en het autovrij karakter zal getracht worden een directe circulatie te creëren tussen het historische centrum en het Zuid, dwars door dit centrale gebied.

Parkeermogelijkheid

In de Grote Huidevettershoek kan men momenteel aan beide kanten van de rijweg parkeren, en ook in de Waalsekrook zijn enkele parkeerplaatsen voorzien. Op het einde van de Grote Huidevettershoek is een private parking van zo'n 20 plaatsen voor de gebruikers van het Ucon Fitnesscentrum.

De meeste straten in dit binnengebied zijn echter vrij smal en er werd in het verleden besloten deze zoveel mogelijk parkeervrij te houden (Korianderstraat en Platteberg).

Parkeercapaciteit in straal van 500m rond Waalsekrook:

de Kouterpoort (City-parking) in de Savaanstraat	600 plaatsen
de Zuid-parking (stadsparking)	1045 plaatsen
de Kouter-parking (stadsparking)	425 plaatsen
de Interparking in de Korte Meer	394 plaatsen
de Reep-parking in de Seminariestraat	486 plaatsen
de Sint-Pietersplein parking (stadsparking)	600 plaatsen
totaal	3550 plaatsen

Ruimtelijkheid

Minardplein

De ruimte en ruimtelijkheid in dit binnenstedelijk gebied is vrij beperkt en gaat verloren aan private en openbare autoparkeerplaatsen. In de Grote Huidvettershoek kan men langs beide kanten van de rijweg parkeren waardoor het weinig aangenaam wandelen is langs het water. Op het einde van deze straat is wel open ruimte, maar die wordt voornamelijk ingenomen door de parking van het Ucon fitnesscentrum. Verder bestaat het binnengebied uit smalle, doodlopende straatjes.

De bouwblok waarin de Minardschouwburg is gesitueerd, volgt niet zoals de omliggende bebouwing de lijn van de Walpoortstraat en geeft zo ruimte voor het ontstaan van een driehoekig pleintje.

Publieke pleinen nieuwe situatie

PUBLIJK PLEIN AGORA

Door de afbraak van het grote fitnessgebouw en een aantal minder waardevolle panden, komt plaats vrij voor het gebouw van de nieuwe bibliotheek maar vooral ook voor kwalitatieve openbare ruimte in en rond het gebouw.

Naast het bestaande pleintje voor de Minard (320m²) worden in de toekomst nieuwe, interessante publieke zones in het gebied aangelegd: het verhoogde plein (+2500m²), de natuurlijke oever langs het water (+3500m²) en het zeshoekige plein in het hart van de wijk (+1500m²).

De publieke pleinen versmelten op een zeer natuurlijke manier met het nieuwe gebouw en met de omgeving. Ze geven de wijk ademruimte en laten de bestaande en nieuwe bebouwing beter tot hun recht komen.

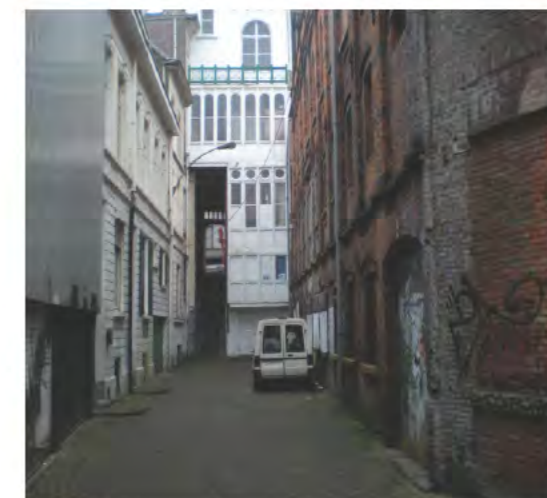
Deze interessante openbare ruimtes, zowel buiten als binnen, komen later in de bundel uitgebreid aan bod.

Korianderstraat

Grote Huidvettershoek

Platteberg

Materiaalgebruik bestaande toestand

Straten en pleinen

Het gebied valt volgens een indeling van de stad Gent in de oude ontwikkelingsperiode, woongebied met hoge dichtheid. Het bestratingsmateriaal in de Waalse Krook bestaat voornamelijk uit betonklinkers en kasseien. Sommige stukken liggen er uitstekend bij, andere plaatsen zijn in erbarmelijke staat.

Op lange termijn wil de stad dat de inrichting van deze woonstraten het historische karakter benadrukt door bijvoorbeeld het gebruik van veel natuursteen. Er wordt hierbij gedacht aan blauwe hardsteen, zandsteen, graniet,...

Als uitgangspunten bij een mogelijke heraanleg wordt gekozen voor eenvoudige natuurstenen bestrating, afwatering in het midden, geveltuinen en bloembakken, banken of andere zitmogelijkheden op straat, verlichting aan de gevel en het eventueel inpassen van parkeerplaatsen. Meubilair en verlichting zijn eenvoudig van vorm en bestaan uit hout en metaal, met een voorkeur voor de toepassing van gietijzer dan wel RVS of staal met al dan niet een kleurcoating.

Straten en pleinen

Meubilair

Het straatmeubilair is eerder onopvallend en zeer beperkt aanwezig op de site.

Leuningen en paaltjes werden uitgevoerd in staal en geschilderd in het typische groen dat overal in de gentse binnenstad wordt gebruikt. Ook een enkele fietsenstalling en een aantal vuilnisbakken zijn dezelfde zoals men deze elders in Gent terugvindt.

Langs de Grote Huidevettershoek zijn voorzieningen zoals meerpalen voor het aanmeren van boten. Halverwege de straat kan men via een trap afdalen tot aan het water, of het hellend vlak nemen onder de brug van de Walpoortstraat in zuidelijke richting. De balustrade is daar van blauwe kleur waar de typische groene kleur aan te bevelen is.

Momenteel zijn er nergens op de site zitmogelijkheden voorzien door middel van zitbanken of ander straatmeubilair.

Straatmeubilair

Groen

In het binnengebied is weinig tot geen beplanting terug te vinden. Langs de oevers van de Schelde en Ketelvaart vinden we hier en daar wel groen terug, zij het in beperkte mate.

Klimop langs het water en tegen de gevels en hoge bomen die een deel van de blinde gevel van het Ucon fitness gebouw camoufleren. Aan de overzijde fleuren enkele bomen het driehoekig parkje aan de Kuiperskaai op, en ook het pleintje voor De Gruut is voorzien van een tweetal solitaire laagstammige bomen.

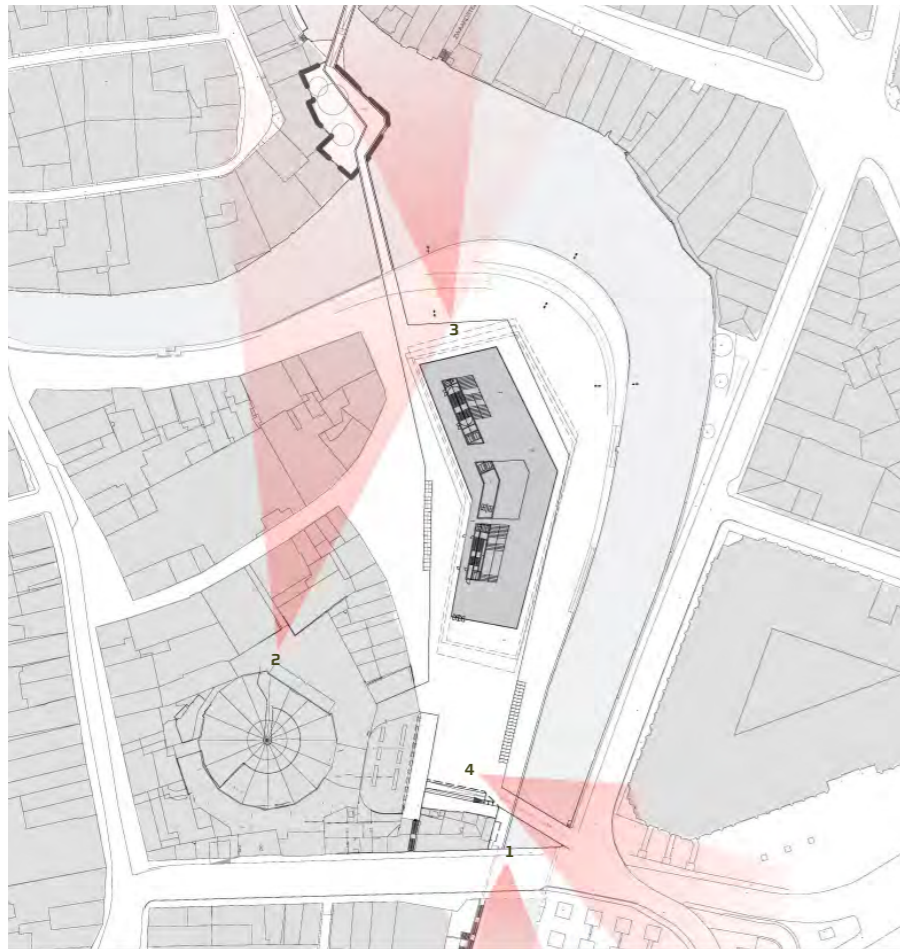
Sommige woningen in het gebied hebben een binnentuin, hier en daar duiken de kruinen van hoogstammige bomen op tussen de huizen.

Groen aanwezig op de site

Zichten naar de omgeving

De meest interessante zichtpunten vanaf de site van de Waalsekrook zijn het uitzicht op de historische torens van Gent in noordelijke richting, en het uitzicht op de Opperschede in oostelijke richting. Verder springt het dominant volume van shoppingcenter Gent Zuid in de Kuiperskaai direct in het oog, net als de herkenbare gevel met de rode letters van Kunstcentrum Vooruit. De andere gevels in het binnengebied en aan de overkant van het water zijn een aaneenschakeling van verschillende typologieën, materialen, stijlen,...

1. Zicht vanaf Marcellisbrug richting Sint-Pieters abdij

2. Zicht op de 3 historische torens van Gent

3. Zicht op de Sint-Baafskathedraal in noordelijke richting

4. Zicht naar het Zuid

Anders dan bijvoorbeeld aan de Graslei of Lievekaai, krijg je hier wel het beeld van een "achterkant" aan de overzijde van het water. De woningen in de Brabantdam zoeken licht en ruimte weg van de straat in zuidelijke richting. Van aan de kade van de Grote Huidevettershoek krijg je zicht op de grote raamoppervlaktes, terrassen en balkons van de bebouwing ten noorden van de Waalsekrook. Door de behoorlijke afstand is de relatie met de overkant van het water wel minder direct en behouden de gevels een zekere privacy. Toch is de beleving van een andere orde dan in het echte historische centrum van Gent. De oevers hebben een veel kleinere korrel.

Gevels Kuiperskaai

Zicht vanuit Walpoortstraat

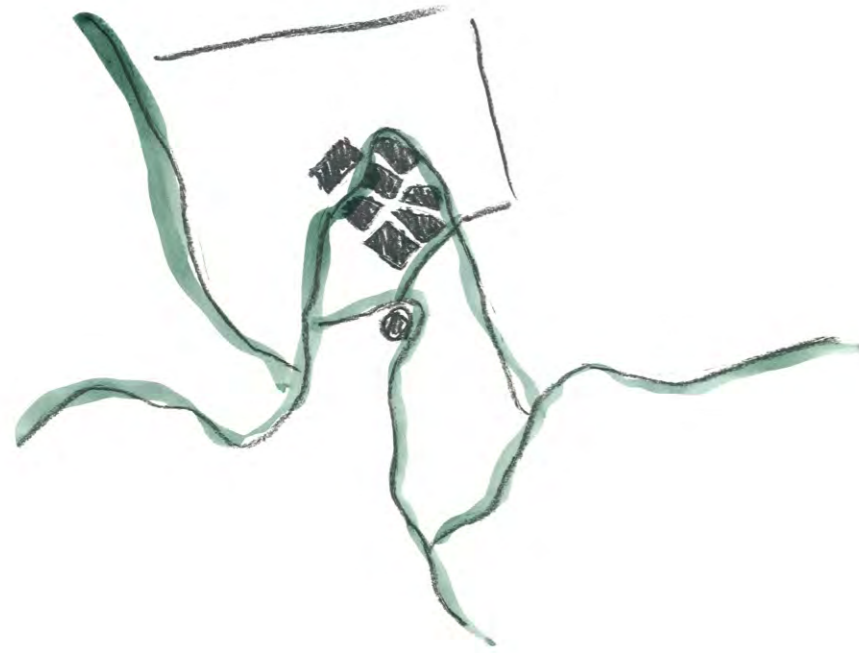

Gevels Platteberg - Grote Huidevettershoek

Zicht naar overkant van de Schelde

Globale visie

Amfitheater van Epidaurus

Stedelijke oase.

In het masterplan voor de circuswijk aan de Waalsekrook bedenken wij de publieke stedelijke ruimte als een "oase" temidden de stad. Zoals gezegd wordt autoverkeer zoveel mogelijk gebannen uit het binnengebied. De omgevingsaanleg geeft hier een antwoord op door het intiem karakter van de plek te versterken. Een plek van ontmoeting met een natuurlijke topos, een licht glooiend stedelijk landschap naar de oever gericht.

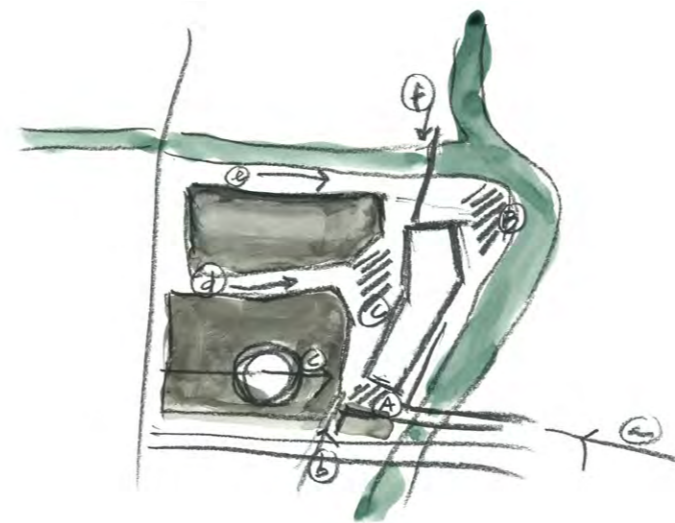
Het versterken van het "ilot"-karakter gebeurt door alle straten en pleinen te binden met eenzelfde natuurlijk materiaal dat zich als een vloeibaar gesteente doorheen het gebied verspreidt. Dit materiaal loopt zonder onderbreking van gevel tot gevel zodat tussen deze gevels buitenkamers ontstaan die het stadsdeel de gepaste intieme sfeer geven. Langs de waterkant vormen de kades, die het contact met het water zoeken en natuurlijke plekken laten ontstaan, een rust- en verpozingspunt midden de stad.

De publieke ruimte wordt ontworpen als een landschap in de stad. In het centrum van het stadsdeel op het einde van de Korianderstraat ontstaat een nieuw zeshoek-vormig plein, het Korianderplein, dat het hart van de wijk vormt. Dit plein vormt tevens de overgang tussen de kade aan de Grote Huidevettershoek en een hoger gelegen uitkijkplateau over de Schelde dat de verbinding realiseert met Het Zuid en toegang geeft tot het Wintercircus en de bibliotheek.

Het Nieuw Wintercircus wordt geïntegreerd als een overdekt plein, verbonden door drie straten/poorten waarvan twee bestaande, één vanaf de Walpoortstraat, één vanaf de Lammerstraat en een nieuwe straat/poort vanaf het hoger gelegen plein bij de Schelde. Een nieuwe monumentale doorgang met trappen, vanaf dit verhoogde publieke plein, geeft toegang tot het centrale plein onder de koepel van het circus.

Aldus ontstaat een netwerk van straten en pleinen die met één materiaal verbonden worden als één fluïde openbare ruimte.

De verschillende vormen van pleinen: het driehoekige plein voor de Minardschouwburg, het nieuwe zeshoekige Korianderplein in het hart van de circuswijk en het overdekte cirkelvormige plein van het Wintercircus vormen tezamen met kade en verhoogd plateau aan het water het basisconcept voor het creëren van deze stedelijke oase.

Stedelijke connectie.

In een oase is er leven. De condities worden gecreëerd om van deze plek een leefbaar gebied te maken waar het aangenaam wonen is en waar ontspanning en ontmoetingen kunnen plaatsvinden op stedelijk niveau.

Door een verhoogd publiek plateau te voorzien beginnend aan de zuidoostelijke zijde van het stadsdeel ontstaat een natuurlijke overgang met het Zuid zonder het oase-gevoel van de wijk te verstoren en wordt de overgang naar de hoger gelegen Lammerstraat vergemakkelijkt.

Onder dit verhoogde plein voorzien we een grote openbare stedelijke fietsenparking. Deze fietsenparking kan gebruikt worden door bezoekers aan het omliggende stadsgebied: de winkel-wandelstraten van het historische centrum, de universiteitswijk of de culturele infrastructuur (Minard, Vooruit, Nieuwe bibliotheek, Wintercircus...).

Nabij deze fietsenparking met toegang tot de kade aan de Schelde voorzien we een verlaagd gedeelte als aanlegsteiger voor de "watertram" die we hiermee een nieuw leven willen inblazen. We zijn ervan overtuigd dat met deze infrastructuur een verbinding kan ontstaan over het water tot aan de Gras- en Korenlei in eerste instantie, en met mogelijkheid tot uitbreiding in een latere fase. Deze vertrekplaats zal zichtbaar aanwezig zijn vanaf het Zuid: poort tot de stad-, en maakt tevens de nieuwe bibliotheek over het water bereikbaar vanaf het stadscentrum.

Aan de stedelijke kade wordt het natuurlijk karakter van de rivier benadrukt door het aanbrengen van een aantal natuurlijke glooiingen verbonden met de wandel- en fietsroutes die de golvende beweging van het water volgen als een verbinding met een rustig ritme.

Een tweede snelle voetgangers- en fietsverbinding loopt op een hoger niveau van het verhoogde plein langsheen de nieuwe bibliotheek door via een rondgaand publiek balkon en komt over een nieuwe voetgangersbrug uit op het Laurentplein in het centrum van de historische stad. Tussen beide niveaus zijn verbindingen gerealiseerd d.m.v. lift, langzame trappen of fietsershellingsbaan. Deze snelle verbinding loopt als een diagonaal doorheen de noordelijke punt van de wijk zonder het oasekarakter van de wijk te verstoren.

1. NIEUWE BIBLIOTHEEK 2. WINTERCIRCUS 3. MINARD 4. ZUID 5. VERHOOGD PLEIN 6. KORIANDERPLEIN 7. VERLAAGDE KADE 8. BRUG NAAR BRABANTDAM 9. GROTE HUIDEVETTERSHOEK 10. KORIANDERSTRAAT
 11. WALPOORTSTRAAT 12. LAMMERSTRAAT 13. MARCELLISBRUG 14. KUIPERSKAAI 15. BRABANTDAM 16. SINT-JANSVEST

0 30M

DE WAALSEKROOK
 SITEPLAN

Beleving

Zicht vanaf Kuiperskaai

Met een eenvoudig gebaar krijgt het stadsdeel een ruggengraat aan de oever van de Schelde en vormt het tevens een voltooiing van de stedelijke structuur van de circuswijk. Deze ruggengraat vormt een plooi en flankeert de loop van de Schelde. Uit de "kreuk" van het gebouw ontstaat een nieuwe stedelijke ruimte tussen bestaand en nieuw, het Korianderplein. Door de plooi in het gebouw te maken ontstaan boeiende perspectieven op de stad en het stadsdeel. Het gebouw komt door deze plooi minder log en massief over en werkt als een lichtvanger. Langs de zijde van de wijk ontstaat een wegbuigende gevelwand waardoor deze grote gevel zich niet opdringt ten opzichte van de bestaande wijk.

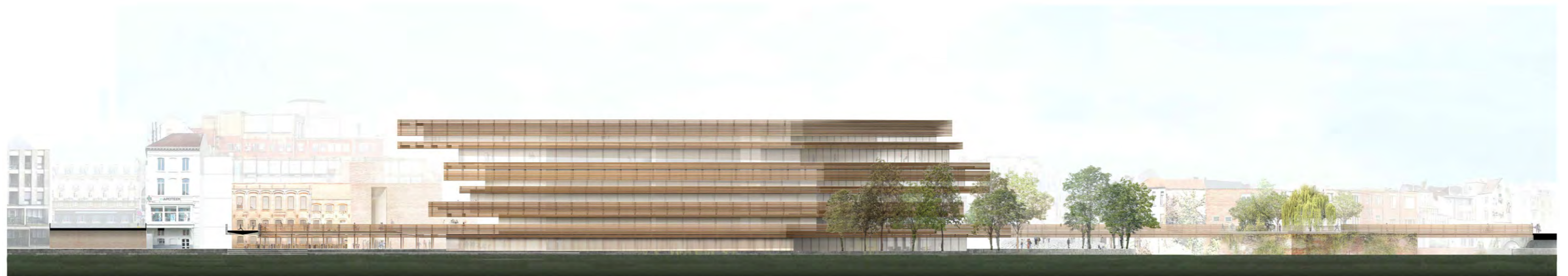
Aan de zijde van de oevers ontstaat door de uitstulpende bolle gevel een monumentaliteit die een antwoord geeft op de grootschalige architectuur aan de andere zijde van de rivier waarbij het gebouw zich toont als een belangrijk publiek gebouw in de stad bij het binnenkomen of verlaten van de stad.

Tegelijkertijd wordt de bocht in het water meer tastbaar door enige afstand te houden ten opzichte van de oever daar waar de Schelde overgaat in de Ketelvaart. Die ruimte wordt aangewend om met een massieve stedelijke kade en gericht stedelijk groen het water iets van zijn natuurlijk karakter terug te geven en plaats te maken voor activiteiten aan het water in het centrum van de stad.

Vanaf het Laurentplein en het Zuid zijn niet enkel de kopgevels van de nieuwe bibliotheek zichtbaar maar ook de tussenruimte van het Korianderplein. Op die manier krijgt de wijk ook een aangezicht vanaf het centrum en het Zuid.

Korianderplein

Aanzicht vanaf Kuiperskaai

1/400

Openbaar domein

Mudam, Luxemburg, M. Desvigne

Juridische (verkeers)zonering

Het openbare domein rond de Bibliotheek op het niveau van de oever, bestaande uit Grote Huidevettershoek, de bocht langs het water, het nieuwe Korianderplein en de zone van de nieuwe fietsenstalling enerzijds, en anderzijds de zone van het verhoogde plein met rondgaand balkon en de daaraan gekoppelde bruggen naar het Wilsonplein en het Laurentplein dient een juridisch statuut te krijgen.

Onze bedoeling, alsook deze van de uitbater van de nieuwe Bibliotheek en het Centrum voor Nieuwe Media, is dat dit gebied vooral autovrij zou moeten worden. We wensen zo weinig mogelijk auto's rond het nieuwe gebouw alsook in het aansluitende gebied grenzend aan het gebouw. Wagens kunnen geparkeerd worden in de nabijgelegen ondergrondse parking van het Zuid.

De site zou bij uitstrek een plaats voor fietsers en voetgangers moeten worden. Het openbaar domein zou dan ook een kwaliteitsvolle plek worden waar mensen snel voorbijkomen of even verwijlen en waar het mechanisch verkeer verdwenen is.

Er wordt gewerkt met twee zones nl.:

- de voetgangerszone
- het woonerf

Deze zones worden via de geëigende aanwijzingsborden en door de toepasselijke materialisatie aangeduid.

De aanwijzingsborden F103 en F105 duiden op het begin en einde van een voetgangerszone. Specifiek voor de stad Gent vermelden deze borden: uitgezonderd taxi's, uitgezonderd laden en lossen voor voertuigen -10t van 18u tot 11u, en een fietssymbool dat aangeeft dat zij op elk moment toegang tot de zone hebben. Zoals gezegd dienen deze weggebruikers wel voorrang te verlenen aan voetgangers in dit gebied.

F 103

F 105

F 12a

Het begin van een woonerf wordt aangeduid met het verkeersbord F12a.

Voetgangerszone

Binnen een "voetgangerszone" mogen de voetgangers de hele breedte van de openbare weg gebruiken, er wordt enkel autoverkeer toegelaten mits een vergunning van de stad Gent. Uitzonderingen zijn voertuigen voor toezicht en onderhoud, voertuigen voor vuilnisophaling, voertuigen voor medische bijstand en brandweer. Ook bewoners waarvan hun garage gelegen is binnen deze zone, zullen toegang krijgen tot deze garages maar kunnen niet in het gebied parkeren. Bestuurders die in de voetgangerszone toegelaten worden, moeten stapvoets rijden en de voetgangers zo weinig mogelijk hinderen. Fietsers moeten van hun fiets stappen als de dichtheid van het voetgangersverkeer hun doorgang bemoeilijkt.

Het ganse gebied op niveau van de oever zijnde de bocht langs de kade, de Korianderstraat, het Korianderplein (Platteberg) en de nieuwe fietsenstalling zal als "voetgangerszone" ingericht worden. Enkel de Grote Huidevettershoek valt hierbuiten. Alle uitzonderlijke autoverkeer zal het gebied binnenkomen via de Grote Huidevettershoek en de zone verlaten via de Korianderstraat. Zodoende is alle logistieke bevoorrading van het nieuwe gebouw alsook het Wintercircus mogelijk en kan ook de bereikbaarheid van de eventuele garages gegarandeerd worden. Zo is het mogelijk al het gewone autoverkeer volledig te bannen uit het gebied. Ook de volledige zone van het verhoogde publieke plein met rondgaand balkon, met afdalende trappen en fietsenhelling alsook de daaraan gekoppelde twee nieuwe bruggen wordt als "voetgangerszone" beschouwd en ingericht. Ook hier is enkel autoverkeer toegelaten mits vergunning van de stad Gent. Wel dient steeds verplichtend toegang verleend te worden aan de brandweer en hulpdiensten en dit via de nieuwe brug naast de bestaande Marcellisbrug.

Er is tevens een wens om een deel van de huidige Walpoortstraat namelijk vanaf de Savaanstraat tot aan de Lammerstraat in een latere fase ook in te richten als voetgangerszone.

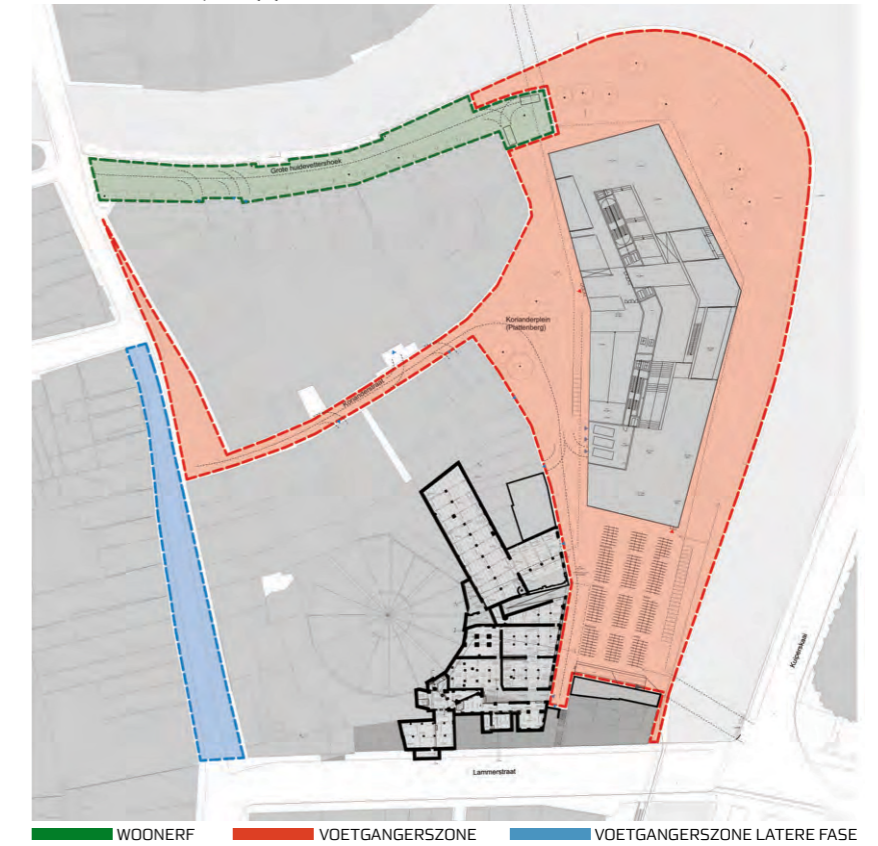
Woonerf

De Grote Huidevettershoek in tegenstelling tot de rest van het gebied bestaat nog uit heel veel woonfuncties. Om die redenen wordt hier gekozen voor het juridisch statuut van "woonerf".

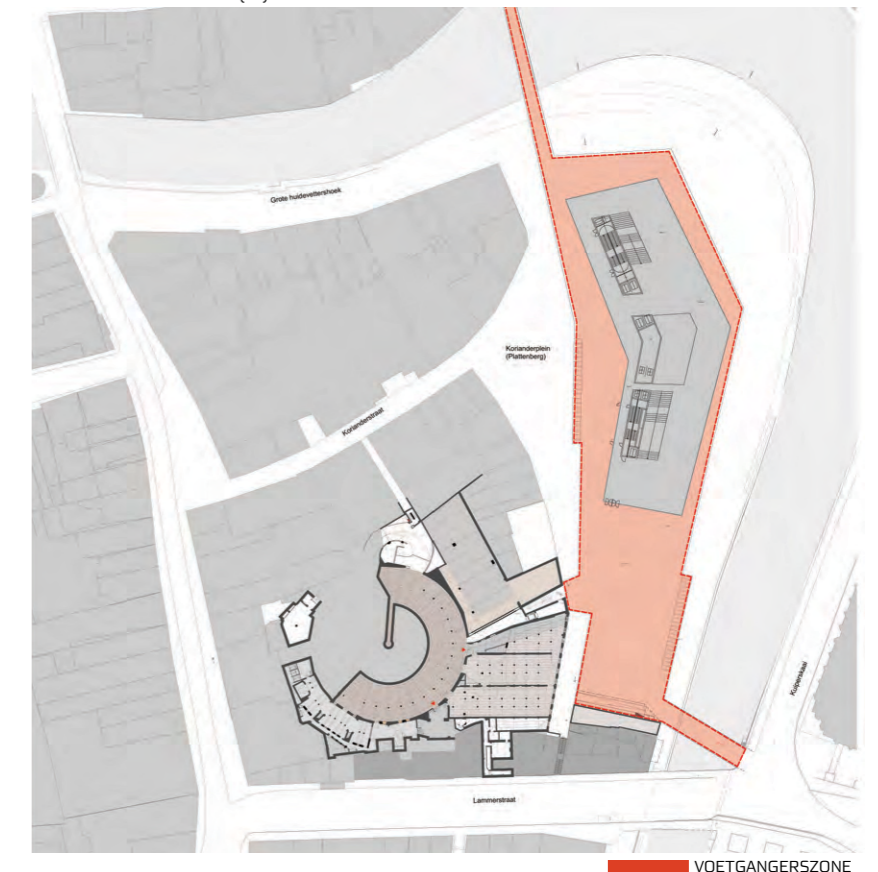
Het "woonerf" is wel toegankelijk voor autoverkeer. Enkel wagens die in het bezit zijn van een bewonerskaart kunnen in het gebied parkeren. Het verkeer moet hier traag rijden en kinderen kunnen op straat spelen. De voetgangers mogen de hele breedte van de weg gebruiken en voorrang nemen op andere weggebruikers, zonder het verkeer nodeloos te hinderen. De toegelaten snelheid is beperkt tot 20 km/uur. Parkeren mag enkel op plaatsen die met wegmarkering (variatie in het materiaal) of een verkeersbord als parkeerplaats aangegeven zijn.

Op die manier kan in de Grote Huidevettershoek verkeer toegelaten worden en er zal plaats voorzien worden voor een dertiental parkeerplaatsen (steeds met bewonerskaart), waarvan twee voor mindervaliden. Deze worden gesitueerd zo dicht mogelijk bij de Bibliotheek. Op het einde van het woonerf voorzien we een zone waar de auto's kunnen keren om zo het woonerf te verlaten. Een kleine verhoging van het bestratingmateriaal en de signalisatie via verkeersborden tonen hier de overgang naar voetgangerszone en moeten de toegang verhinderen. Er wordt niet geopteerd om traditionele paaltjes te plaatsen om de toegang te ontzeggen. De toegangen tot de bestaande garages worden tussen de parkeerplaatsen vrijgehouden. Op gerichte plaatsen worden ook enkele bomen voorzien.

NIVEAU VAN DE OEVER/KADE (-1)

NIVEAU VERHOOGDE PLEIN(+0)

Ontsluiting/Bereikbaarheid brandweer

De ontsluiting en bereikbaarheid voor de voertuigen van de brandweer en hulpdiensten dient te gebeuren via twee hoofdontsluitingen en één supplementaire nevenontsluiting. De 1° hoofdontsluiting bevindt zich op het niveau van de oever ten westen van het nieuwe gebouw, de 2° hoofdontsluiting bevindt zich op het verhoogde plein ten zuiden. De 3° gevraagde nevenontsluiting bevindt zich ook op het niveau van de oever/kade maar ten noorden en oosten van het nieuwe gebouw. Deze gezamenlijke ontsluitingen moeten de brandweer in staat stellen om te interveniëren bij brand in het nieuwe gebouw of zijn directe omgeving.

De 1° hoofdontsluiting gebeurt via de Grote Huidevettershoek en zorgt voor de bereikbaarheid van de langse westgevel van de nieuwe Bibliotheek en de gevels van de bestaande gebouwen op het nieuwe Korianderplein (Platteberg).

Om de toegankelijkheid en de opstelling van de betreffende ladderwagens te garanderen wordt er voorzien in een minimale vrije doorrijdbreedte van vier meter, en een minimale vrije breedte van acht meter naar het doodlopende uiteinde van het Korianderplein in het zuiden.

Op het Korianderplein bestaat de mogelijkheid voor de ladderwagens om te draaien. Draaistralen van 11 meter aan de binnenkant en 15 meter aan de buitenkant zijn hierbij gerespecteerd.

De afstanden tot de gevel ter hoogte van het verhoogde balkon rond de bibliotheek (niveau +11.15m) bedragen steeds minder dan de maximale 10 meter behalve een beperkte zone in het midden (+/- 12m) waar de afstand tot de gevel iets meer bedraagt. Voor de Brandweer is dit aanvaardbaar daar de evacuatie van personen in die zone niet in gevaar komt mits een optimale opstelling van de ladderwagen. De horizontale afstand van het MG tot de tegenoverstaande gebouwen bedraagt steeds minstens 8 meter. Het draagvermogen van de ondergrond dient voorzien te zijn op een maximale as-belasting van 13t tot 15t.

De 2° hoofdontsluiting gebeurt aan de zuidoostelijke zijde van op Woodrow Wilsonplein via de nieuwe brug naast de bestaande Marcellisbrug rechtstreeks naar het nieuwe verhoogde plein (niveau +11.15m). Deze ontsluiting is een verplichting om zo de bereikbaarheid te garanderen van de zuidgevel van de Bibliotheek waar zich de hoofdingang bevindt, alsook de gevels van het Wintercircus (kant Plattenberg) en de gevel van de nieuwe huisvesting zuidelijke kant van het verhoogde plein.

Ook hier is terug een minimale vrije doorrijdbreedte van 4m op de brug vereist voor de betreffende ladderwagens. Het hellingspercentage van de brug richting Zuid mag maximaal 6% bedragen. Zowel het draagvermogen van de nieuwe brug als het verhoogde plein dient hierdoor voorzien te zijn op een maximale as-belasting van 13t-15t. Er is mogelijkheid om te draaien op het verhoogde plein volgens de minimale draaistralen van 11m aan de binnenkant en 15m aan de buitenkant.

De afstand van het verhoogde plein tot de gevels van het Wintercircus bedraagt maximaal 5m20, ook deze façade is daardoor goed bereikbaar. Van op het verhoogde plein is er ook een rechtstreekse toegang voor de brandweertuigen tot het binnenplein van het Wintercircus. De binnenkant van het circus dient niet bereikbaar te zijn voor de voertuigen van de brandweer daar de gevels bereikbaar zijn ofwel vanuit de Lammerstraat, de Walpoortstraat of van op het verhoogde plein.

NIVEAU KADE EN OEVERS (-1)

--- 1e HOOFDONTSLUITING

--- 3e ONTSLUITING (SUPPLEMENTAIRE NEVENONTSLUITING)

--- SUPPLEMENTAIRE HYDROSUB

--- DROGE LEIDINGENLUS

Nieuwe verkeerssituatie

Autoverkeer

Tracé autoverkeer

In de bestaande situatie verliep het autoverkeer voornamelijk aan de rand van de site en er niet doorheen, iets wat de karakteristiek van deze plek mee bepaalt en waar dus niet aan gewijzigd wordt.

Er wordt gekozen om het gebied zoveel mogelijk autovrij te houden. De juridische zoneringen zoals "voetgangerszone" en "woonerf" helpen dit vast te leggen.

Enkel de Grote Huidevettershoek wordt ingericht als woonerf. Hier laat men autoverkeer toe, en mag op een aantal plaatsen geparkeerd worden mits een bewonerskaart voor deze zone.

De rest van het gebied wordt volledig "voetgangerszone" waar enkel autoverkeer met stedelijke vergunning is toegelaten, parkeren is niet toegestaan. Enkel bewoners met een privé-garage in de voetgangerszone mogen via de Grote Huidevettershoek of Korianderstraat tot in hun garage rijden, alles volgens de wettelijke snelheden. Ook voor hen is parkeren in deze zone verboden. Fietsers hebben op elk moment toegang tot deze zone.

Logistieke leveringen en diensten

De nieuwe functies als de Bibliotheek en het Centrum voor Nieuwe Media alsook de nieuwe functies in het Wintercircus vereisen logistieke leveringen en onderhoud van de gebouwen. Binnen de wettelijke termijnen van bvb 18u tot 11u is laden en lossen perfect toegestaan binnen de voetgangerszones. Buiten deze wettelijke termijnen kan toch toegang verleend worden mits de nodige wettelijk vergunningen

Via de ontsluiting Grote Huidevettershoek en/of Korianderstraat zijn alle logistieke bevoorradingspunten in de voetgangerszone bereikbaar.

Een aantal diensten hebben ook op elk moment toegang tot deze voetgangerszones zoals: vuilnisophaling, hulpdiensten, brandweer, soms ook taxi's, etc...

Parkeermogelijkheid

Binnen het volledige openbare domein van de Waalse Krook wordt parkeren niet toegestaan behalve in de Grote Huidevettershoek.

Gezien de woonfuncties en het beperkt toegelaten verkeer worden hier aan de zijde van de woningen een dertiental parkeerplaatsen voorzien. Deze zouden vooral toegewezen worden aan de bewoners. Alle bestaande garages in het gebied zouden bereikbaar blijven. Er worden ook twee parkeerplaatsen voor mindervaliden voorzien.

Het zou de bedoeling zijn bij de heraanleg van de Kuiperskaai de twee rijstroken te reduceren tot één om zo de mogelijkheid te creëren daar te parkeren. Hier zouden ook een tweetal parkeerplaatsen voor mindervaliden voorzien worden. Deze kunnen dan via de nieuwe brug naast de Marcellisbrug vlot toegang krijgen tot de hoofdingang van de bibliotheek.

Parkeren in het woonerf

De Grote Huidevettershoek is de enige straat waar nog parkeerplaatsen voorzien worden op de site. Enkel wagens die in het bezit zijn van een bewonerskaart voor deze zone mogen hier parkeren. De parkeerplaatsen worden aangeduid door een verschil in materiaalgebruik, afgeboord met een witte omranding en een discreet symbool P.

Op het einde van de Grote Huidevettershoek verandert het statuut van woonerf in "voetgangerszone". Het autoverkeer mag deze zone niet binnen, behalve met vergunning. Deze overgang wordt aangeduid door een klein hoogteverschil in de straatbevoering, dit in plaats van paaltjes. Hier wordt ook ruimte voorzien om met de wagen te keren en zo het woonerf te verlaten.

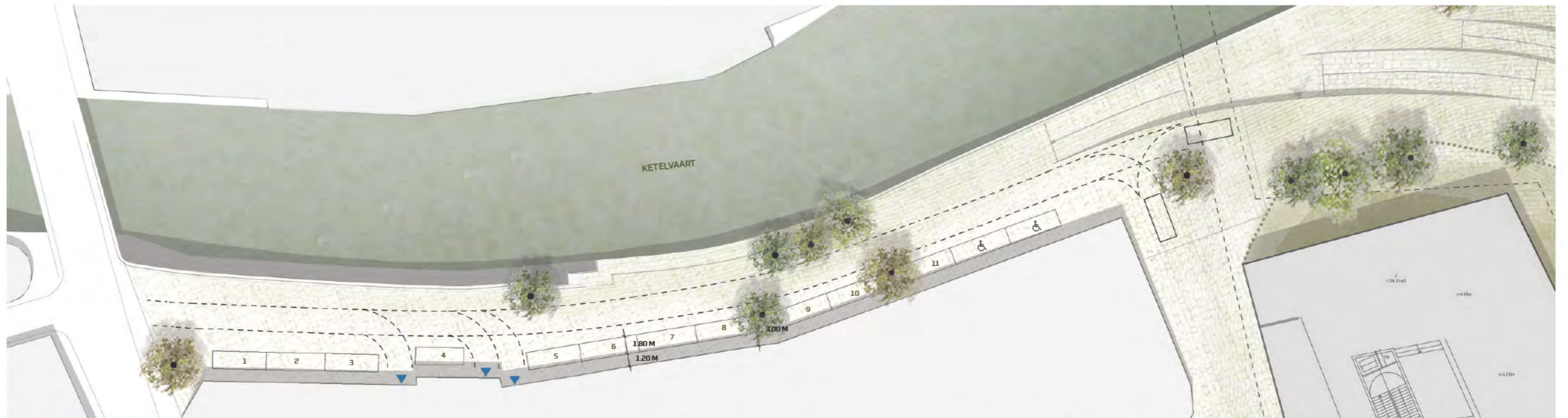
Op het einde van de straat worden twee parkeerplaatsen voorzien voor mindervaliden zo dicht mogelijk in de nabijheid van de nieuwe bibliotheek.

Bestaande situatie Huidevettershoek

Toekomstige situatie Huidevettershoek

Parkeermogelijkheid in de Huidevettershoek

----- TRACÉ AUTOVERKEER ▼ INRIT GARAGE ♿ PARKEERPLAATS MINDERVALIDEN

Fietsverkeer

Publieke circulaties als onderdeel van de gelaagde opbouw.

De publieke circulaties van fietsers en voetgangers versmelten op een natuurlijke manier met het gebouw. De gelaagdheid van het gebouw in horizontale plateau's wordt in de openbare ruimte doorgetrokken. Door het bijna volledig bannen van alle autoverkeer ontstaat er de mogelijkheid twee circulatiepatronen doorheen deze gelaagdheid te brengen.

Enerzijds is er een "snelle" verbinding, ontworpen als een "balkon op de stad", tussen het Zuid en het Laurentplein met het historische centrum. Deze snelle circulatie verloopt horizontaal vanaf de Marcellisbrug over een nieuwe brug die toegang geeft tot het verhoogde plein. Ze loopt horizontaal verder, zowel aan de west- als aan de oostzijde, langsheen de nieuwe bibliotheek tot aan de noordelijke zijde van de bibliotheek. Dit met uitzicht over Korianderplein in het westen en over de Scheldebocht in het oosten. Aan de noordzijde loopt deze circulatie verder over twee voetgangersbruggen tot aan het Laurentplein. Deze horizontale circulatie functioneert als een balkon op de stad doordat ze +/- 3,50 meter hoger dan het maaiveld van het stadsdeel verheven is. Op deze snelle circulatie-as is tevens de hoofdtoegang tot de bibliotheek gesitueerd uitlopend op zijn levendige agora en leescafé. Deze circulatie stelt voetgangers en fietsers in staat snel van het Zuid naar het historische centrum te circuleren zonder hoogteverschillen te moeten nemen.

Anderzijds is er ook de "trage" verbinding in de onderste laag aangebracht. Deze trage circulatie verloopt door de circuswijk, over het Korianderplein en langs de kade tot aan de stedelijke oever bij de bocht van de rivier en aanliggende jaagpad. Ze volgt als een landschappelijke verbinding de topos van de site met zijn kronkelingen en hoogteverschillen. Vanaf de oeverzijde, die men vooral tijdens de dag als route gebruikt, heeft men een uitzicht over de kinderbibliotheek in het nieuwe gebouw, en op de typische achtergevels van de oevergebouwen. Deze circulatie is eerder op het niveau van de buurt, is langzaam en rustig, en aangepast aan de voetgangers. Het fietsverkeer wordt verspreid over de hele site en zorgt voor een gezonde dynamiek in het gebied.

Tussen beide publieke circulaties wordt bij het begin van het verhoogde plein een verbinding aangebracht via een fietsenhelling (gedeeltelijk mechanisch) en laat de fietsers toe van circulatieplateau te wisselen.

Fietsparking

Onder het verhoogde plein op het niveau van de stedelijke oever (-1) wordt een grote publieke fietsenparking gesitueerd. Deze voorziet in ongeveer 350 stallingplaatsen die eventueel nog kunnen opgevoerd worden indien een dubbel stapelsysteem wordt gekozen.

De fietsenparking krijgt in eerste plaats een directe toegang van op het verhoogde plein via een publieke mechanische helling. Daarnaast heeft de fietsenparking een ruime toegang vanaf de stedelijke oever en het jaagpad in het oosten en vanaf het Korianderplein in het centrum van de Circuswijk. De historische trap vanuit de Lammerstraat sluit ook aan op deze parking.

Ter hoogte van de fietsenparking is ruimte voorzien om ook aan de zijde van het Wintercircus de nodige logistieke bevoorradingen te kunnen doen en toegang te verlenen tot het Wintercircus (olifantenhelling). Private garages zijn ook zo nog vlot bereikbaar in de hoek van de vroegere Platteberg.

De fietsenparking is opgevat als een publieke ruimte en wordt dus ook als een verlengde van het openbaar domein beschouwd. Door het dak van de fietsenparking aan de zijde van het Wintercircus niet tegen de historische gevel aan te sluiten, valt heel veel natuurlijk licht in deze ruimte binnen. De historische gevels kunnen hierdoor ook vrijgehouden worden. Aan de zijde naar het water zal de fietsenparking als een filter uitgewerkt worden waardoor veel licht kan binnenvallen en het uitzicht op de oever bewaard blijft. In het verhoogde plein worden de nodige lichtuitsnijdingen gemaakt zodat natuurlijk licht binnenvalt tot in de onderliggende ruimte. Hierdoor zal de fietsenparking niet als een ondergrondse ruimte overkomen maar eerder als een verlengde van het openbaar domein. Dit werkt zeker het veiligheidsgevoel in de hand. Interessant hierbij is ook de ligging van URG (universiteit radio Gent) als functie in het nieuwe gebouw, namelijk aan de kopse gevel (-1) die uitgaat op de fietsenparking waardoor er een soort belevingswaarde en dynamiek toegevoegd wordt aan deze ruimte.

Er is een mogelijke optie om nog een bijkomende fietsenparking aan te brengen op een niveau -2 onder de geplande fietsenparking, waardoor de capaciteit aanzienlijk kan toenemen. Deze zou ook via helling en trap kunnen ontsloten worden.

Publieke fietshelling

Om een vlotte circulatie te krijgen tussen het verhoogde plateau en de fietsenparking op het niveau -1, wordt een publieke fietsen helling voorzien. Deze situeert zich aan het begin van het verhoogde plein direct na de brug. De fietsen helling bestaat uit een vast dalend gedeelte en een rolhelling voor stijgend verkeer. Als type wordt verwezen naar de Openbare Bibliotheek in Amsterdam. De helling ligt onder een hoek van max. 12°, en wordt onder de uitkraging gesitueerd van de nieuwbouw die als afwerking dient voor de achtergevels van de Lammerstraat. Zodoende ligt hij eerder beschermd en geïntegreerd in de plek.

Openbare Bibliotheek Amsterdam, mechanische fiets helling

Verbinding met universiteitswijk

In de toekomst wenst men de fietsverbinding langs het water te vervolledigen, waardoor men de binnenstad ook langs zuidelijke zijde kan bereiken. Daardoor wordt een verbinding noodzakelijk tussen de site van de Waalse Kreek en de Universiteitsite langsheen het water (Groene ader). Door het verlengen van de houten passerelle onder het bruggenhoofd van de Marcellisbrug tot op de bestaande kade en het vervangen van de trappen ter hoogte van de Vooruit door een langzame fiets helling zou het mogelijk zijn vanuit het zuiden langs het water tot op de stedelijke oever van de Kreek te komen en zo door te fietsen naar de binnenstad.

Fietsbrug onder de R40 (ijzerlaan)

Voetgangersverkeer

Tracé voetgangers

Net als voor fietsers biedt het masterplan ook voor voetgangers extra mogelijkheden om te circuleren in en door het gebied. Deze nieuwe routes zijn een stuk interessanter voor voetgangers dan deze langs de Kuiperskaai of Lammerstraat waar veel last is van autoverkeer. De aanwezigheid van culturele functies en het autovrij karakter zal veel mensen aanzetten om zich langs deze weg te verplaatsen tussen het historische centrum en het transportknooppunt aan het Zuid.

Publieke circulaties als onderdeel van de gelaagde opbouw.

Het voetgangersverkeer maakt ook gebruik van de gelaagdheid van de openbare ruimte.

Ook hier net als bij de fietsers is er sprake van een "snelle" verbinding, ontworpen als een "balkon op de stad", tussen het Zuid en het Laurentplein met het historische centrum.

Heel belangrijk is dat deze "snelle" circulatie quasi horizontaal verloopt vanaf de Marcellisbrug over het verhoogde plein tot aan de voetgangersbrug naar het Laurentplein. Dit zorgt ervoor dat de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van de bibliotheek uitstekend is voor voetgangers. De hoofdingang wordt dus ook bewust op deze circulatiestroom geplaatst, waardoor het verhoogde plein als een uitloper van de bibliotheek werkt. Het plein geeft rechtstreeks toegang tot de agora en het leescafé. Terzelfder tijd biedt deze snelle verbinding als een balkon uitzicht op het Korianderplein in het westen en uitzicht op de bocht van de Schelde in het oosten.

Van op het verhoogde plein is er ook een rechtstreekse verbinding naar het binnenplein van het Wintercircus via een hoge spleet in een nieuw stuk gevel, waardoor voetgangers over het binnenplein hun weg kunnen verderzetten naar ofwel Lammerstraat of Walpoortstraat.

Anderzijds is er ook de "trage" circulatie op het niveau van de oever. Voetgangers kunnen via een brede langzame trap van op het verhoogde plein afdalen naar de oever van de Schelde in het oosten, of in het westen afdalen naar het Korianderplein. Dit maakt een vlotte en snelle wisseling van niveau mogelijk. Bovendien kan men ook steeds gebruik maken van de helling voor fietsers. Mindervaliden kunnen een publieke lift in de doorgang naar het Wintercircus gebruiken.

Deze trage circulatie verschaft de voetgangers toegang tot het volledige gebied op het niveau van de oever.

Langs deze oevers van de Schelde worden gedeeltelijk verlaagde kades voorzien waar voetgangers rustig en veilig kunnen wandelen. Zachte glooiingen in het noorden creëren natuurlijke zitplaatsen aan de waterkant in de schaduw van enkele bomen. De wisselwerking tussen de wandelende voetgangers en de bezoekers in de bibliotheek is van op de oever zeer intens, er is inkijk en er is uitzicht.

— CIRCULATIESTROMEN VOETGANGERSVERKEER

— CIRCULATIESTROMEN VOETGANGERSVERKEER

☺ PUBLIEKE TOILETTEN

Deze trage circulatie is er één van rust en kalmte, van verblijven en genieten. Het is een circulatie op niveau van de buurt, de bewoners worden niet gestoord door grote voetgangersstromen. Vanuit de Walpoortstraat, via de Huidevettershoek en langs de Korianderstraat zal er een zachte instroom zijn vanuit de buurt tot aan de stedelijke oever bij de bocht van de rivier. Zo zal de noodzakelijke levendigheid in de Circuswijk ontstaan met als centraal punt het Korianderplein. Langsheen de Schelde wordt een gedeelte van de kaaimuur verlaagd tot 50 cm boven het watervlak om instapmogelijkheid te creëren voor het eventueel aanmeren van een "watertram". Voetgangers bereiken deze aanlegplaats via twee langzame hellingen.

Toegankelijkheid voor mindervaliden

Het is de bedoeling om het volledige openbare domein toegankelijk te maken voor mindervaliden. Via geëigend oppervlaktmateriaal alsook de inzet van gepaste hellingen en mogelijke verticale verbindingen worden de verschillende delen van het publieke gebied toegankelijk gemaakt.

Terrassen

Horecaterrassen

De mogelijke inname voor horecaterrassen worden aangegeven op het bijgaande plan.

Gezien het gewenste ruimtelijke karakter van de site Waalsekrook worden geen terrassen toegelaten op de volledige kade ten noorden en ten oosten van de bibliotheek. De circulatiestromen van zowel voetgangers als fietsers zijn daar zeer intens, en bovendien zijn er de specifieke stroken voor de circulatie van hulpdiensten en brandweer die geen ruimte laten.

In de zone van de fietsenparking kunnen geen terrassen toegelaten worden, en ook in de Grote Huidevettershoek kunnen geen terrassen voorzien worden daar de volledige zone langs de woningen voorbehouden is voor parkeerplaatsen.

Ook op het verhoogde plein worden geen terrassen voorzien gezien het karakter van dit plein dat functioneert als toegang plein voor de bibliotheek, ontmoetingsplein en plein met heel wat circulatiestromen van fietsers en voetgangers. De circulatiezones voor de hulpdiensten zijn ook zeer intens.

Op het Korianderplein zijn een aantal zones ingetekend waar inname van openbaar domein voor terrassen mogelijk is. Deze bevinden zich allen buiten de verplichte circulatiestromen van de brandweer en hulpdiensten. De zone ten zuiden aan de ingang naar de fietsenparking laat geen inname toe gezien de circulatie van brandweer en de zeer intense circulatie in deze vernauwing. In de Korianderstraat zelf is gezien de breedte van de straat ook geen mogelijkheid om terrassen te voorzien.

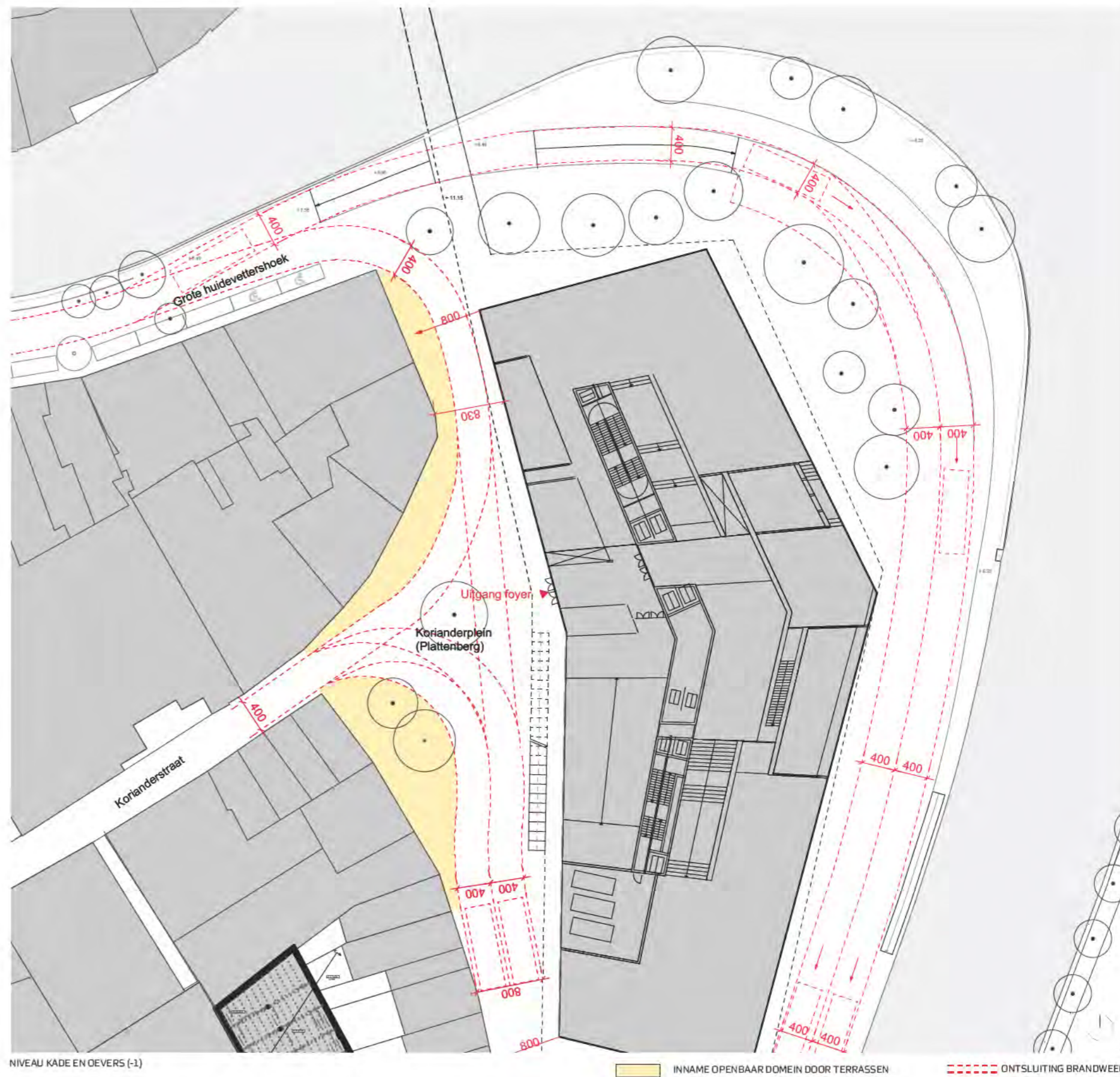
Het intieme karakter van het plein met zijn drie bomen alsook zijn beperkte grootte leiden tot een aantal voorwaarden met betrekking tot de uitrusting van de terrassen:

- er worden geen windschermen toegelaten
- bevoeringen, zonnetenten of staande zonnewering met meer dan één steun, (publiciteits)banieren/-vlaggen en vaandels op voet, groenelementen en verlichtingselementen zijn niet toegelaten.
- blikvangers zijn enkel toegelaten binnen de vergunde terrasoppervlakte en voor de gidslijn, mogen niet aangestuurd worden door een energiebron of er afhankelijk van zijn en moeten voldoen aan een aantal kwaliteitsnormen (bv veilig en voldoen aan bepaalde afmetingen)
- stoelen en tafels: duurzaamheid en esthetiek staan voorop bij de materiaalkeuze. Enkel stoelen voor één persoon zijn toegelaten. Nieuw meubilair dient steeds voorgelegd aan de vergunningsverlenende diensten. De kleur wordt beperkt tot één kleur gezien het kleine en beperkte karakter van het plein; bij voorkeur RAL9011 zwart.
- parasols: verankering van parasols is niet toegelaten, inklapbaar en één steun. Mogen niet buiten de perimeter uitsteken. Enkel publicitaire naamgeving op de verticale flap van de parasol. Kleur in combinatie met kleur van stoelen en tafels.

Gezien de potentie in de Grote Huidevettershoek zou er nog een optimalisatie kunnen gebeuren wat de inname betreft, maar dit zal dan moeten afgewogen worden ten overstaan van het verlies aan parkeerplaatsen.

Inname in functie van ambulante handel

Er wordt geen inname in functie van ambulante handel toegelaten op zowel de kade als het Korianderplein en ook niet op het verhoogde plein. Deze functie is interessanter op het Woodrow Wilsonplein gezien het karakter van dat plein (wachtplaats openbaar vervoer, shoppingcenter, park...)

NIVEAU KADE EN OEVERS (-1)

INNAME OPENBAAR DOMEIN DOOR TERRASSEN

ONTSLUITING BRANDWEER

Materialisatie openbaar domein

Concept en visie

Materiële stratificatie

De materialen die we gebruiken moeten de idee van oase versterken door hun natuurlijk karakter. Daarom gebruiken we materialen die het gestratificeerd karakter in horizontale lagen kunnen weergeven en verwezenlijken: natuursteen voor de omgevingsaanleg, beton en gemoffeld staal voor de realisatie van de bibliotheek. Dit getrapte en gelaagde karakter vinden we ook weer op andere plekken langs de oever. Aan de Graslei en Korenlei wordt de kade versterkt door een getrapte niveauverschil in natuursteen te creëren met de oever waardoor zitgelegenheden bij het water ontstaan. Aan de Sint-Pietersabdij is de omliggende wijngaard aangebracht op terrassen die in trapvorm zijn aangelegd en zo het hoogteverschil overbruggen. Deze geleidelijke trapbeweging is een natuurlijk antwoord op de oever waarmee het een dialoog wil aangaan.

Erosie

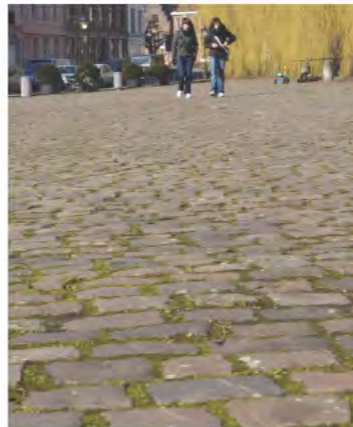

Graslei, Gent

Oase

Zoals eerder vermeld is het concept gebaseerd op een bestrating met natuursteen die doorheen de site loopt als een gestolde vloeibare massa. Door het gebruik van deze natuursteen wordt de bodem bekleed met een uniforme kleur en materialiteit zodat ze als een eenheid wordt ervaren.

Toch kan de toepassing ervan verschillend zijn door het gebruik van platen of plaveien. Ook kan de afstand van de voegen tussen de stenen afnemen of toenemen naargelang men een meer groen uitzicht wil bekomen. Hierdoor krijg je een geleidelijke overgang naar het stedelijk weefsel en een variatie over heel de site. Plaatsen waar meer circulatie is van voetgangers en fietsers, zullen automatisch minder groen worden en rustigere plekjes behouden het groene karakter.

Lievekaal, Gent

Park Nieuwe Wandeling, Gent

Lievekaal, Gent

Gelaagdheid openbare ruimte

Het concept van "oase" wordt ook geïntegreerd in de landschappelijke aanpak van het openbaar domein.

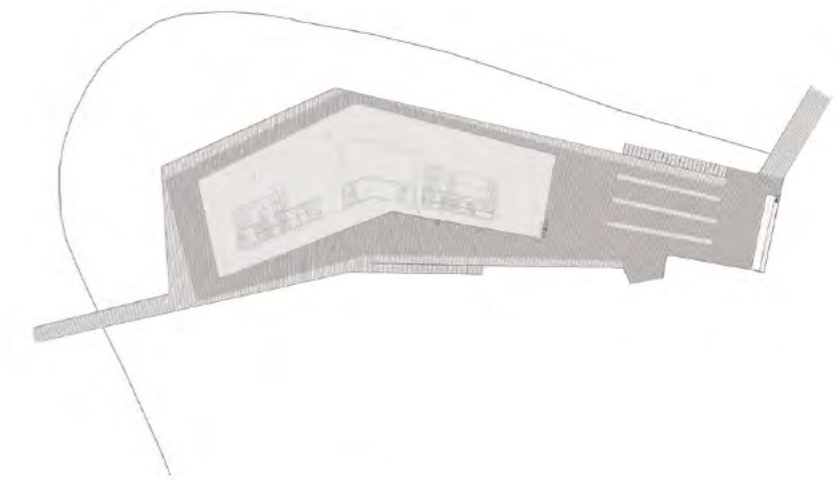
We onderscheiden het verhoogde plein waarop de hoofdingang van de bibliotheek aansluit (niveau +0) en de straten en pleinen op het lagere niveau van onder andere de kinderbibliotheek (niveau -1).

Het lagere niveau sluit aan op het stedelijk weefsel van de historische stad en put uit het materialenpalet van de "Oude ontwikkelingsperiode". Het verhoogde plein met rondgaand balkon daarentegen vloeit als het ware voort uit het nieuwe gebouw en zal er ook een geheel mee vormen. Zelfs de twee nieuwe bruggen zijn als tentakels van het nieuwe gebouw en vragen eenzelfde materialisatie. Hierbij wordt dan ook het materialenpallet van de "Toekomstige ontwikkelingsperiode" toegepast.

Wij zien deze gelaagdheid in de openbare ruimte als twee verschillende zones, elk met hun eigenheid en op die manier liggend op de grens tussen de historische binnenstad en de recentere ontwikkelingen in de universiteitswijk en aan het Zuid. Het nieuwe bibliotheekgebouw met daaraan verankerd het verhoogde plein, balkon en bruggen die als het ware geland zijn op de massieve stedelijke oever van de historische stad. De materialisatie wordt in die zin uitgewerkt.

Openbare ruimte niveau kade (-1)

Openbare ruimte niveau verhoogd plein (+0)

Materialisatie op niveau van de historische stad

Bestratingsmateriaal

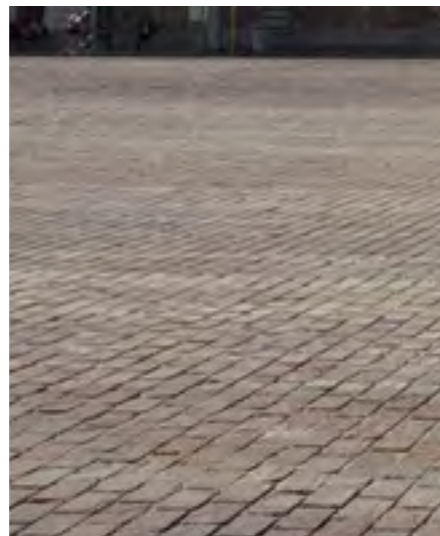
Voor de materialisatie van de pleinen en straten rond de bibliotheek op niveau van de oever maken we de opsplitsing tussen de zones waar veel gecirculeerd wordt en zones waar quasi niet gecirculeerd wordt.

Gezien de vraag naar goede toegankelijkheid voor deze aantrekkelijke plek wordt er gekozen om deze zones grotendeels uit te werken in **vlakke platines** die opgevoegd worden. Deze garanderen een goed comfort voor zowel fietsers als voetgangers.

In bepaalde zones waar geen of quasi geen circulatie is, de gedeeltelijke brandweg (13t-15t) en onder de boomkruinen, wordt er gewerkt met herbruikte kasseien met brede voegen. Hun uitzicht wijkt wat af van de platines maar toch gaan ze mee op in de uniforme materie van andere zones. Dit type bestrating komt overal in de Gentse binnenstad voor.

Natuursteen vlakke platines gevoegd

Sint-Pietersplein, Gent

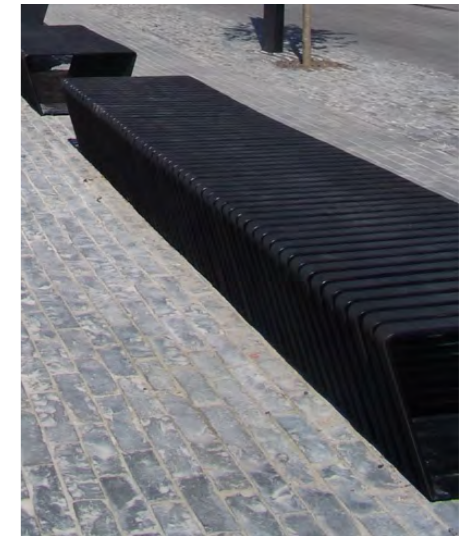
Mudam, Luxemburg

Lievekaai, Gent

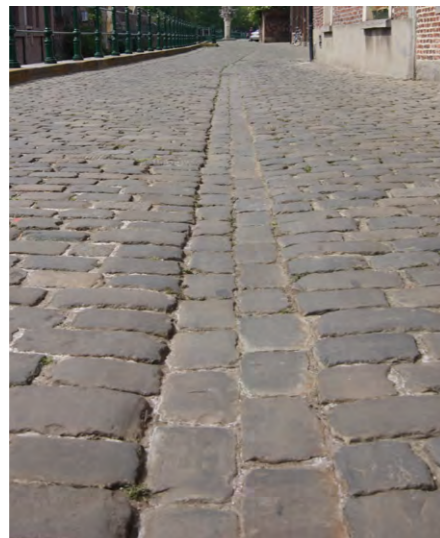
Graslei, Gent

Zitmogelijkheid op het Korianderplein

Korenmarkt, Gent

Referentie molgoot

Lievekaai, Gent

Mudam, Luxemburg

Lievekaai, Gent

Graslei, Gent

Groen

De zones waar heel weinig circulatie is, eventueel beperkt voetgangersverkeer, worden uitgevoerd in iets minder vlakke natuurstenen met bredere voegen opgevuld met split. Hier kan gras tussen de voegen groeien en krijgt het straatoppervlak een meer groen uitzicht. De breedte van de voegen tussen de stenen kan afnemen of toenemen naargelang men een meer groen uitzicht wil bekomen. Hierdoor krijg je een meer geleidelijke overgang tussen volledig steense oppervlaktes en groenere, en ontstaat er een variatie over heel de site.

In deze zones, vooral gelegen aan de noordoost zijde van het gebouw, worden op gerichte plaatsen een aantal hoogstammige bomen voorzien. Ze worden gewoon in de natuursteenbestrating ingeplant met beperkte open boomspiegel en open voegen onder de kruinen. Daarnaast zijn een aantal bomen voorzien aan beide zijden van de Grote Huidevettershoek. Ook het Korianderplein krijgt op gerichte plekken een drietal hoogstammige bomen, geplaatst in boomroosters.

Straatmeubilair

De natuurlijke glooiingen in de stedelijke kade rondom de bibliotheek creëren grote trapvormen naar het water toe. Zo ontstaan er lange zitbanken in natuursteen waar voorbijgangers even kunnen op verpozen in direct contact met het water.

Het is de bedoeling zo weinig mogelijk kunstmatige elementen toe te voegen. Ook aan de aanmeerplaats van de watertram ontstaat een natuurlijke zitbank, die mee geïntegreerd zit het geheel van de verlaagde kade. Op het Korianderplein kan wel een verpozingsbank komen, liefst buiten de circulatiestromen.

Bij hoogtes meer dan 1m boven de waterspiegel worden op de kademuur balustrades voorzien. In dit lagere gebied worden de typische Gentse groene stalen balustrades toegepast waardoor er een continuïteit met het historische weefsel ontstaat. Ze komen vooral voor aan de Grote Huidevettershoek waar de kademuren het hoogst zijn.

NIVEAU VAN DE KADE (-1)

CIRCULATIE ZONE (NATUURSTEEN VLAKE PLATINES, GEVOEGD)

GROEN ZONE (NATUURSTEEN+GRAS, OPEN VOEG)

ZONE "GROENE OEVERS" (instudie)

DE WAALSEKROOK
MATERIALISATIE OPENBAAR DOMEIN

Materialisatie op niveau verhoogd plein

Concept verhoogd plein

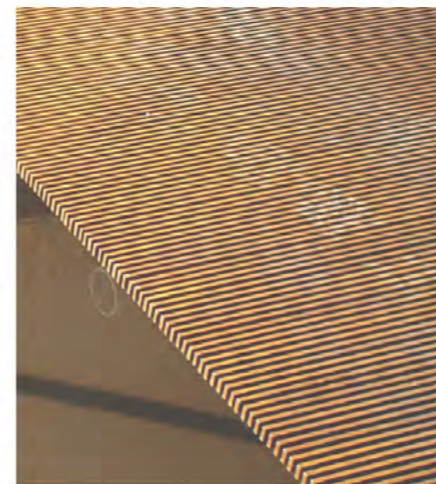
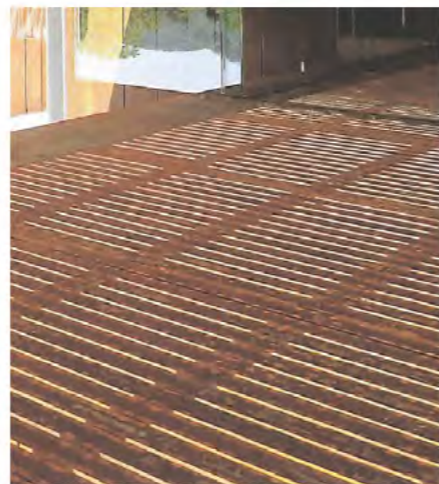
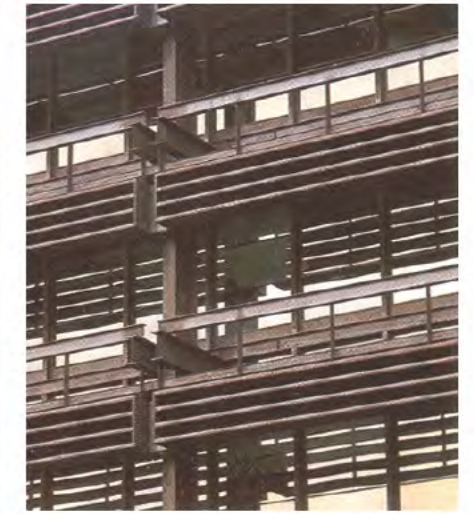
Het publieke verhoogde plein met zijn rondgaand publiek balkon en dalende trappen is als beeld één met de nieuwe bibliotheek. Ook de twee nieuwe bruggen groeien als tentakels aan het nieuwe gebouw. De materialisatie van dit openbare domein op niveau +0 moet dan ook aansluiten en van eenzelfde vormtaal zijn als de bibliotheek. Dit stuk hedendaagse architectuur nestelt zich in en haakt zich vast in een historisch weefsel. Dit is anders bij de stedelijke lagere kade waar die eerder een verlengde van het historische weefsel is.

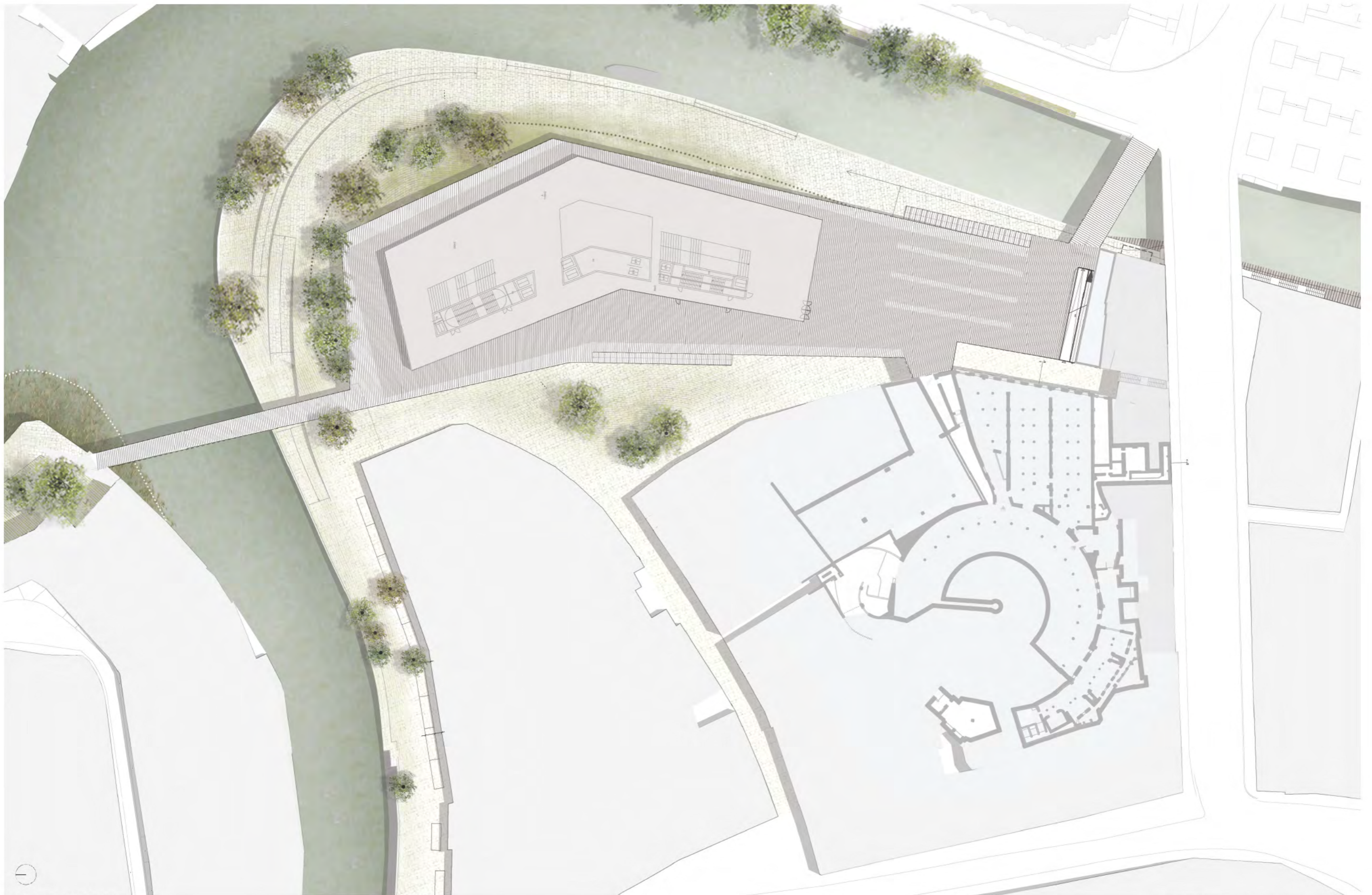
Bestratingsmateriaal

Voor de materialisatie van dit verhoogd plein met rondgaand balkon wordt een afwerking van metalen behandelde roosters voorgesteld die voortvloeit uit de architecturale vormtaal van het nieuwe gebouw. Deze roosters laten toe om meer of minder transparant te zijn naar de onderliggende zones of ruimtes. Zo zal bijvoorbeeld licht vallen door de roosters ter hoogte van de voorziene lichtspelen in het plafond van de fietsenparking. Anderzijds kan het publieke rondgaand balkon transparant zijn waar het buiten het onderliggende volume uitsteekt. Het werkt dan als een subtiele filter. Het doorvallen van licht kan het veiligheidsgevoel in de onderliggende zones verhogen. De langzame trappen zullen met een zelfde materiaal uitgewerkt worden. Wat de bruggen betreft kan het rooster materiaal gewoon doorlopen. Hierdoor krijgen deze bruggen een transparant uitzicht en kunnen ze ook uitgevoerd worden in een veel lichtere constructie, als metalen armen die aanhaken op het bestaande stedelijke weefsel. De publieke ruimte wordt hier één met het gebouw. Het verhoogd plateau is perfect horizontaal wat het comfort van zowel fietsers als voetgangers in de hand werkt. De zones voor ontsluiting van brandweer en hulpdiensten zal het bestratingsmateriaal de vereiste draagkracht moeten hebben van 13t à 15t.

Straatmeubilair

Voor de mogelijke zitgelegenheden op het verhoogde plein wordt gewerkt vanuit een hedendaagse vormgeving die terug ontstaat vanuit de vormgeving van het nieuwe gebouw. Een materialisatie in behandeld staal is hier de meest logische keuze. Er dient bij plaatsing ervan wel rekening gehouden te worden met circulatiestromen op het plein alsook de impact bij bepaalde activiteiten op het plein. Rondom het publieke verhoogde plein met rondgaand balkon en afdalende trappen dienen de nodige balustrades voorzien te worden. Ook hier is de wens deze te laten voortvloeien uit de nieuwe architectuur van de bibliotheek. Zo zou het thema van horizontale lamellen in behandeld staal die op de verdiepingen van de bibliotheek gebruikt worden als balustrade, hier best doorgetrokken worden om de eenheid van de nieuwe constructie met het nieuwe openbare domein te bekomen. Zo wordt de bibliotheek één geheel met het openbare domein en omgekeerd loopt de bibliotheek door in het openbaar domein. De grens tussen beiden op het verhoogde plein met rondgang vervaagt. Het openbaar domein omarmt als het ware de nieuwe bibliotheek. Ook bij de nieuwe bruggen die als tentakels aan het gebouw hangen zou het doortrekken van dezelfde materialisatie en balustrades een logisch beeld opleveren.

NIVEAU VERHOOGDE PLEIN(+0)

DE WAALSEKROOK
MATERIALISATIE OPENBAAR DOMEIN

ROOSTERAFWERKING

ROOSTERAFWERKING LICHTDOORLATEND

Oevers en verlaagde kades

Aan het uiterste punt van de site in het noorden, waar Schelde en Ketelvaart samenkomen, wordt de kade verlaagd om het contact met het water te vergroten. Niet alleen voor de wandelaars op de oever maar ook voor de bezoekers van de bibliotheek wordt de zichtbaarheid naar het water verbeterd door het verlagen van de kademuur.

De stedelijke oever splitst zich op ter hoogte van de grote bocht in een aantal schillen die variëren in hoogte en als natuurlijke glooiingen over en naast elkaar schuiven. Zoals een gesteente waarop de erosielijnen duidelijk zijn af te lezen.

Net zoals het gebouw van de nieuwe bibliotheek een aanvulling en een reactie is op de bestaande omgeving, zo zal ook de verlaagde kade dialogeren en versmelten met de bocht die het water maakt, en er één geheel mee vormen. Via deze natuurlijke glooiingen kunnen bezoekers zachtjes afdalen naar de verlaagde kades.

De twee grote gebogen glooiingen vormen grote trapvormen die mee de kromming van de rivier volgen. In de dwarse richting kunnen mensen neerzitten op de tredes die ongeveer een hoogte van 40 cm bedragen. Met heel zachte hellingen tussen de glooiingen wordt deze verlaagde kade toegankelijk voor iedereen.

Ook aan de noordzijde zal de helling onder de voetgangersbrug, die dient als doorgang voor de brandweer, deze natuurlijke krommingen volgen en zich eerder onopvallend en natuurlijk nestelen in de stedelijke oever.

Materialisatie kade

Eroderend gesteente

Sjoerd Buisman, Phyllotaxis Kröller-Müller Museum Otterlo

Uitdijen van water

De x- en y-as van de kademuren blijven steeds ongewijzigd en enkel de z-as wordt verlaagd (+6.45) om de oever dicht bij het water te brengen.

Ter hoogte van het midden van de langse gevel van de bibliotheek wordt de kademuur over een zone nog meer verlaagd (+6.23m) om het aanmeren van boten (watertram) mogelijk te maken. Hierdoor moet geen extra ponton aan de kade worden geïnstalleerd en blijft de oever gewoon doorlopen. Deze aanmeerzone wordt toegankelijk gemaakt via twee zachte hellingen. Naar het zuiden toe klimt de kademuur weer naar zijn oorspronkelijke hoogte (+6.78).

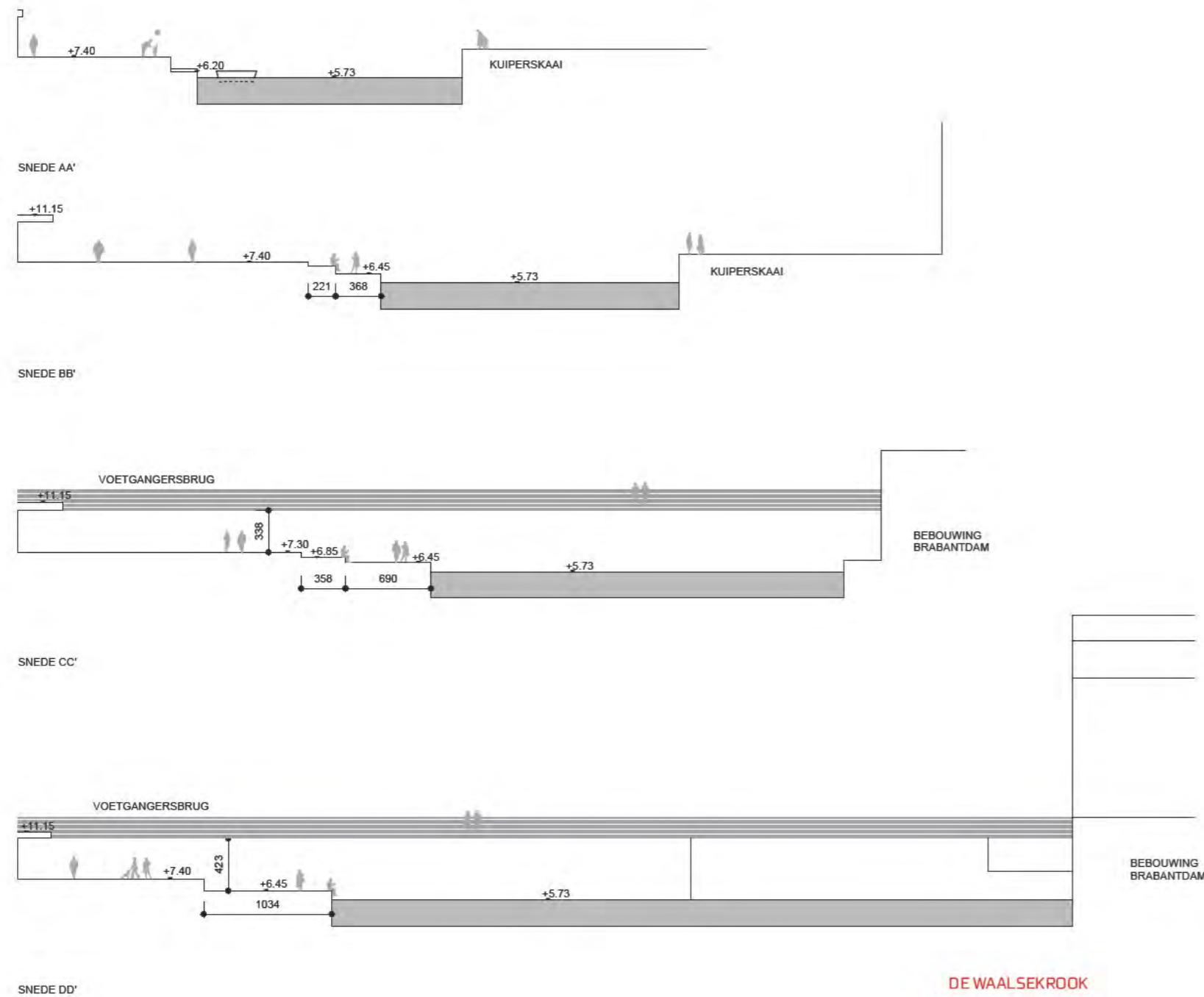
Ten noorden klimt de verlaagde kademuur (+6.45) mee met de helling voor de brandweer naar haar oorspronkelijk hoogte in de Grote Huide-

vettershoek (+7.49) om dan verder op te klimmen naar de Walpoortbrug.

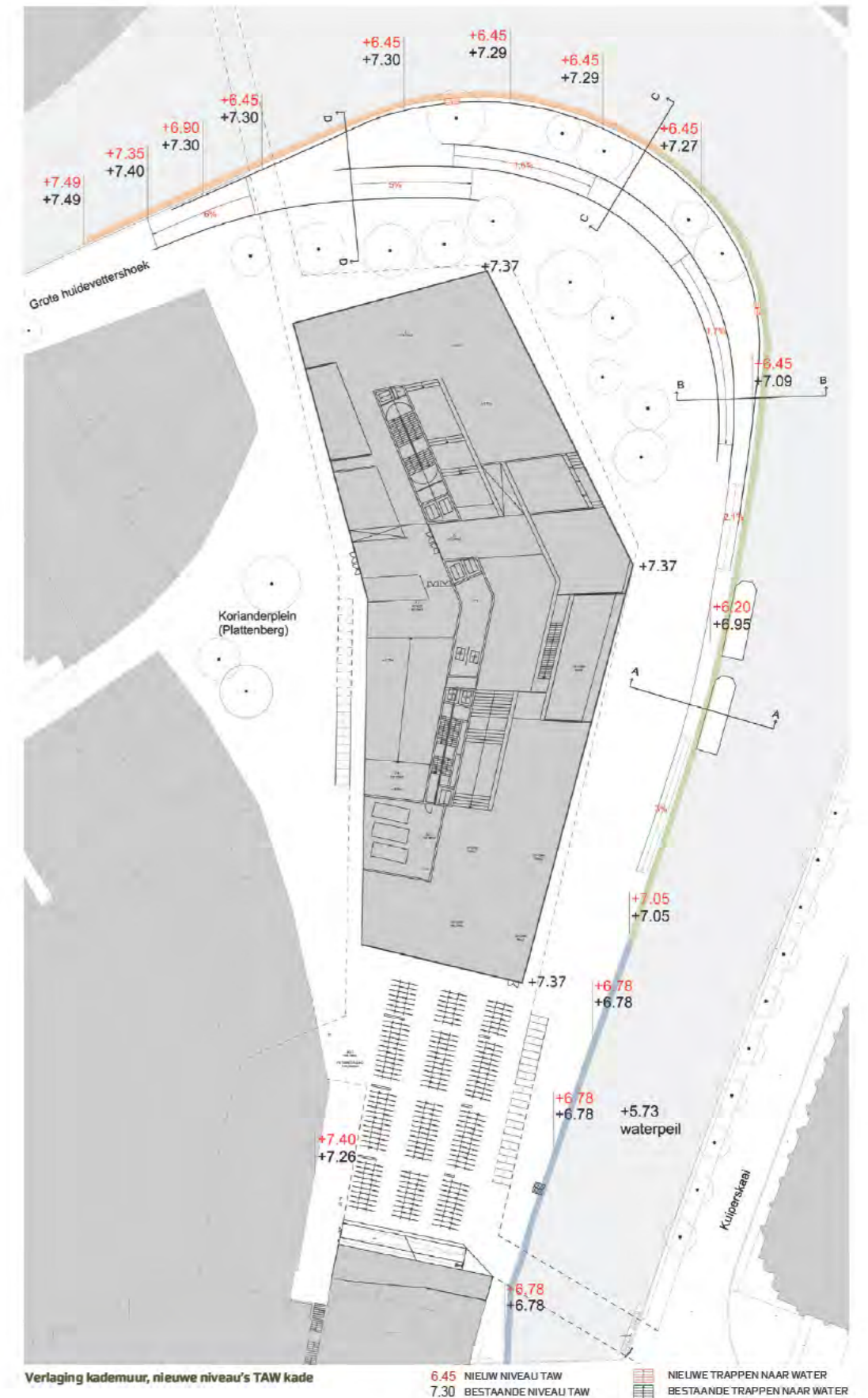
De hele verlaagde kade wordt voorzien van natuursteen als een brede stedelijke oever. De bestaande boordstenen worden zoveel mogelijk herbruikt na de eventuele verlaging van de kademuur.

Wanneer de hoogte van de kademuur meer dan 1 meter boven het waterpeil bedraagt, dient een leuning voorzien te worden. Op deze kademuren worden de typische groen geschilderde leuningen gebruikt.

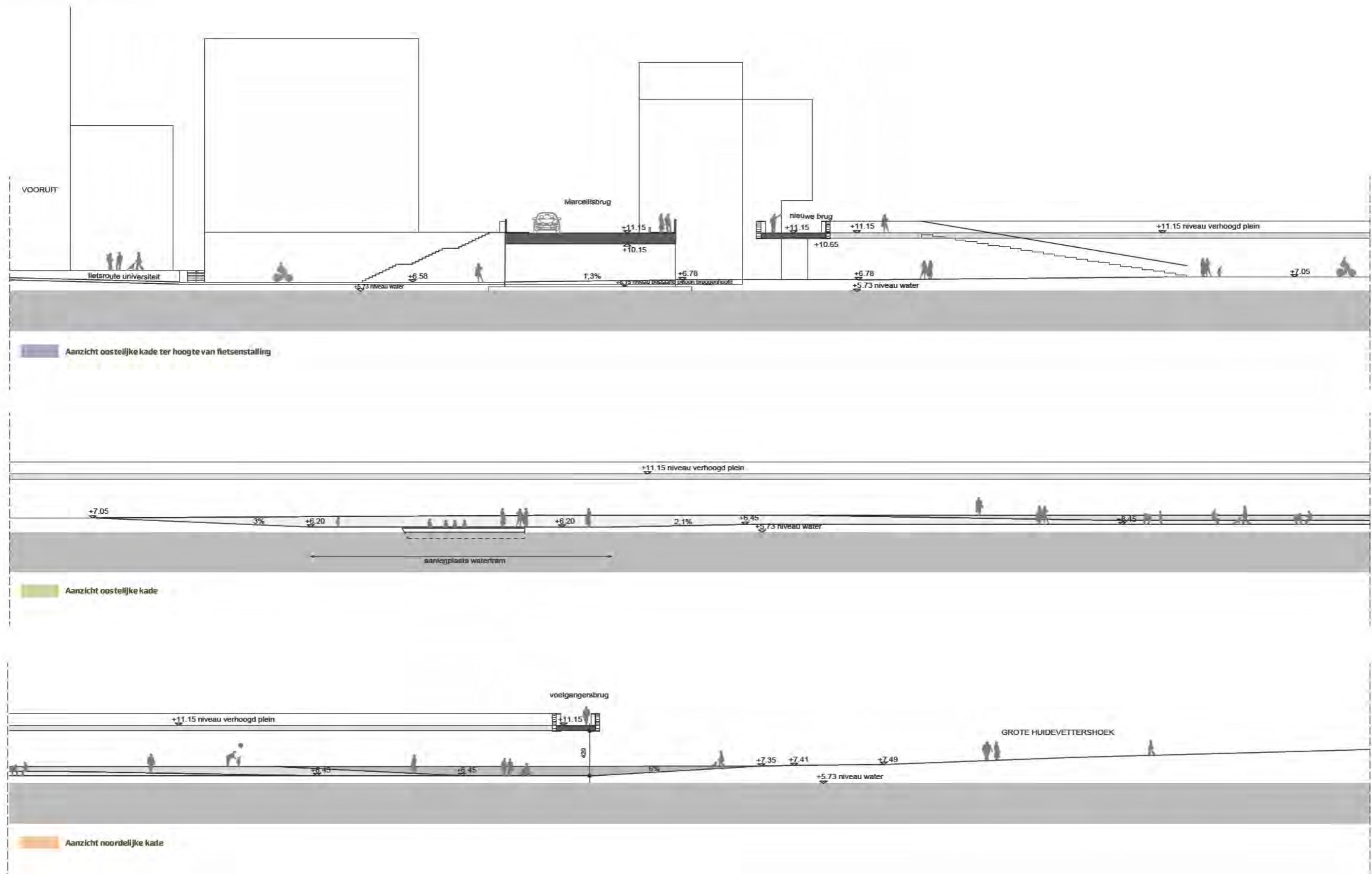
Er wordt ook voor gezorgd dat de muurvegetatie op de kademuur zoveel mogelijk intact blijft.

DE WAALSEKROOK
OEVERS EN VERLAAGDE KADES

Aanzichten verlaagde kades

Groen

In het gebied van de Waalse Krook onderscheiden we een drietal verschillende groenzones.

Groen op de stedelijke kade en het plein

Tussen de noordzijde van de nieuwe bibliotheek en de bocht van de Schelde ontstaat een stedelijke kade die verlaagd wordt naar het water zodat er een aangename verblijfsplek ontstaat en activiteiten aan de waterkant mogelijk worden.

De circulatiezones van diensten, van voetgangers en fietsers bepalen waar groen het best kan worden ingewerkt. In de zones waar geen circulaties noodzakelijk zijn, worden maximaal hoogstammige bomen voorzien. Zodoende komt zeker de toegankelijkheid voor brandweer en hulpdiensten niet in het gedrang.

Langs het water worden een vijftal bomen voorzien die het groene aanzicht van de bocht versterken en zorgen voor een aantrekkelijker verblijfsklimaat. Afhankelijk van de kwaliteit van de kademuren krijgen de bomen aangepaste voorzieningen in de vorm van boombunkers en andere ondergrondse maatregelen zodat op lange termijn geen schade aangericht wordt door boomwortels en de bomen volwaardig kunnen uitgroeien. De bomen worden beheerd als hoogstammige bomen waarbij de onderste takken opgesnoeid worden tot een gewenste hoogte in functie van een vrije onderdoorvaart en een goede zichtbaarheid in de bocht. Zoals andere straatbomen worden deze bomen permanent opgevolgd en dode en hinderende takken stelselmatig verwijderd.

In de zones waar de bomen ingeplant zijn, zal de bestrating in het horizontale vlak worden uitgevoerd in natuursteen (kasseien), maar wel met brede voegen en ingezaaid met gras. Hierdoor ontstaat een groen uitzicht van de kade dat zich op een natuurlijke wijze zal uitbreiden indien minder of meer wordt gecirculeerd. De zone wordt zeker niet kunstmatig afgezoomd.

Ook de bomen worden gewoon tussen de kasseien ingeplant met een beperkte open boomspiegel voorzien van grassen. Hierdoor ontstaat een grotere natuurlijkheid in die groenzones die zich in de tijd zal vermeerderen naargelang het gebruik. Het verpozen aan de waterkant krijgt door de nabijheid van deze bomen toch een rustgevend effect. De lage onderbegroeiing en hoogstambomen dienen steeds een goede zichtbaarheid te realiseren vanuit het gebouw naar het water en omgekeerd.

Op het Korianderplein worden ook zeer gericht een drietal solitaire hoogstammen aangebracht rekening houdend met de circulatiestromen van het verkeer zodat ze geen hinder bezorgen. Ze worden in de bestrating van platines ingeplant en voorzien van boomroosters. Ook de bomen op de Huidvettershoek worden op een analoge wijze aangebracht tussen de parkeerplaatsen en langs de zijde van de kade.

Groen langs Kuiperskaai

De driehoekige spie langs de oever van de Kuiperskaai wordt voorzien van eerder plantsoenachtige begroeiing met wandelpad naast de kade. Een rij hoogstammige bomen tussen de rijweg voor autoverkeer en het wandelpad biedt meer veiligheid aan de voetgangers die daar langs het water wandelen.

Hierdoor ontstaat een groen scherm als je van op de site van de Waalse Krook richting Kuiperskaai kijkt. Het schermt de achterliggende, eerder grootschalige architectuur wat af ten opzichte van de kleine korrel van de achtergevels van de woningen meer links in de bocht. Het plein langs de nieuwe bibliotheek moet een aangename plek worden waar het contact

met het water groot is, waar zichten naar de overkant interessant zijn, en waar je wandeling langs de oever net die extra meerwaarde in zich heeft.

Aan het driehoekig pleintje wordt een zitgelegenheid voorzien. Van hieruit heb je een interessant zicht op de nieuwe bibliotheek en de dynamiek langs de oevers van de Waalse Krook.

Groene rustplek/uitzichtpunt

De nieuwe voetgangersbrug die de verbinding maakt met Brabantdam en Laurentplein over de Ketelvaart is opgedeeld in twee delen. Er is een eerste overbrugging dwars op de Ketelvaart in het verlengde van de bibliotheek, en een tweede aansluiting naar het Laurentplein langs de witte gevel van een woning in de Brabantdam. Hiertussen rusten beide bruggen op een massieve sokkel uit baksteen die even een onderbreking vormt in de oversteek. Een rustplek waar je even kan pauzeren en de omgeving observeren alvorens je weg te vervolgen. De massieve sokkel heeft het gehalte van een stuk vestingsmuur aan het water. Er wordt een begroeiing van klimplanten langs deze verticale wanden voorzien waardoor een groen oevermoment ontstaat met spiegeling in het water. Op de massieve sokkel kunnen een aantal bomen voorzien worden. Op die manier komen de kruinen van de bomen boven het rustpunt te hangen en vormen ze een belangrijk groen beeld.

In het water zou een eventuele oeverbeplanting wenselijk zijn gezien de breedte van het water in de grote bocht (zie in opmaak zijnde studie "Groene Oevers" van de Groendienst, in overleg met W&Z).

Stedelijke kade met solitaire hoogstammige bomen

Driehoekig pleintje Kuiperskaai

Groen langs Kuiperskaai

Tussenplateau van de voetgangersbrug naar Laurentplein

NIVEAU VAN DE KADE (-1)

CIRCULATIE ZONE (NATUURSTEEN VLAKE PLATINES, GEVOEGD)

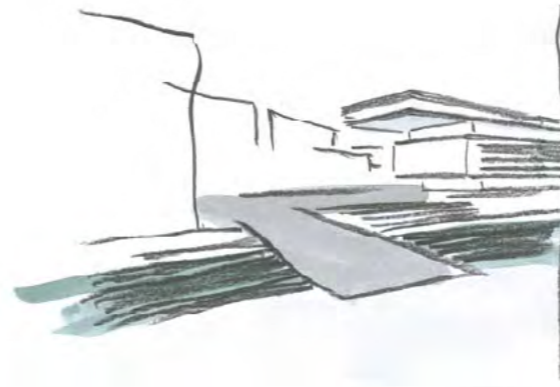
GROEN ZONE (NATUURSTEEN+GRAS, OPEN VOEG)

ZONE "GROENE OEVERS" (in studie)

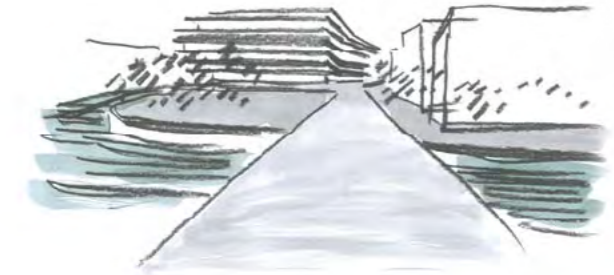
DE WAALSEKROOK
GROEN

Bruggen

Het verhoogde publieke plein met rondgaand balkon is zowat het knooppunt van de hele site. Het geeft toegang tot de hoofdingang van de bibliotheek, tot de lager gelegen fietsenparking en het Korianderplein en tot de insteek naar het centrale plein van het Wintercircus. De twee nieuwe bruggen komen uit op het verhoogde plein of vertrekken van op dit verhoogde plein en zijn er onlosmakend mee verbonden: het zijn echte uitlopers van het plein die werken als "tentakels" en zich vastmaken aan het omliggende historische stadswefsel. Ze ontstaan vanuit het gebouw en het verhoogde plein.

Brug vanaf Kuiperskaai

Brug vanaf Laurentplein

Brug naar verhoogde plein gezien van op Kuiperskaai

Voetgangersbrug naar Laurentplein

Nieuwe brug naast de Marcellisbrug

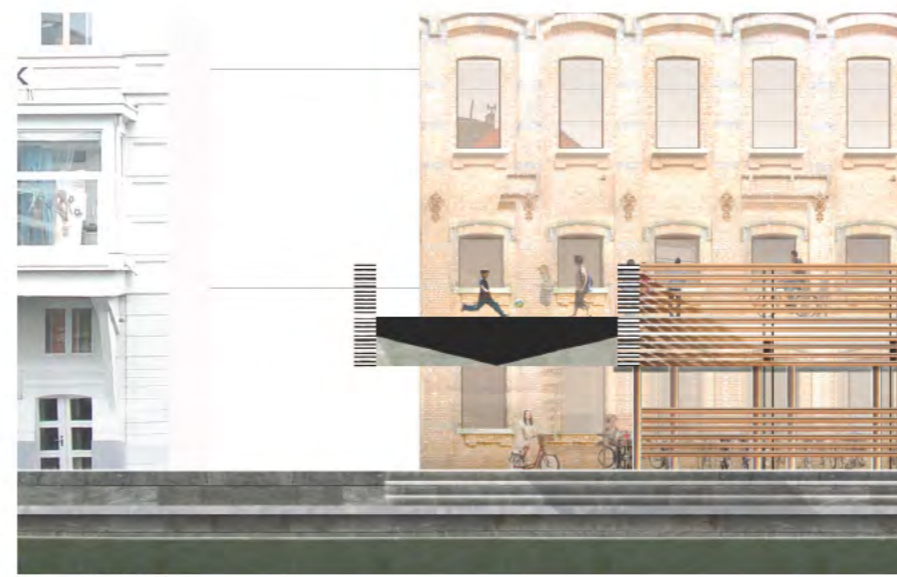
De brug vanaf het Zuid is een brede panoramische brug (min 4.00m) die een directe toegang tot het verhoogde publieke plein en de ingang van de bibliotheek mogelijk maakt. Vanaf het plein krijgt men ook toegang tot alle delen van het openbaar domein van de site zoals de oever, het Korianderplein en de Grote Huidevettershoek.

De brug zal toegankelijk dienen te zijn voor de ladderwagens van de brandweer (zie toegankelijkheid brandweer 13t-15t).

De brug zal een lichte helling hebben naar het plein toe, die beperkt blijft tot 2%.

Materialiteit

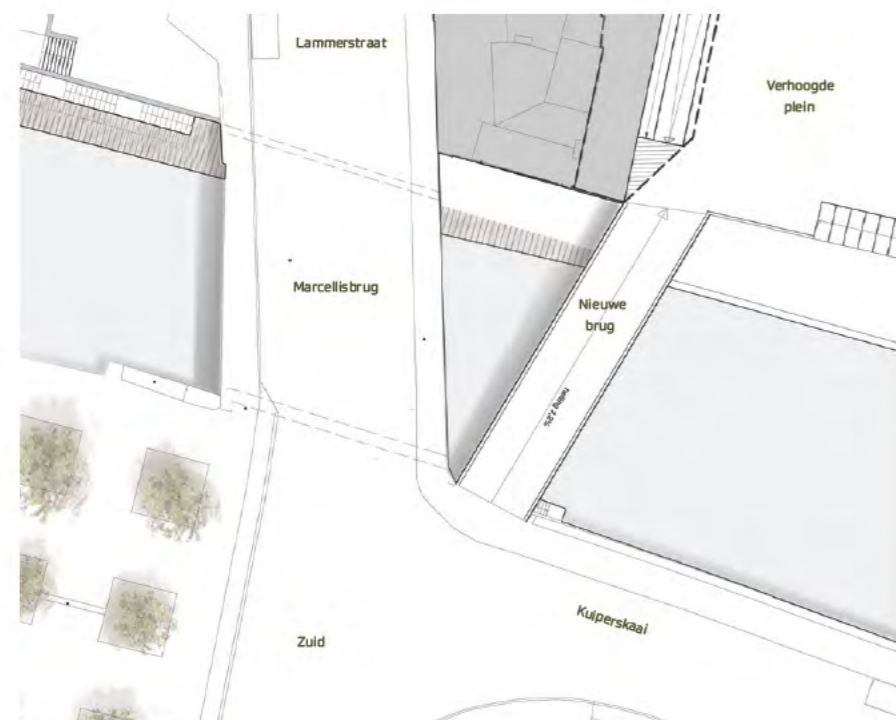
Daar de bruggen één worden met het plein en het gebouw, wordt ook de materialiteit ervan doorgetrokken. De bestrating in stalen roosters van het verhoogde plein loopt door tot op de brug. Ook de balustrades in staal krijgen een analoge vormgeving als deze van het gebouw en het verhoogde plein.

Doorsnede nieuwe brug

Materialiteit

Ligging van de nieuwe brug

Doorsnede verhoogd plein en nieuwe brug naar het Zuid

Voetgangersbrug naar Laurentplein

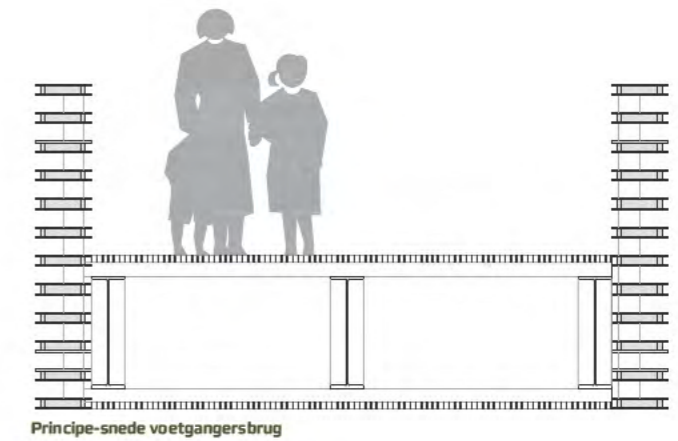
De verbinding tussen het verhoogde plein in het noorden en het Laurentplein gebeurt door 2 kleinere voetgangersbruggen die in het verlengde van de westgevel van de bibliotheek lopen. Deze 2 bruggen zijn smaller gedimensioneerd omdat deze enkel voor voetgangers en fietsers dienen en daardoor eerder landschappelijke bruggen zijn.

Vanaf het voetpad in de Brabantdam stijgt de brug zacht in enkele delen naar een tussenplateau. De hellingsgraad is maximaal 5% en telkens voorzien van noodzakelijke tussenbordessen. Op die manier wordt de nieuwe bibliotheek ook toegankelijk voor mindervaliden vanaf het Laurentplein. De brug volgt eerst de gevel van de winkel in de Brabantdam, om daarna zo kort mogelijk over te steken naar het tussenplateau. Op dit plateau ontstaat een soort rustmoment, met een mooi uitzicht op de kopse gevel van de nieuwe bibliotheek en de omliggende bebouwing van de Scheldebocht.

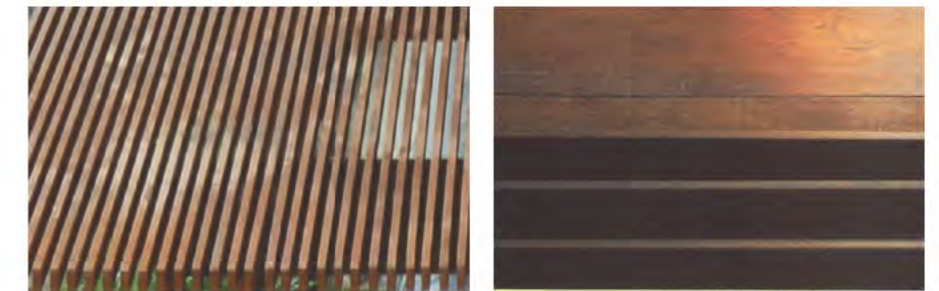
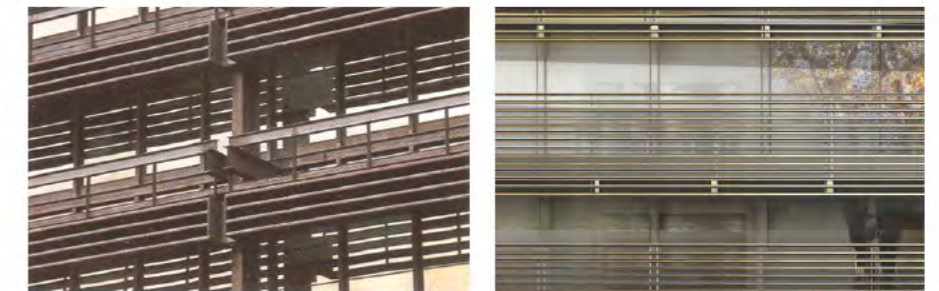
Van daaruit vertrekt een tweede brug over de Ketelvaart met een heel zachte helling naar het verhoogde plein van de nieuwe bibliotheek. Zo realiseren we voldoende doorrijhoogte voor brandweerwagens onder de voetgangersbrug door ter hoogte van de Grote Huidevettershoek. Vanaf dit punt wordt het niveau +11.15 aangehouden voor het hele verhoogde plein dat langs het nieuwe gebouw loopt.

Materialiteit

Ook hier wordt de eenheid met het gebouw in de materialisatie doorgetrokken. Balustrades en bestrating van het verhoogde plein en gebouw lopen door in de bruggen. Het geheel bestaande uit gebouw, verhoogde plein en bruggen haakt zich met zijn hedendaagse materialiteit vast op het historische weefsel.

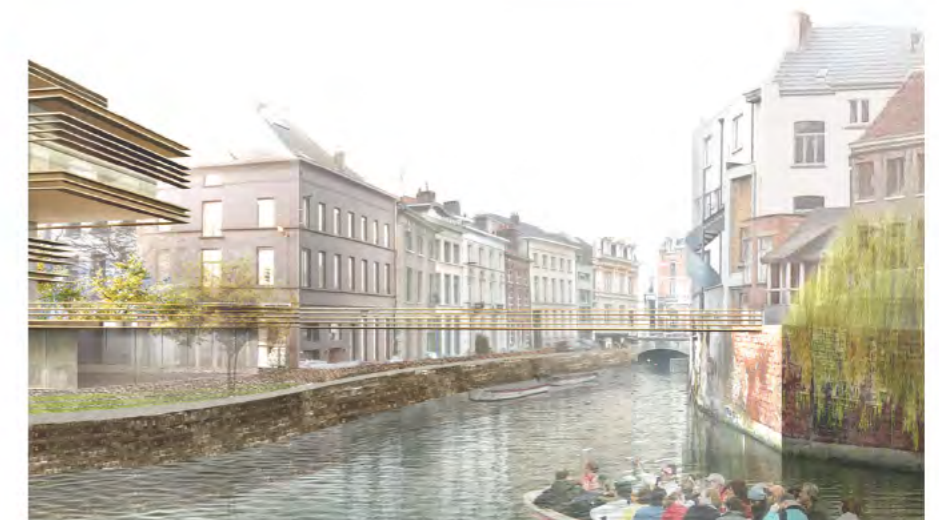
Principe-snede voetgangersbrug

Materialiteit

Doorsnede brug naar Laurentplein

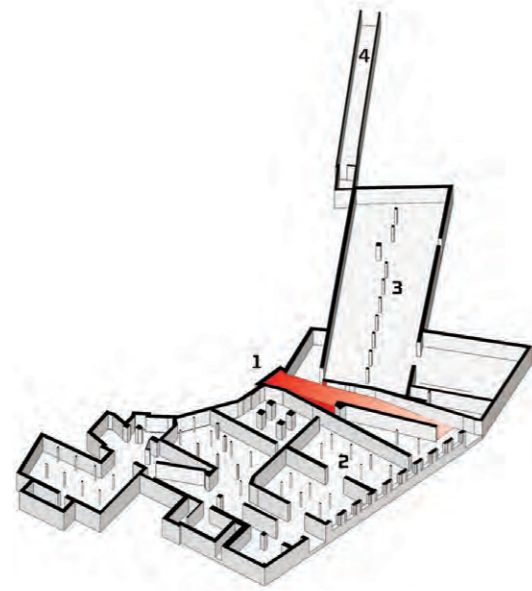

Brug over Ketelvaart

Wintercircus

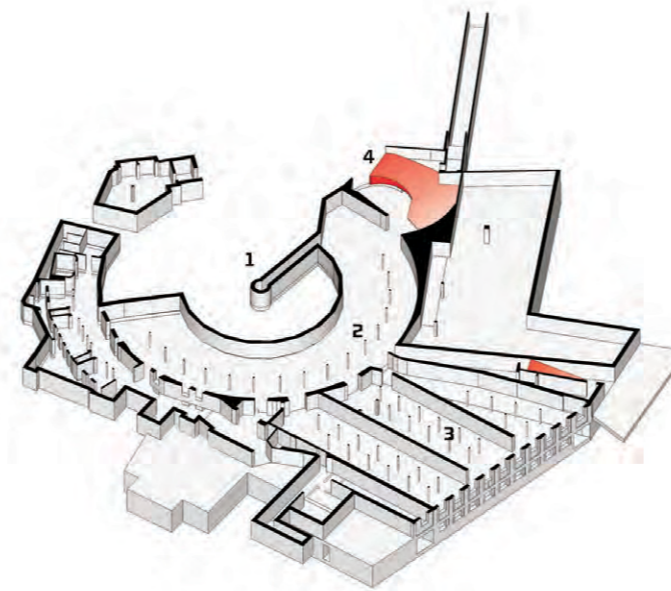

Opbouw van het Wintercircus

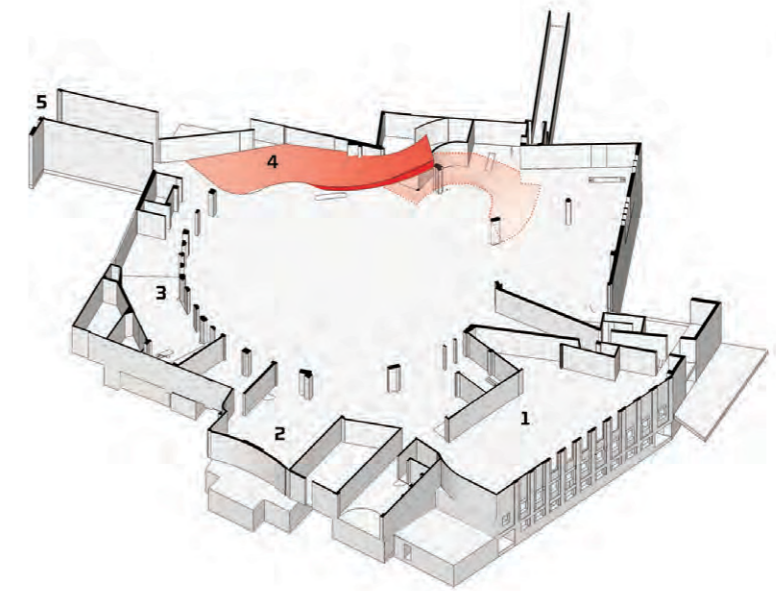
-1

- 1. Hellingsbaan om wilde dieren naar de arena te brengen
- 2. Paardenstallen
- 3. Depot van het circus
- 4. Steeg naar de Korianderstraat

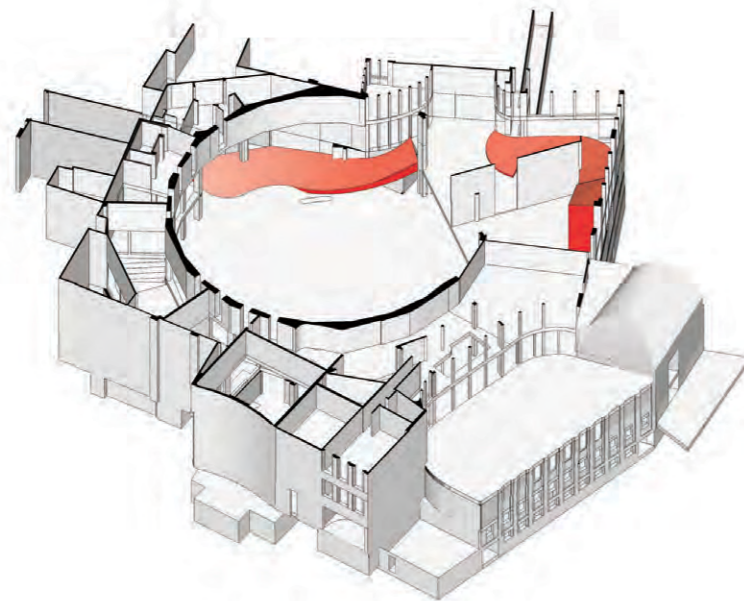
0

- 1. "Trou Truc": gat in de arena om een verdwijningsact te doen. tijdens de periode van garage: toevoer van waterfontein
- 2. Manege (totale capaciteit van 120 paarden en 12 wilde dieren). Later gebruikt als champignonkwekerij.
- 3. Stallen
- 4. Autohellingsbaan, toevoeging door Mahy

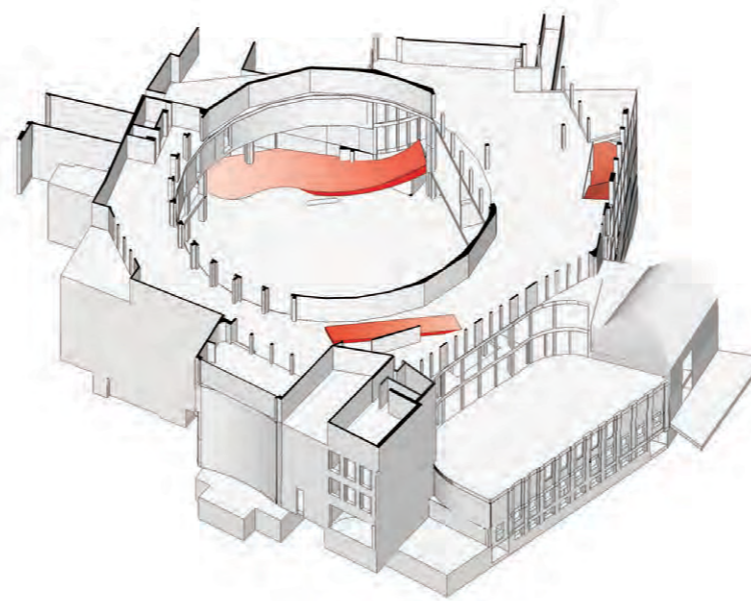

+1

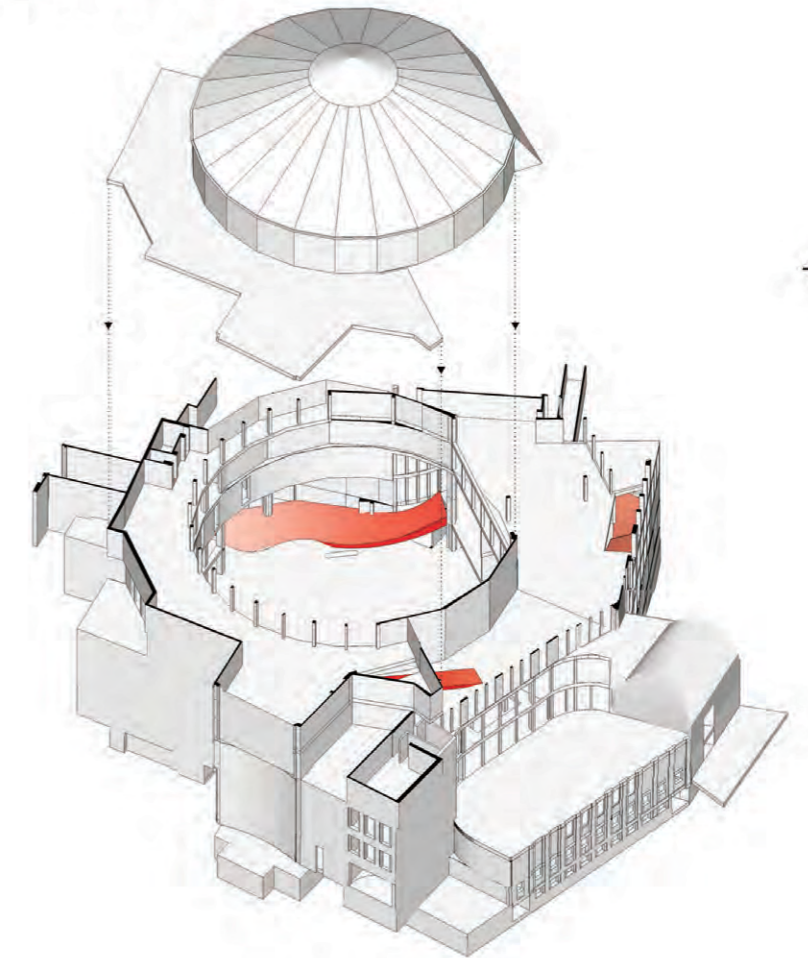
- 1. Voormalige manege om paarden te trainen ten tijde van circus
- 2. Grote showroom voor nieuwe wagens
- 3. Auto reparatie putten, toevoeging door Mahy
- 4. Autohellingsbaan, toevoeging door Mahy
- 5. Voormalige hoofdingang van het circus

+2

+3

+4

Concept en visie

Centrale plein Wintercircus (tijdelijke tentoonstelling S. Vanfleteren)

Een belangrijk element waar rekening mee moet gehouden worden bij de architecturale herinrichting van het Wintercircus, is de verweving van beide functies die in het gebouw plaatsvonden door de jaren heen. Na 50 jaar functioneren als wintercircus, volgt eerst een periode van leegstand en nadien de ombouw tot autogarage die het gebouw zijn unieke vormgeving bezorgt. Daarnaast is er het belang van het centrale binnenplein waarrond alle functies gegroepeerd worden en de invloed hiervan op de verschillende circulatiestromen en de toegankelijkheid van de nieuwe functies.

Garage en circus in 1 gebouw verweven

Ons voorstel voor de verbouwing en herinrichting van deze unieke locatie erkent zowel de structuur van het vroegere circus, als die van de voormalig garage en autostalplaats van Ghislain Mahy. Deze twee verschillende architectuur typologieën werden na verloop van tijd als het ware in elkaar geweven.

De verbouwingen die garagehouder Mahy uitvoerde, veranderden niet enkel de bestemming maar ook het uitzicht van het gebouw. Op een subtiele manier werden aanpassingen, correcties en toevoegingen gedaan aan het oude circus, zonder dat het gebouw zijn identiteit prijs gaf.

De hellingbanen die noodzakelijk waren voor het functioneren van de autogarage, dienden ingepast te worden in de cilindervormige ruimte van het vroegere circus. Mahy's concept van een moderne garage, waar hijzelf en de klant alle activiteiten konden overschouwen en waar een zekere belevingswaarde gecreëerd werd, leidde tot het uitzonderlijke huidige gebouw.

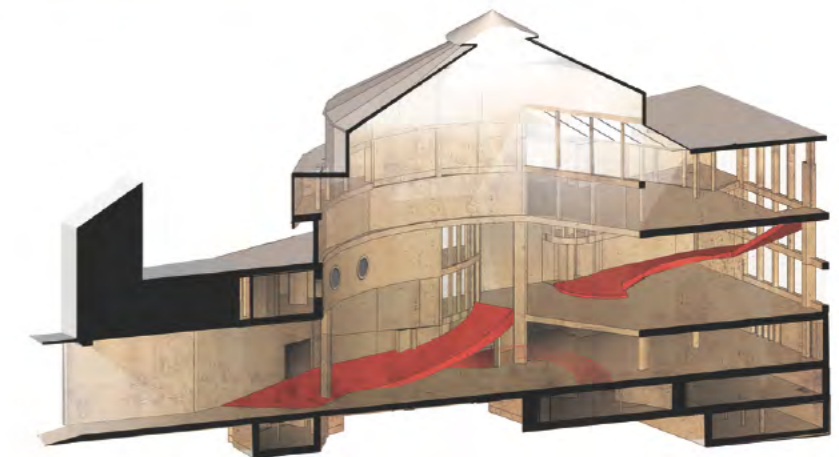
In de nieuwe situatie blijft het centrale pleinconcept behouden. Een aantal historische elementen worden terug herbruikt, zoals de olifantenhelling, de hellingbanen, de smeerputten, de catacomben-achtige kelders, enz.

De typerende hellingen van Mahy's concept worden permanent ruimtelijk ingezet in het ontwerp. Het is een langzame circulatieweg die de focus legt op de ervaring en ruimtelijkheid van het gebouw. Men ervaart ze als een rode draad doorheen de verschillende functies.

Voor de snelle praktische verbindingen tussen functies zorgen een drietal nieuwe verticale circulaties. Deze bevinden zich vooral in de buitenrand van het gebouw en komen het subtiele ruimtelijk aspect van de binnenruimte niet verstoren. Ze bevinden zich elk bij één van de drie toegangsmonden (Lammerstraat, Walpoortstraat, verhoogd plein) van het circus waardoor men van op eender welke positie snel de verdiepingen kan bereiken.

Huidige toestand, hellingbanen herinneren aan functie als autogarage

Huidige toestand, hellingbaan van niveau +1 naar niveau +2

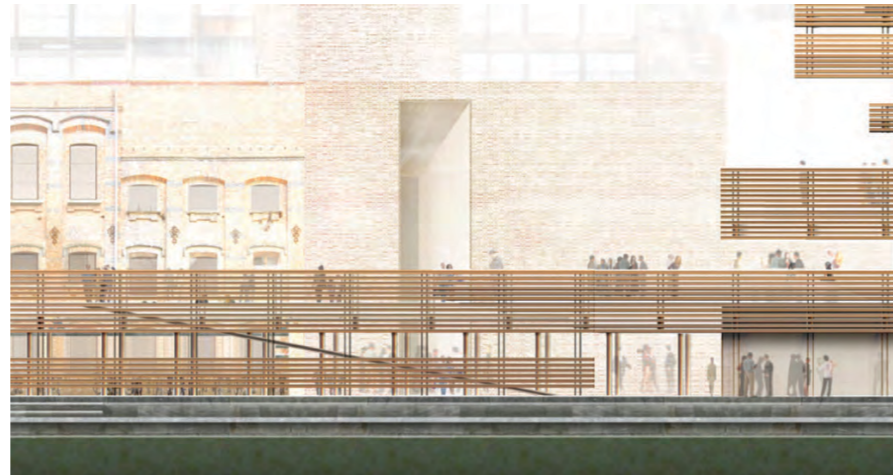
Het centrale binnenplein

Het belangrijkste element voor het goed functioneren van het wintercircus is het overdekte binnenplein. Dat fungeert als een grote open ruimte in het gebouw waar alles gebeurt en waar alle belangrijke circulatiewegen samenkomen. Hier heb je een goed overzicht op de organisatie van de verschillende functies. Zowel het ViAA, de ruimte voor ICubes als de horeca zijn duidelijk zichtbaar, en hebben een logische toegang vanaf dit binnenplein. Op de verdiepingen krijg je ook telkens een uitzicht naar de andere functies en naar de menselijke activiteit en circulatie op het centrale plein.

Er zijn momenteel twee belangrijke bestaande toegangen tot het centrale plein vanuit enerzijds de Walpoortstraat en anderzijds de Lammersstraat. Deze toegangen zijn eerder laag waardoor het betreden van het centrale plein nog overweldigender en imposanter overkomt. Het ontwerp voorziet in een derde nieuwe toegang, van op het verhoogde plein aan de nieuwe bibliotheek naar het centrale binnenplein van het circus. Hierdoor ontstaat een stedelijk publieke doorsteek vanuit de Walpoortstraat over het centrale plein naar de nieuwe bibliotheeksite.

Een later opgebouwd gedeelte van het wintercircus dat in slechte staat verkeert, wordt afgebroken en vervangen door een nieuw volume. Een gesloten façade in baksteen met een hoge toegangsspleet moet de nieuwe toegang tot het wintercircus aangeven van op het nieuwe verhoogde plein.

Op deze drie toegangen worden dan ook alle ontsluitingen voor de hoger of lager gelegen functies gesitueerd.

Toegangspoort naar centrale binnenplein Wintercircus

Centrale binnenplein Wintercircus (tijdelijke tentoonstelling S. Vanfleteren)

Boullée, Cénotaphe à Newton

F. L. Wright, Guggenheim Museum New York

Dwarse snede van op Walpoortstraat door Wintercircus naar verhoogde plein tot de waterkant

Nieuwe functies Wintercircus

NIVEAU -1

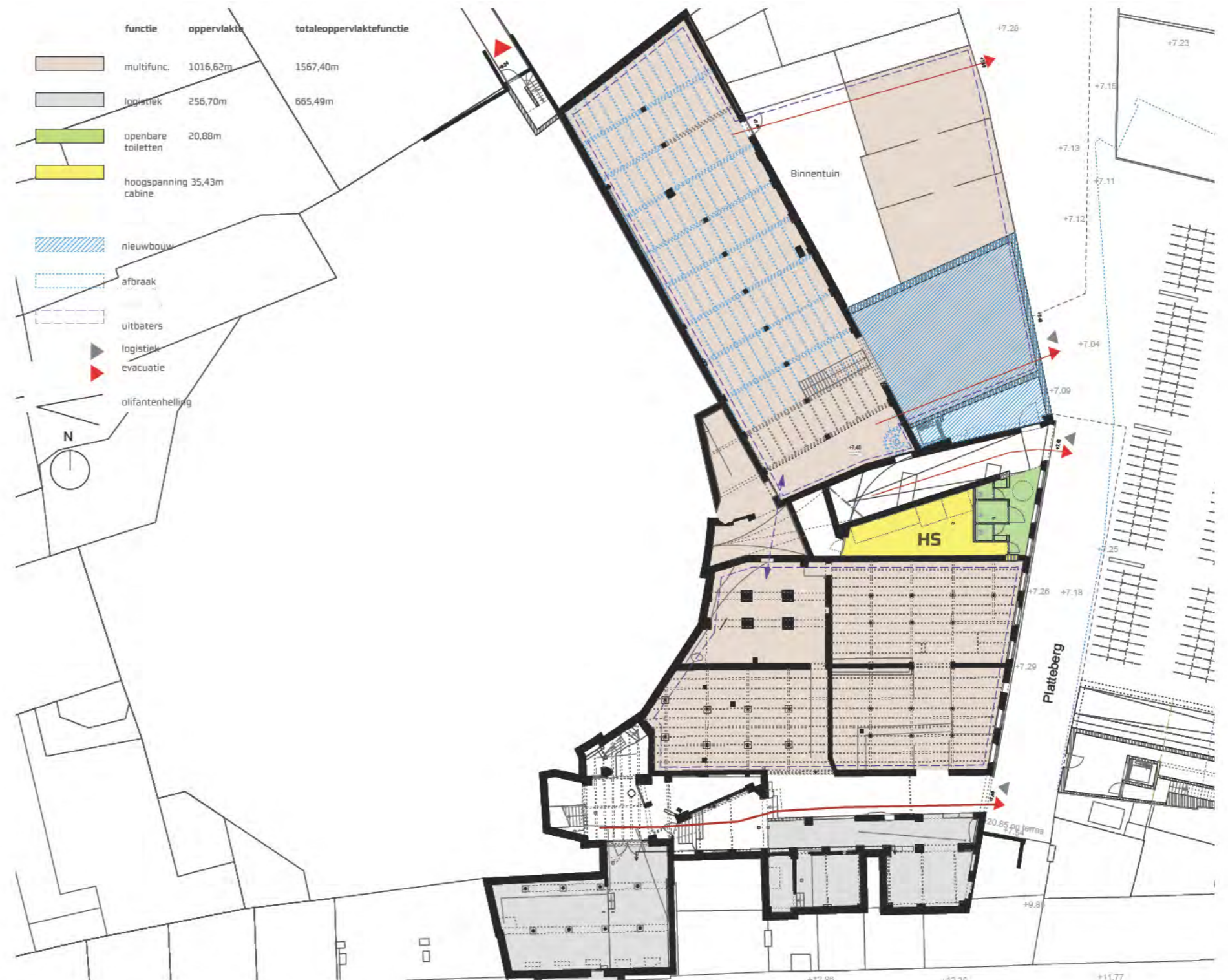
Deze gedeeltelijk ondergrondse delen van het wintercircus geven uit op de vroegere Platteberg. De catacombe-achtige ruimten worden opgesplitst door een opklimmende historische 'olifantenhelling' die weer opgenomen wordt en de bereikbaarheid van de oorspronkelijke paardenstallen (ViAA) verzekert.

De ruimten op -1 krijgen licht via de Platteberg. Als functies worden hier multifunctionele ruimten voorzien zoals bijvoorbeeld een feestzaal met brasserie. Het gedeelte ten noorden van de olifantenhelling wordt altijd als één geheel beschouwd. De ruimtes ten zuiden van de helling worden ook als één geheel opgevat. Beiden kunnen echter verbonden worden met elkaar bijvoorbeeld als bijhorende bergingen. De overige ruimtes ten zuiden tegen de Lammerstraat zullen logistieke functies bevatten zoals bijvoorbeeld technische lokalen. De bevoorrading gebeurt via de Platteberg.

Bij toegang naar de 'olifantenhelling' worden openbare toiletten voorzien. Deze zijn ook bereikbaar van op het verhoogde plein via een lift. Achter deze openbare toiletten bevindt zich het hoogspanningslokaal voor het gehele Wintercircus, direct bereikbaar van op het openbaar domein. Evacuatie op dit niveau bij brand gebeurt altijd rechtstreeks op de Platteberg.

NIVEAU +0

Op het niveau van de fietsenparking (-1) gebeurt de toegang tot het wintercircus via de bestaande olifantenhelling die leidt naar de paardenstallen onder het overdekte plein van het circus.

Op het niveau van de hoofdingang van de bibliotheek (+0) wordt de circulatie aangesloten op een hoge sleuf in de nieuwe gevel. Deze sleuf geeft toegang van op het verhoogde plein naar het overdekte circusplein. In deze sleuf is een monumentale trappartij aangebracht die het hoogteverschil van één niveau overbrugt en die de sleuf de allure geeft van een poort naar het circusplein. Meteen ontstaat een nieuwe duidelijke connectie vanaf de centrale inkom bibliotheek naar de Sint-Pietersnieuwstraat/Walpoortstraat en Lammerstraat over het overdekte plein van het circus.

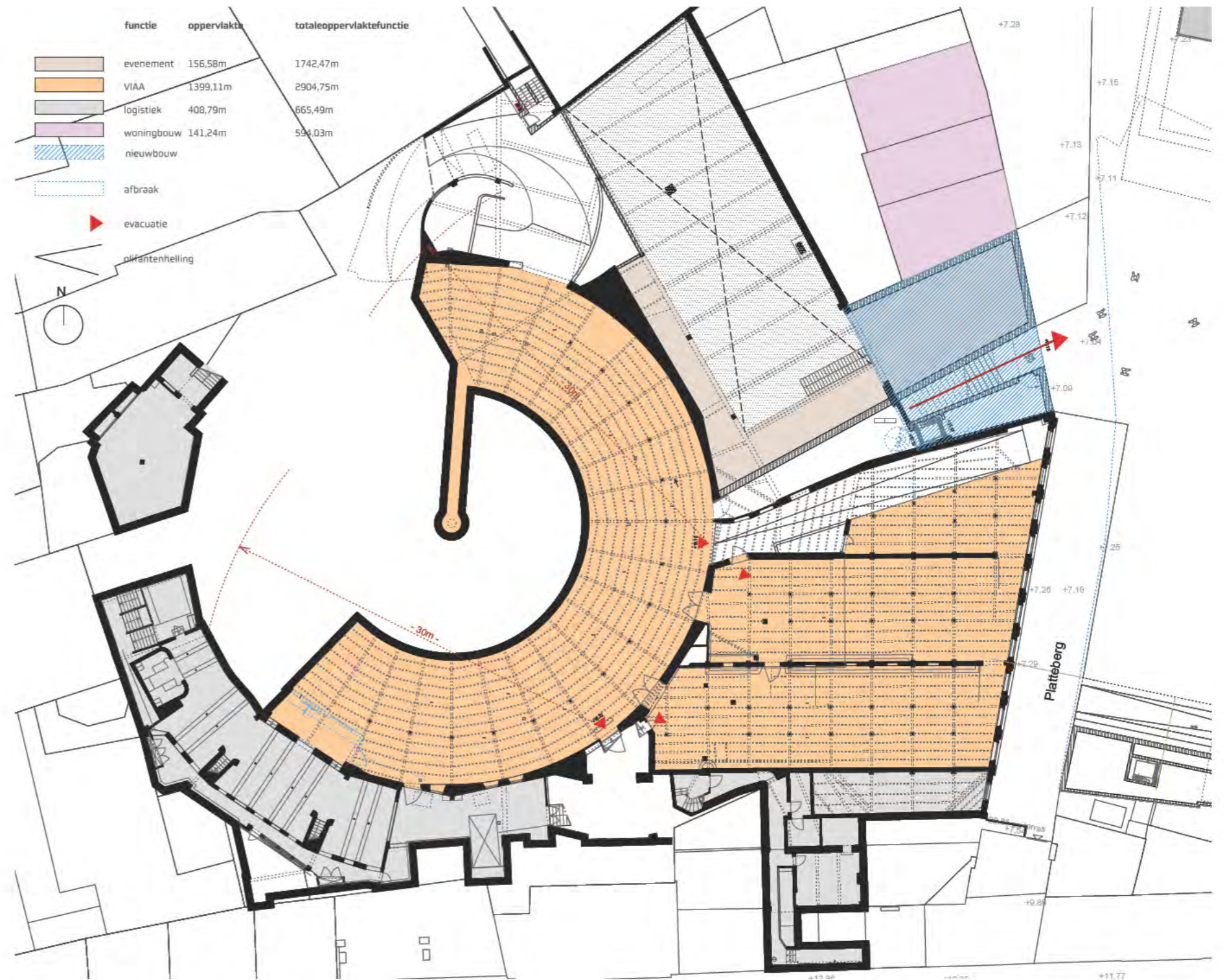
Om dit te realiseren wordt een deel van het gebouw met het ronde dak afgebroken tot op het niveau van het verhoogde plein. Dit deel is een latere constructie die op een oorspronkelijk deel is gebouwd en dit waarschijnlijk na de brand die het circus vernielde in 1920. Aldus ontstaat een nieuwe gevel op het verhoogde plein naast de centrale toegang van de bibliotheek. Onderaan kan hier een logistieke toegang gemaakt worden voor de multifunctionele zone.

Foto van de vroegere manege

Een nieuwe trap- en liftkoker wordt ook in dit stukje nieuwbouw gesitueerd dat zich op een natuurlijke wijze in het origineel kelderplan van het circus inschuift.

Buiten de afbraak van dit gedeelte van het circus dat historisch minder belangrijk is en zich in een slechte staat bevindt, blijven alle delen behouden. Zo kan de kelderverdieping worden ingeschakeld als logistieke ruimte voor bevoorrading van de activiteiten die zich in het circus bevinden. Ook hier is de inbreng van de personen/goederenlift cruciaal alsook de mogelijkheid tot bevoorrading vanuit de Platteberg langs de twee bestaande poorten en de opengewerkte olifantenhelling die toegang geeft tot het hart van het circus.

NIVEAU +1 (niveau centrale binnenplein)

De structuur van het Nieuw Wintercircus wordt ingepast in het concept van de stedelijke oase.

Het centrale deel wordt een nieuw overdekt plein met geactiveerde binnen-gevels die het tot leven moeten brengen. Achter die gevels ontstaan, op het niveau van dit plein of aansluitend, kleinere of middelgrote ruimten die gebruikt worden voor horeca (grote brasserie) en de publieke toegang-zones voor ViAA en ICubes. Het zijn actieve programmaonderdelen die het centrale plein kunnen animeren en die er een bijdrage toe kunnen leveren.

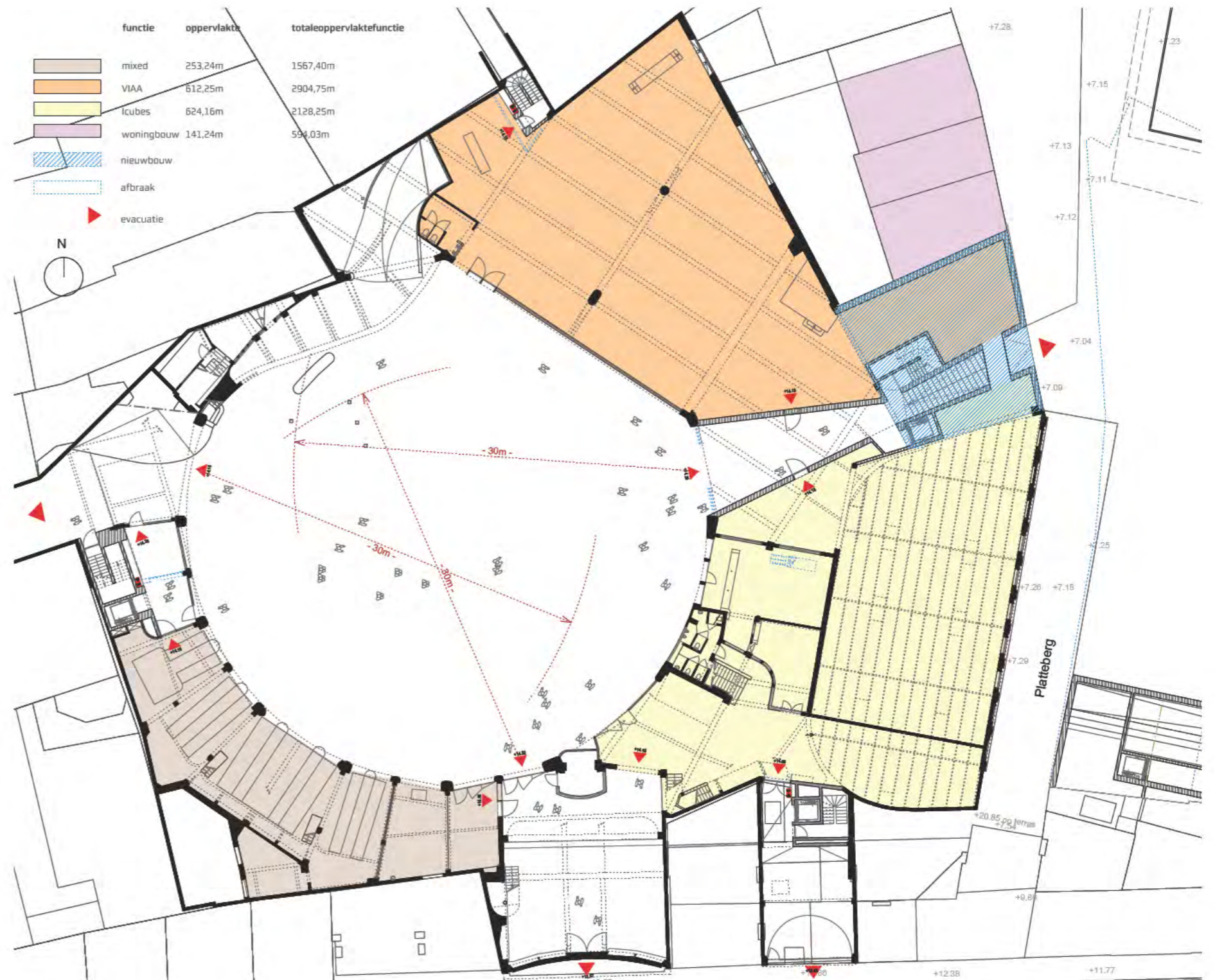
Vanaf het overdekte binnenplein heeft men tevens zicht op het omliggende, op de hogere verdiepingen gelegen, ViAA dat met zijn audiovisuele middelen het plein mede animeert. De bezoekers van het ViAA vertrekken van op het centrale plein via de hellingbanen naar boven of naar onder. Het ViAA volgt als het ware de hellingbaan die als een spiraal omheen het centrale binnenplein is gewikkeld. Dit centrale plein zal dienen als verzamelplaats, oriëntatiepunt, foyer, tentoonstellingsruimte,...

Foto van het overdekte binnenplein (tijdelijke tentoonstelling S. Vanfleteren)

Op het centrale plein is ook de centrale toegang tot ICubes gelegen (tussen de toegang vanuit de Lammerstraat en de nieuwe poort/toegang tot het verhoogde plein met ingang van de bibliotheek). Deze publieke zones bevinden zich op het niveau van het overdekte plein en het niveau van het verhoogde plein aan de hoofdinkom van de bibliotheek, waardoor een zeer goede bereikbaarheid mogelijk is.

Een nieuwe trap en lift ter hoogte van de derde toegang verbinden de ruimten van ICubes die gegroepeerd zijn aan de oostzijde. De situering van de functies ICubes aan de oostzijde in de nabijheid van het nieuwe bibliotheekgebouw is vrij belangrijk daar een directe fysieke verbinding naar de ruimtes van CNM, die zich in de bibliotheek bevinden, noodzakelijk is. De nieuwe traphal en lift maakt tevens een verticale verbinding van de bovenliggende verdiepingen tot de onderliggende verdieping met fietsenparking.

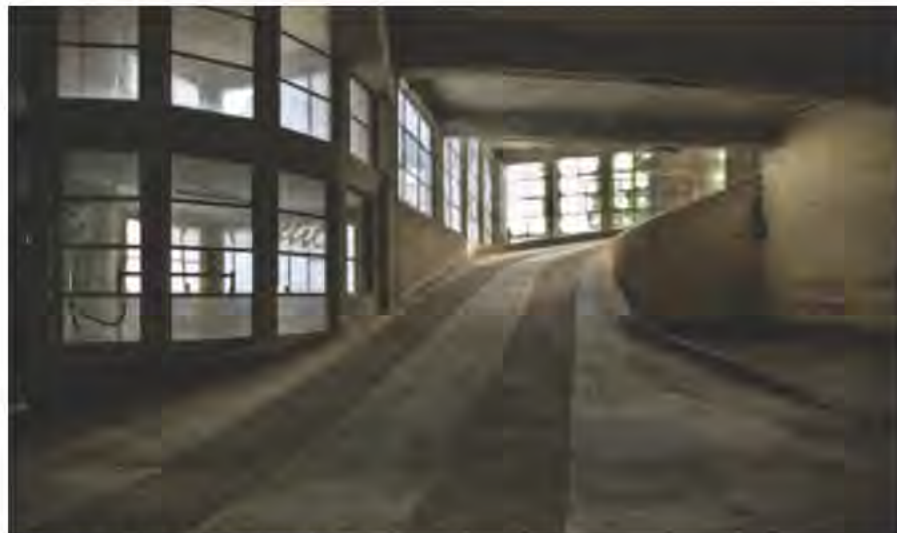

NIVEAU +2

Het Vlaams instituut voor Archivering van Audiovisueel erfgoed (ViAA) krijgt net zoals ICubes zijn centrale inkom op niveau van het overdekte centrale plein. Ze bevat de infobalie en secretariaat en mogelijk ook vergaderzalen. Dit verzekert een goede en duidelijke toegankelijkheid naar de bezoekers toe. Deze toegang situeert zich juist onder de grote opening van het vroegere podium, links van de nieuwe doorsteek naar de bibliotheeksite. Deze grote podiumopening kan gemakkelijk ingeschakeld worden voor multimedia projecties die vanaf het overdekte plein zichtbaar zijn en aldus aantrekkelijk werken voor een bezoek.

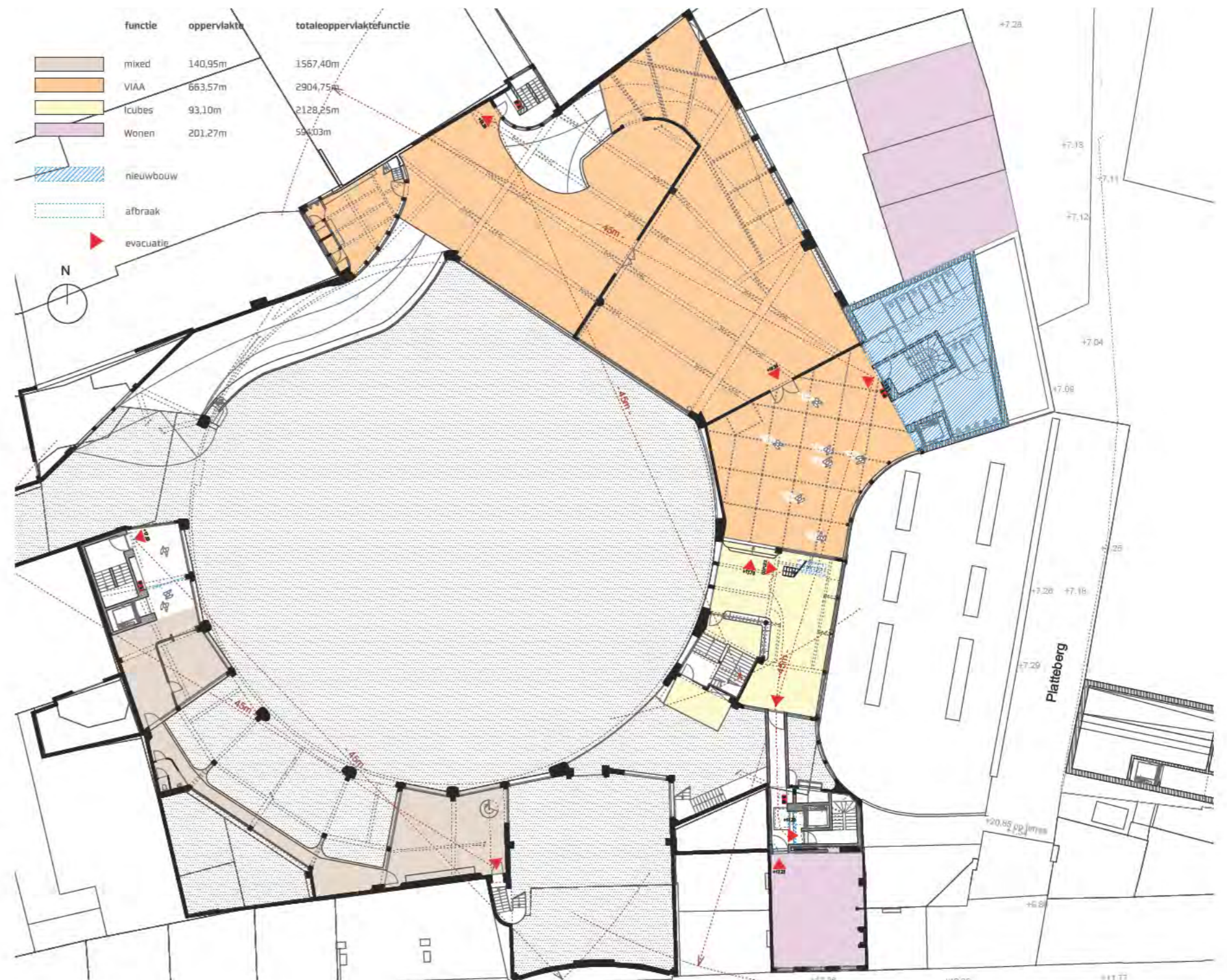
De hellingbanen leiden de bezoekers vanuit de inkomzone omhoog naar de verdiepingen of omlaag naar de kelderverdieping. De hellingsbaan loopt door het instituut als een rode draad waardoor een duidelijk circuit ontstaat zoals men dit kent van bvb. het Guggenheimmuseum in New York. Op de hogere verdiepingen wordt het "back office" van het ViAA gesitueerd. Hier wordt het materiaal gedigitaliseerd.

Snelle interne verbindingen tussen de verschillende verdiepingen en evacuatie gebeuren via de nieuwe lift-en trappenkoker die gesitueerd is bij de nieuwe doorsteek.

Hellingbaan van niveau +2 naar niveau +2a

Het gedempt licht van het overdekte binnenplein kan bijdragen om met audiovisuele installaties een specifieke magische sfeer te creëren die aangevuld wordt door de animatie die ontstaat op het overdekte binnenplein temidden van het instituut.

NIVEAU +2a (tussenniveau)

De ruimten voor het incubatiecentrum ICubes, voor startende en innovatieve ICT-bedrijven, worden ondergebracht in het deel van het Nieuw Circus aan de oostzijde, grensend aan het verhoogde plein aan de bibliotheeksite.

De centrale inkom is gesitueerd op het niveau van het overdekte plein waar ook de infobalie en het secretariaat gesitueerd is. Ook de vergaderfaciliteiten zijn op dit niveau aangebracht.

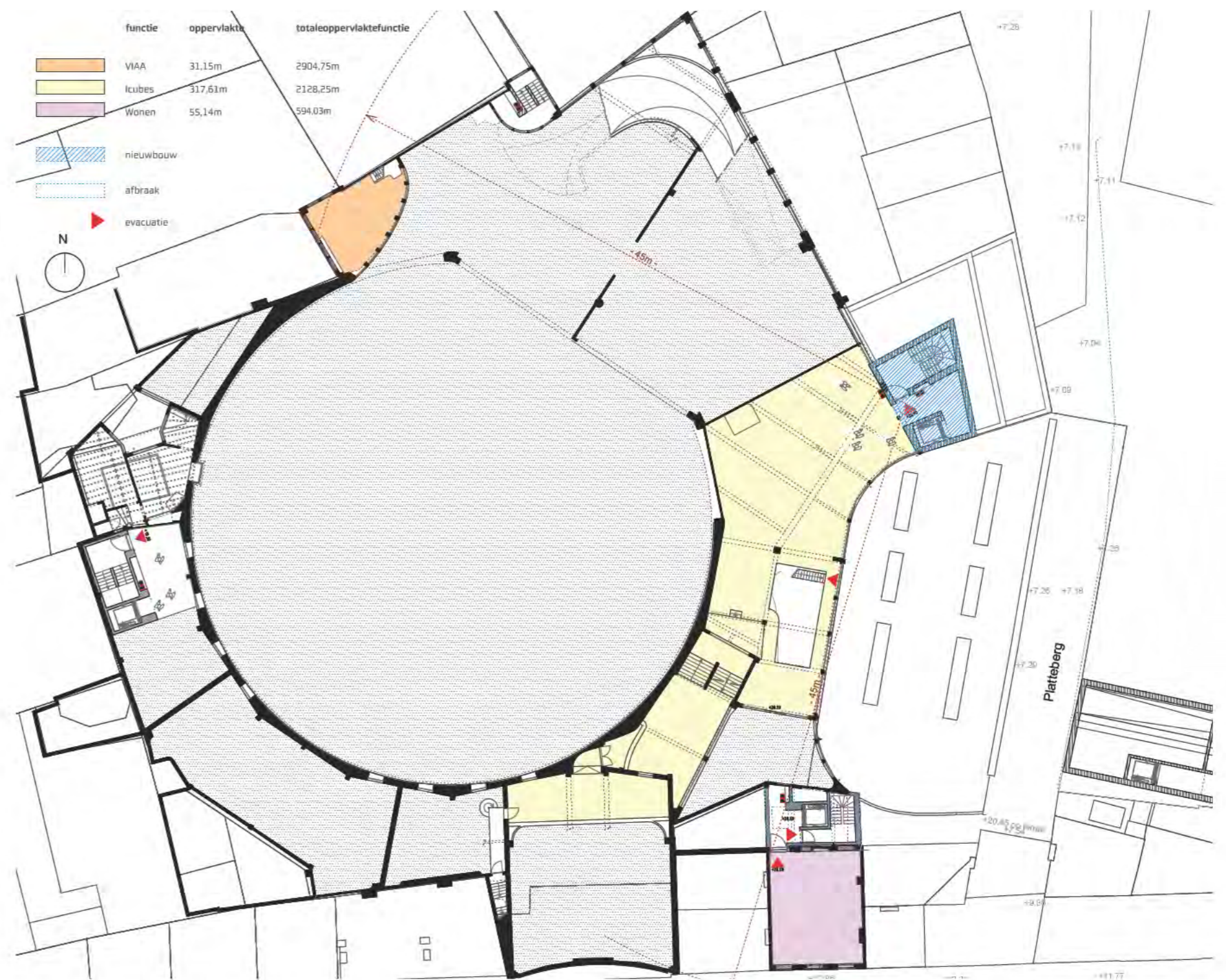
Hierdoor ontstaat een evidente en nabije link met het CNM in de nieuwbouw. Het is mogelijk om via de verticale lift- en trappenkoker overdekt naar de ruimtes van het CNM te wandelen. De afstand tussen beide delen is tot een minimum herleid.

Hellingbaan van niveau +2 naar niveau +2a

De cluster van ICubes strekt zich uit over de vijf verdiepingen van dit historisch gebouw die door positionering van een nieuwe trap- en liftkoker voor de bezoeker met elkaar verbonden zijn om de verschillende ruimtes te kunnen bereiken.

Door de inkom op het niveau van het overdekte plein aan te brengen krijgt dit plein een belangrijke waarde toegemeten nabij de mix van andere functies die zich hierrond bevinden. De inkomhalie, receptie en vergaderfaciliteit worden onderaan de vijf niveaus ingeschoven waardoor een goede en klantvriendelijke toegang ontstaat.

NIVEAU +3

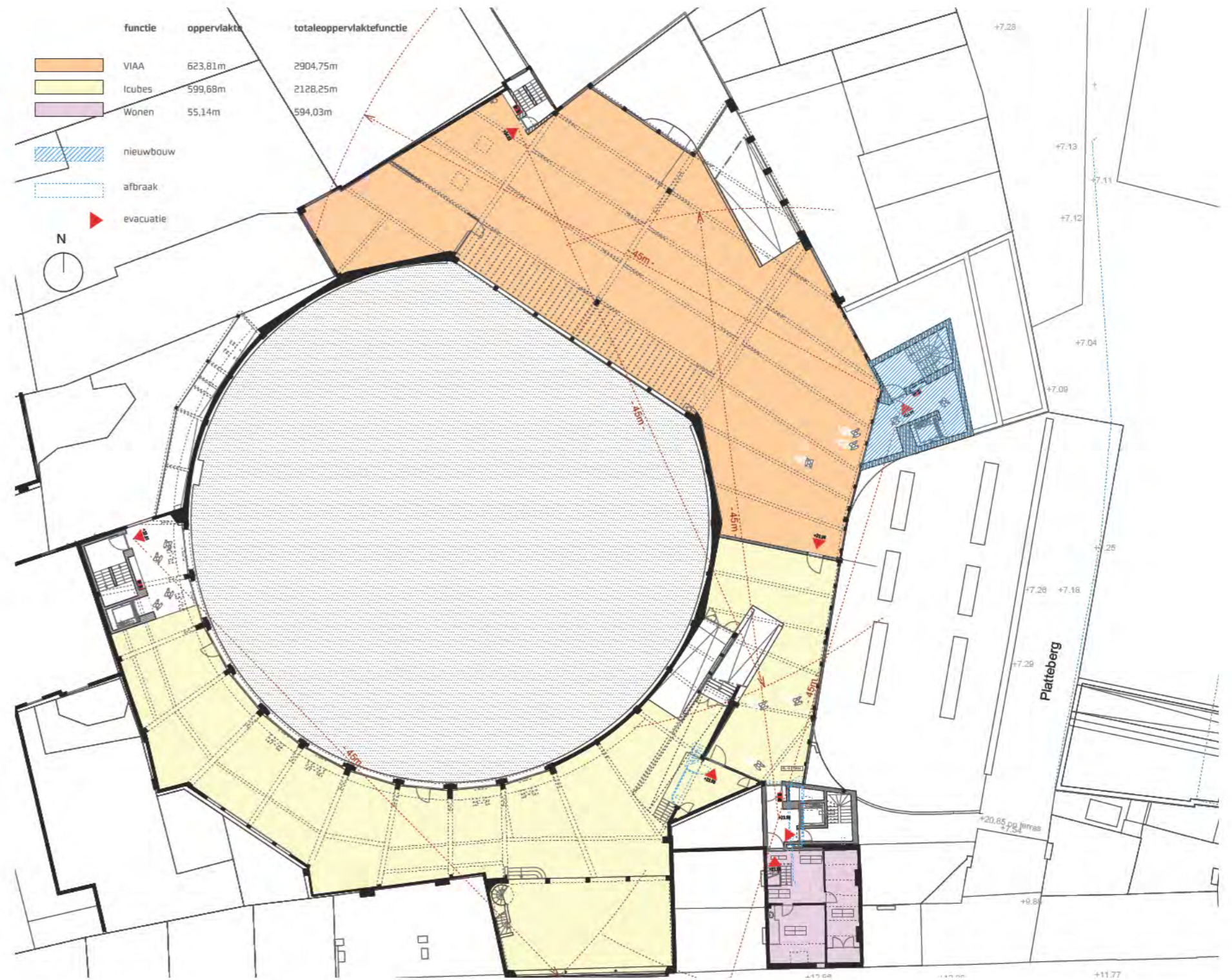
Hellingbaan van niveau +3 naar niveau +4

Hellingbaan van niveau +3 naar niveau +4

Hellingbaan van niveau +3 naar niveau +4

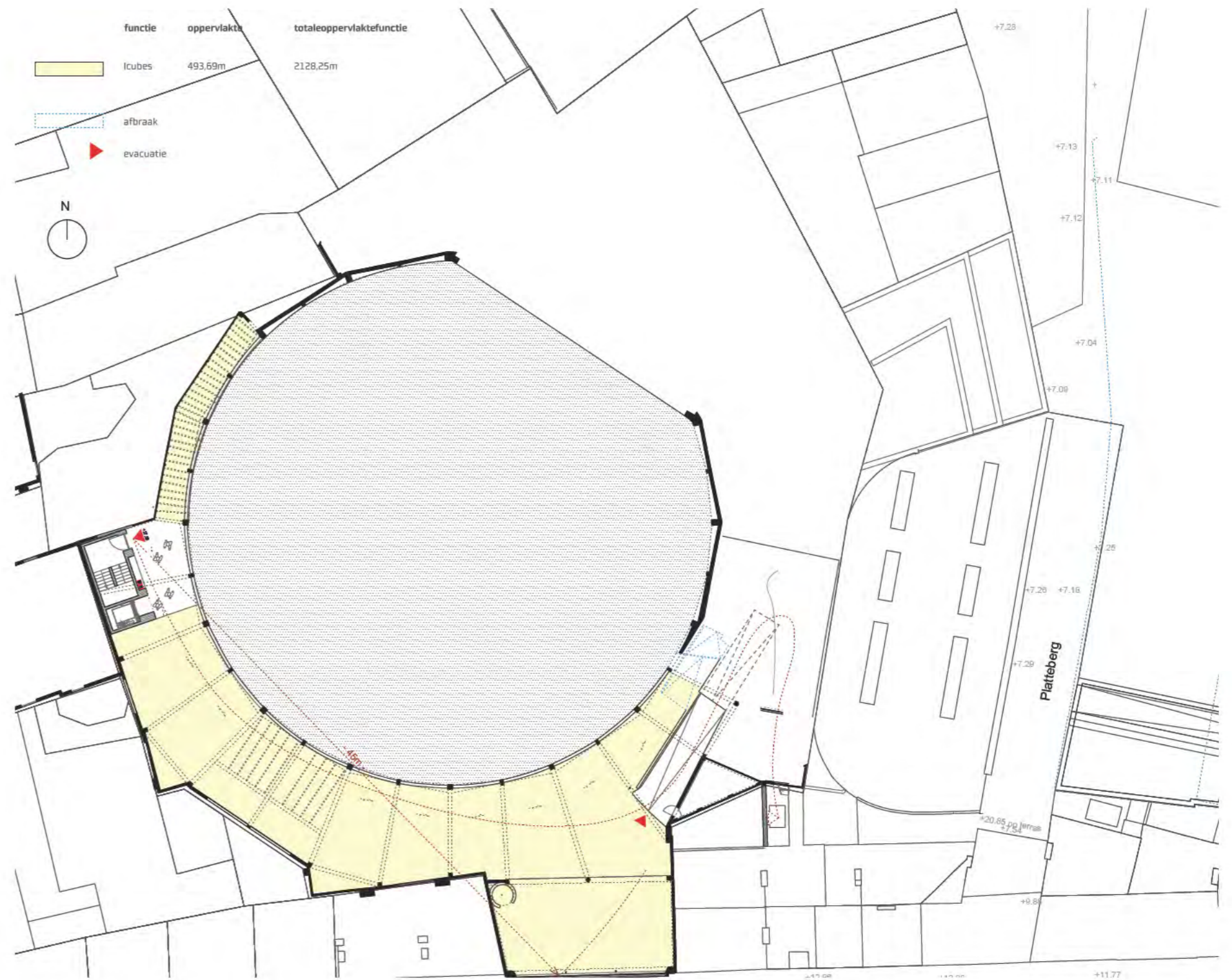

NIVEAU +4

Gezien de structuur op de vierde verdieping onvoldoende draagkracht bezit worden hier geen publiek toegankelijke functies gesitueerd. ICubes voorziet op dit niveau dan ook interne kantoorfuncties.

Foto van op het overdekte binnenplein (tijdelijke tentoonstelling S. Vanfleteren)

NIVEAU +5

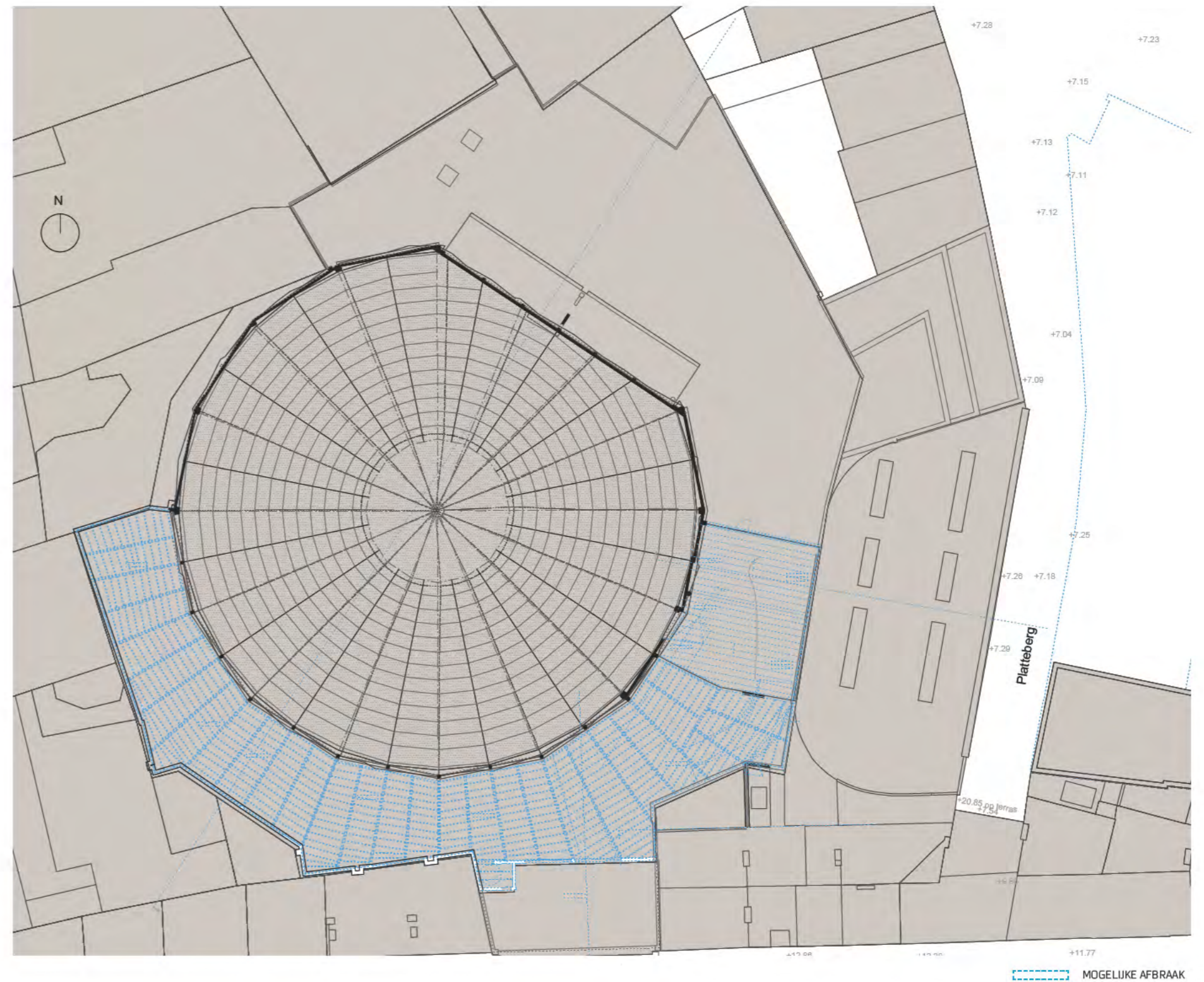
Gezien de bouwkundige toestand van deze ruimtes, alsook de moeilijkheid om de evacuatie van de gebruikers te realiseren, wordt het gedeelte aanbouw rond de centrale kern op deze verdieping mogelijks afgebroken. Op deze wijze komt de kraag van de koepel terug helemaal vrij zoals nu reeds aan de noordzijde het geval is. Het beeld van de circuskoepel gezien van op het Wilsonplein wordt hierdoor veel sterker. Op die manier bestaat ook de mogelijkheid om terug licht binnen te brengen via de rondgaande kraag. Ook oplossingen voor de noodzakelijke RWA kunnen hier eventueel een antwoord vinden.

Dakconstructie Wintercircus

Structuur van de centrale lichtkoepel

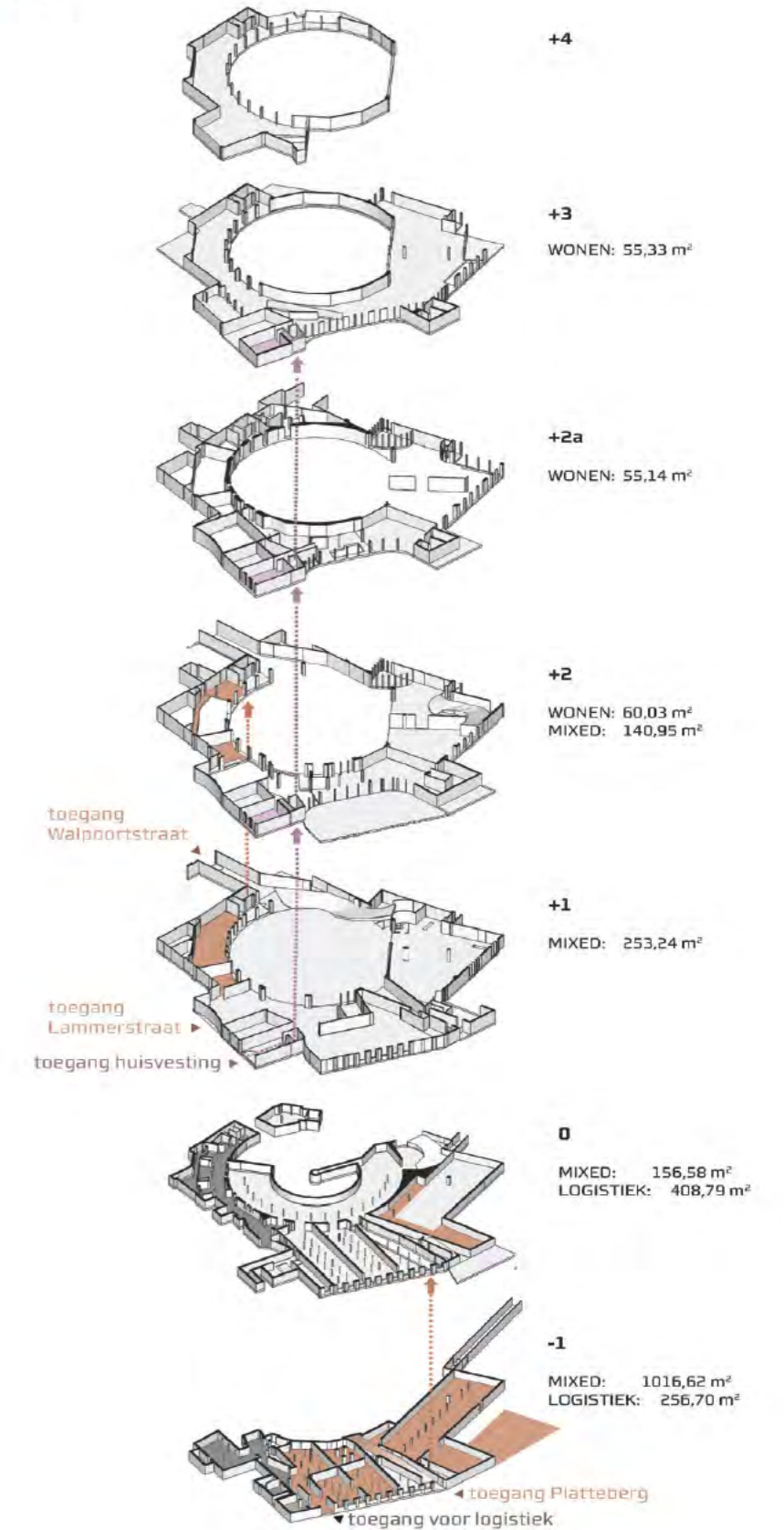
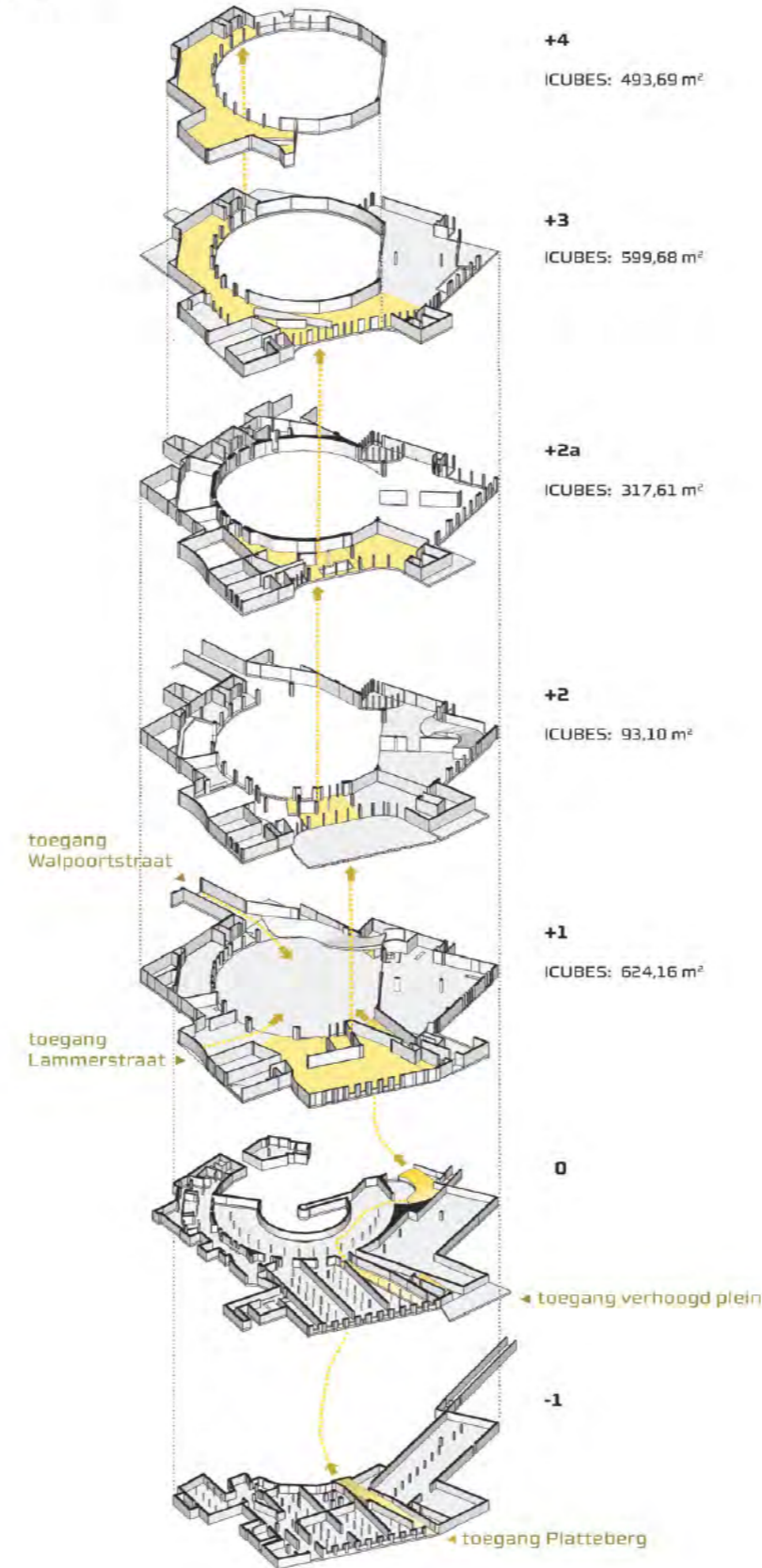
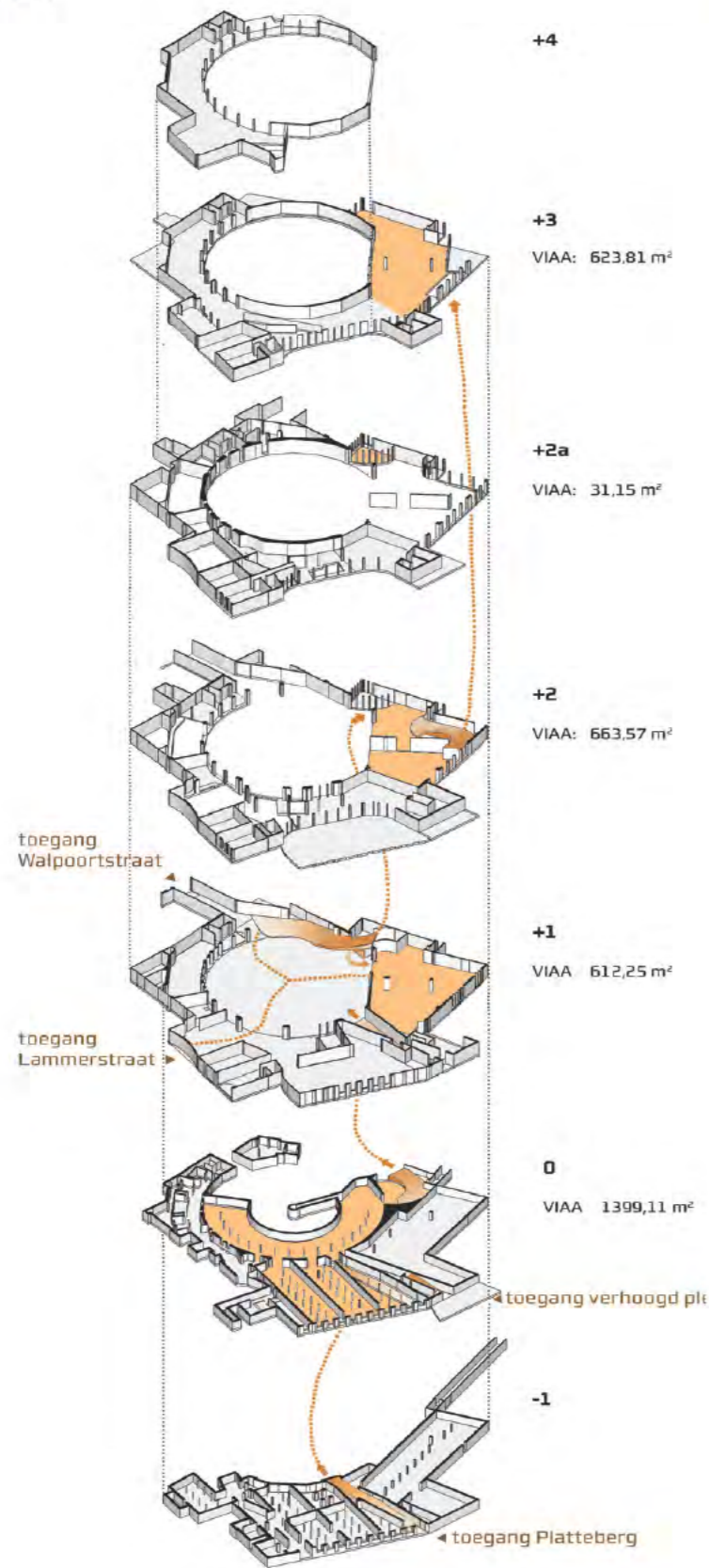

Ligging nieuwe functies doorheen Wintercircus

VIAA

ICUBES

MIXED

LOGISTIEK MIXED WONEN

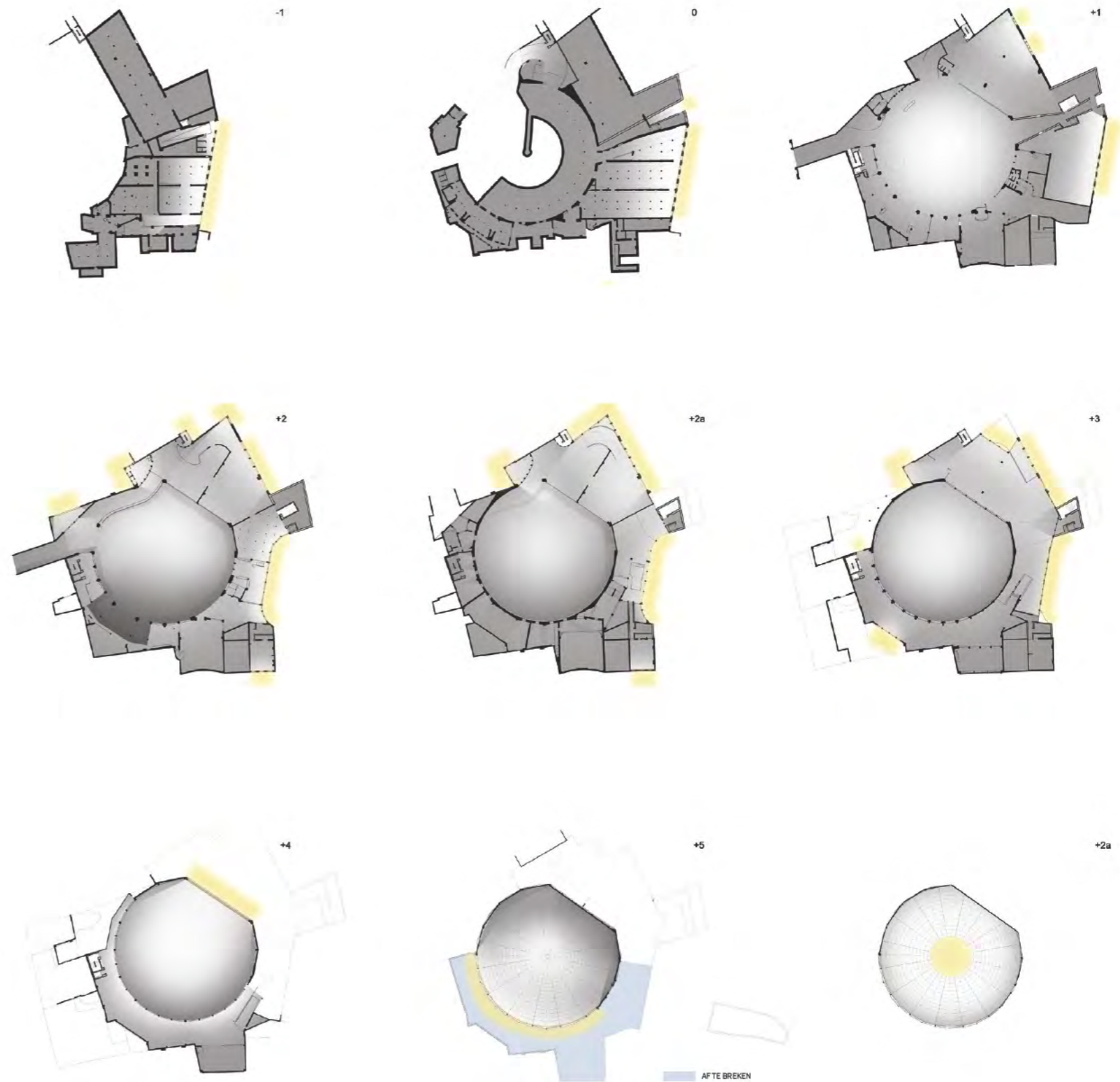
Lichtinval

Niettegenstaande het op het binnenplein gericht concept van het gebouw, is het wintercircus geen donker en somber gebouw. De centrale binnenruimte baadt in een mysterieus zenitaal licht waardoor deze ruimte een grote monumentaliteit krijgt met een unieke sfeer. Dit gedempte licht laat eventueel mogelijkheden toe binnen het audio-visuele (ViAA) en naar animatie op het binnenplein.

De ruimtes die rond de centrale binnenruimte gelegen zijn en waar de verschillende functies zullen gehuisvest zijn, krijgen in de meeste gevallen heel veel natuurlijk daglicht. De zijruimtes werken als lichtvangers en accentueren de openingen in de pleinwand. Het maken van nieuwe gevelopeningen omwille van noodzakelijk daglicht zal niet nodig zijn en is zelfs te vermijden.

In de kraag van de koepel kunnen er eventueel aanvullend openingen gemaakt worden voor lichtinval na afbraak van de ruimtes op niveau +5.

Circulatie Wintercircus

Brandveiligheid en evacuatie

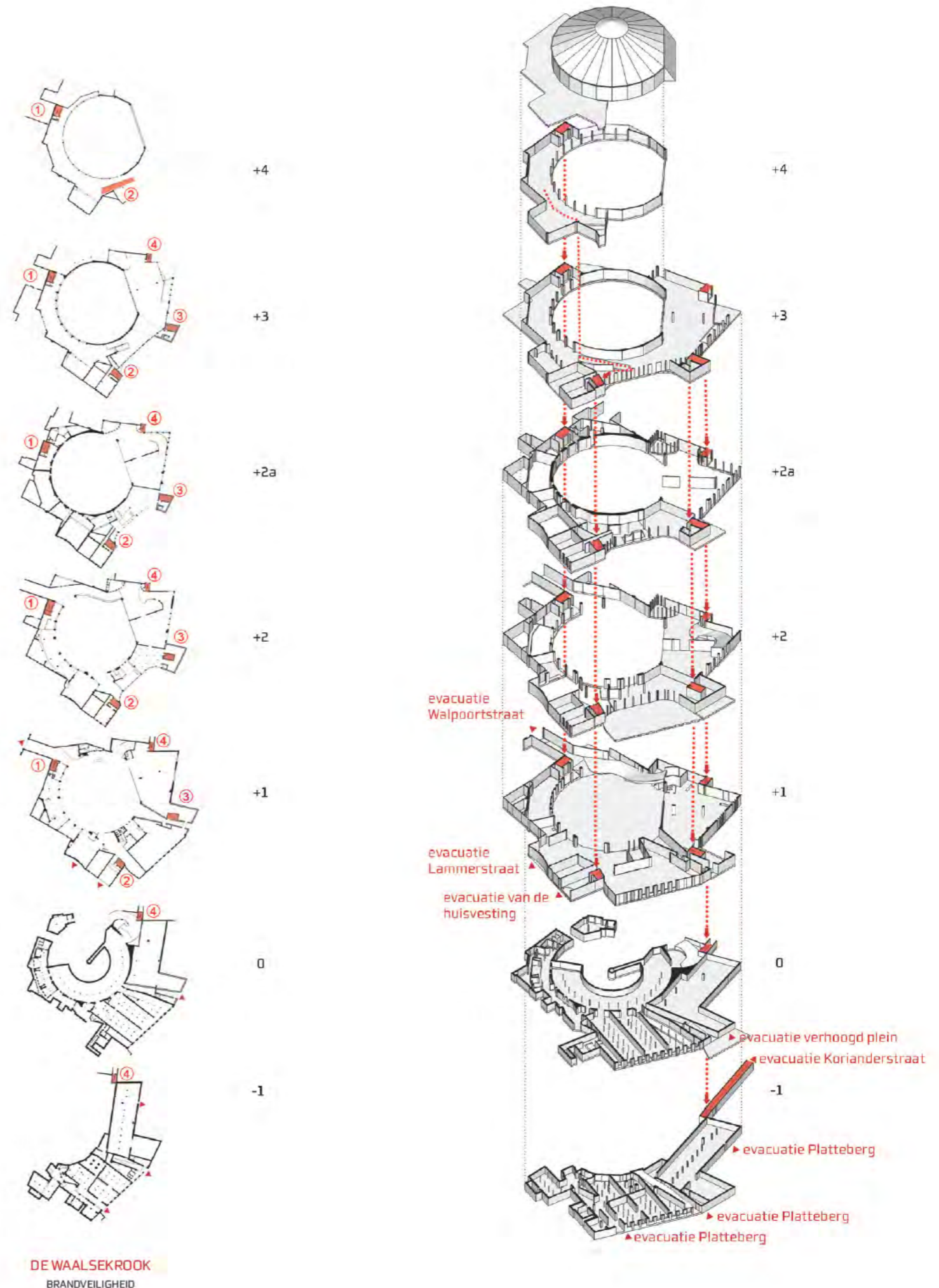
De bestaande hellingen en trappen in het wintercircus volstaan niet om personen bij brand efficiënt te evacueren. Tevens is een evacuatie via het centrale binnenplein niet toegestaan, en moet elke functie een rechtstreekse evacuatieweg naar buiten hebben om de brandveiligheid van het Wintercircus te garanderen. Daarom voorzien wij op 4 strategische punten verticale verbindingen doorheen het hele gebouw. Deze circulatiekokers zorgen voor een snelle en efficiënte evacuatie bij brand. Ze zijn verspreid gelegen in de buitenrand van het gebouw. Vanaf deze verticale verbindingen zijn er uitgangen naar de omliggende straten, de Walpoortstraat, Lammerstraat, steeg naar Korianderstraat en uitgang naar het verhoogde plein.

Op het niveau van het overdekte plein is er een eerste evacuatieweg (1) voorzien naar de Walpoortstraat voor de functies van ICubes. Een tweede evacuatieweg (2), tevens voor ICubes, bevindt zich in een omgebouwd pand aan de Lammerstraat. De derde evacuatieweg (3) situeert zich ter hoogte van de nieuwe doorsteek naar het nieuwe verhoogde plein. Deze dient zowel voor ICubes als voor ViAA. Een vierde evacuatieweg (4) is voorzien in het noorden aan de steeg naar de Korianderstraat voor de functies van ViAA. De horeca-functie op niveau van het centrale binnenplein evacueert rechtstreeks naar ofwel Lammerstraat of Walpoortstraat.

De functies van ViAA op niveau 0 zullen evacueren via de 'olifantenhelling' of de zuidelijke doorsteek rechtstreeks naar het niveau van de Platteberg.

Alle functies op -1 (mixed use en logistiek) kunnen rechtstreeks evacueren op de Platteberg via voldoende uitgangen.

Het centrale binnenplein zelf kan rechtstreeks geëvacueerd worden via de hoofdtoegang aan Walpoortstraat, via de zijtoegang aan de Lammerstraat en via de nieuwe toegang naar het verhoogde plein aan de nieuwe bibliotheeksite.

Ontsluiting en toegankelijkheid mindervaliden

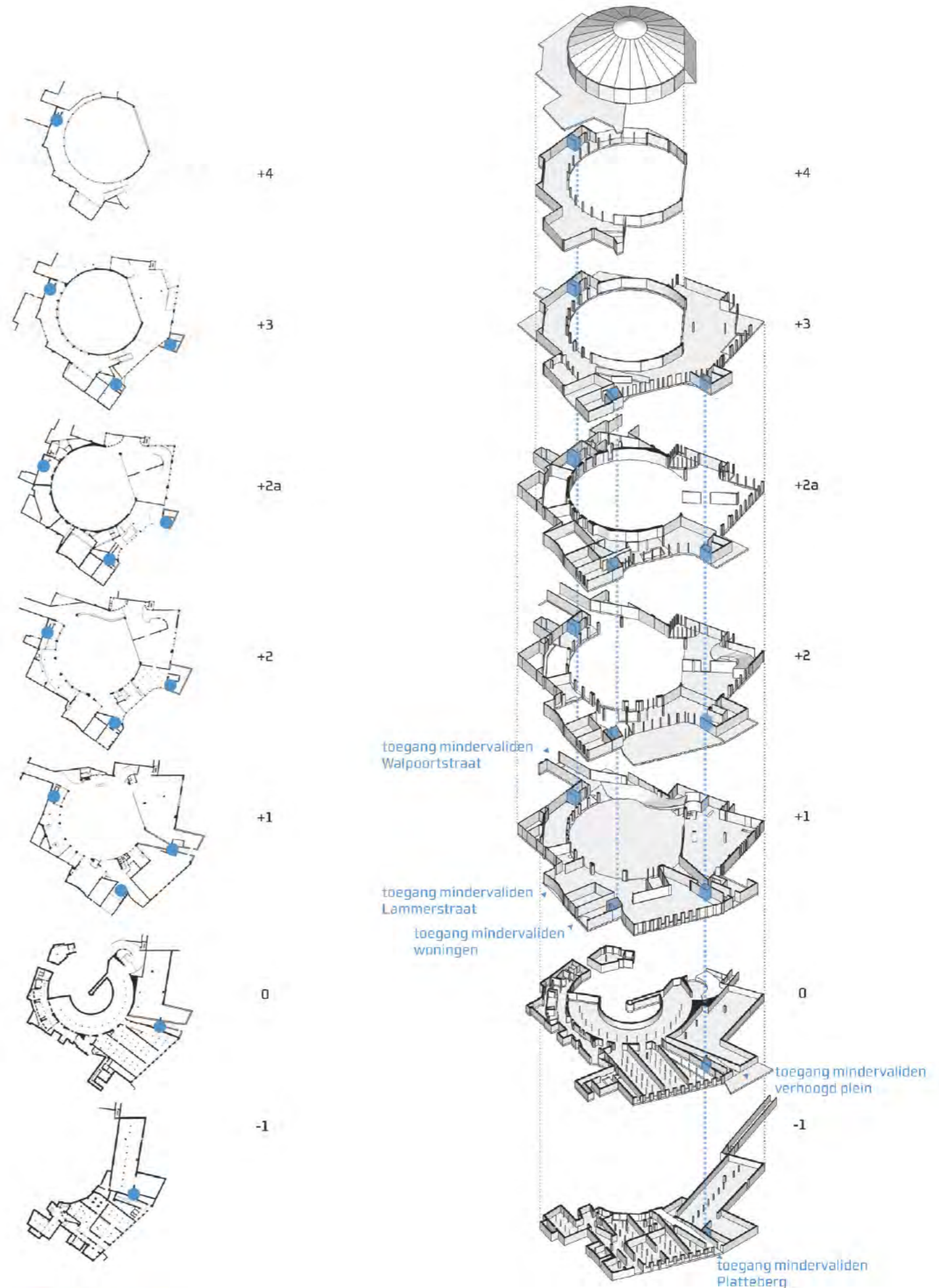
Net als voor de brandveiligheid zullen verticale verbindingen gebruikt worden om de ontsluiting en de toegankelijkheid voor mindervaliden te garanderen. De gerichte positionering van deze drie circulatiekokers maakt een vlotte ontsluiting van alle nieuwe functies op de verschillende verdiepingen mogelijk.

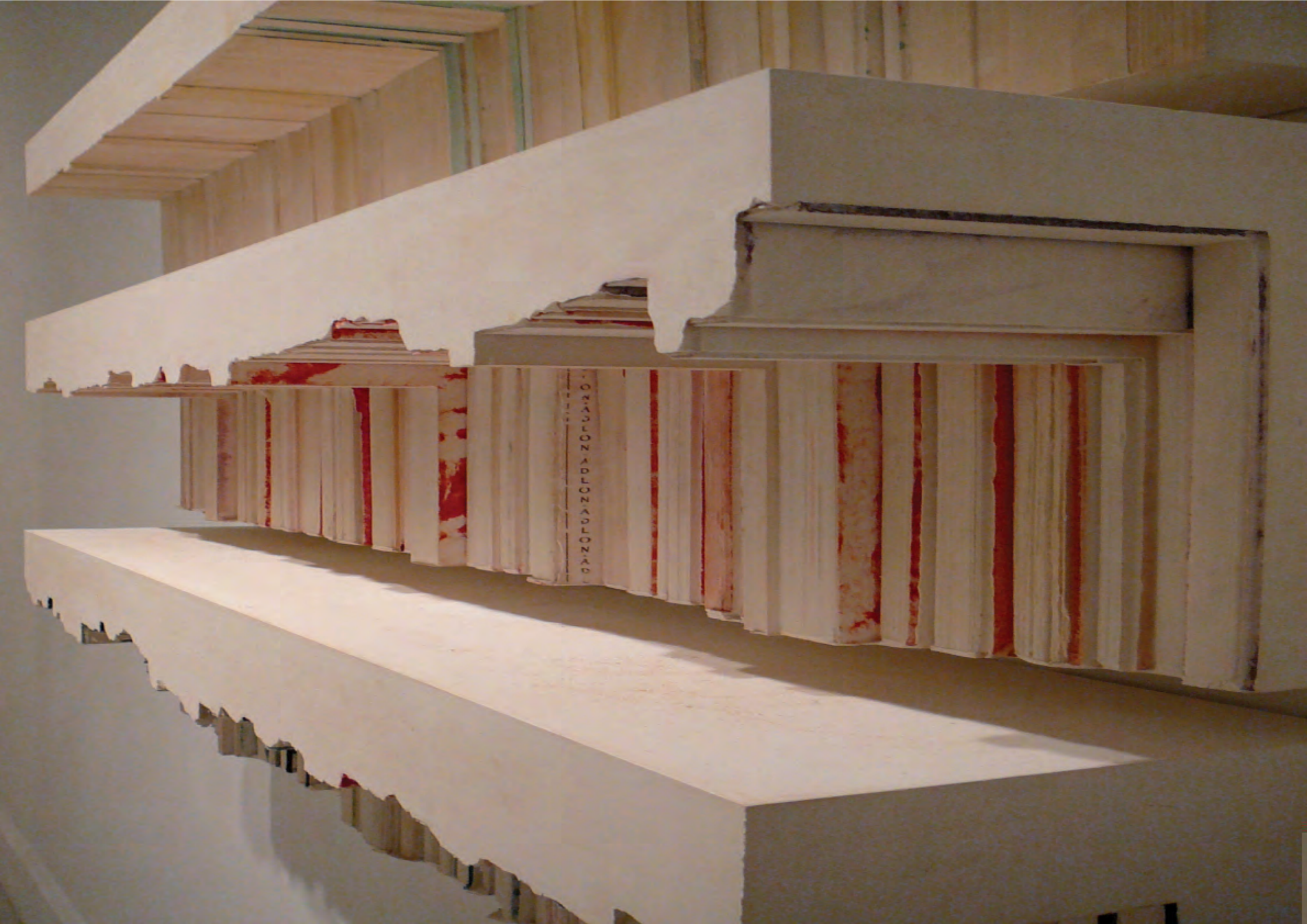
De Walpoortstraat en de Lammerstraat zorgen voor ontsluiting van het niveau van het binnenplein (+1) waarna de individuele circulatiekokers verder de verschillende verdiepingen ontsluiten.

De doorsteek vanuit de bibliotheeksite met de daaraan gekoppelde lift- en trappenkoker verzekeren een ontsluiting van de functies, komende van het verhoogde plein aan de bibliotheek of komende van de fietsenparking en het Korianderplein.

Mindervaliden kunnen via de Lammerstraat en de Walpoortstraat heel eenvoudig op het overdekte plein van het circus komen en van daaruit via de circulatiekokers met de lift alle functies op de verdiepingen bereiken. Indien ze van op het verhoogde plein aan de bibliotheek komen, kunnen ze via de hoge sleuf en de daar aanwezige lift het overdekte binnenplein bereiken of doorgaan naar de andere verdiepingen. Indien ze zich op het niveau van de fietsenparking of het Korianderplein bevinden, dan kunnen ze ter hoogte van de "olifantenhelling" de lift nemen naar ofwel het verhoogde plein van de bibliotheek of doorgaan naar het overdekte binnenplein of naar andere verdiepingen.

Op het niveau van de fietsenparking is ook een openbaar toilet voor mindervaliden gesitueerd. Parkeerplaatsen zijn voorzien in de Grote Huidevettershoek en mogelijks op de Kuiperskaai.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ